

Echipa redacțională:

arh. Ileana TUREANU - președinte UAR
Răzvan HATEA - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana ALEXE - redactor
Aurelian ARIF - redactor
Vlad BRĂTULEANU - tehnoredactare
Claudia ȘTEFĂNESCU - corectură

Coordonator:
arh. Ileana TUREANU - președinte UAR

Redactor responsabil:
Răzvan HATEA

www.uniuneaarhitecilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina MACARIE - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului de Arhitectură

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73, 0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneaarhitecilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94,
biblioteca@uniuneaarhitecilor.ro

2/2026

Din cuprins:

CONFERINȚA NAȚIONALĂ

MEMBRII DE ONOARE U.A.R.

CENTRUL DE CULTURĂ
ARHITECTURALĂ CHIOJDU

PREZENȚE INTERNAȚIONALE
U.A.R.

LANSĂRI CU DICHIS

CONCURS

U.A.R. HUNEDOARA – GORJ

U.A.R. SUCEAVA – BOTOȘANI

REPERE PROFESIONALE

BIENALA DE ARTĂ DE LA VENEȚIA

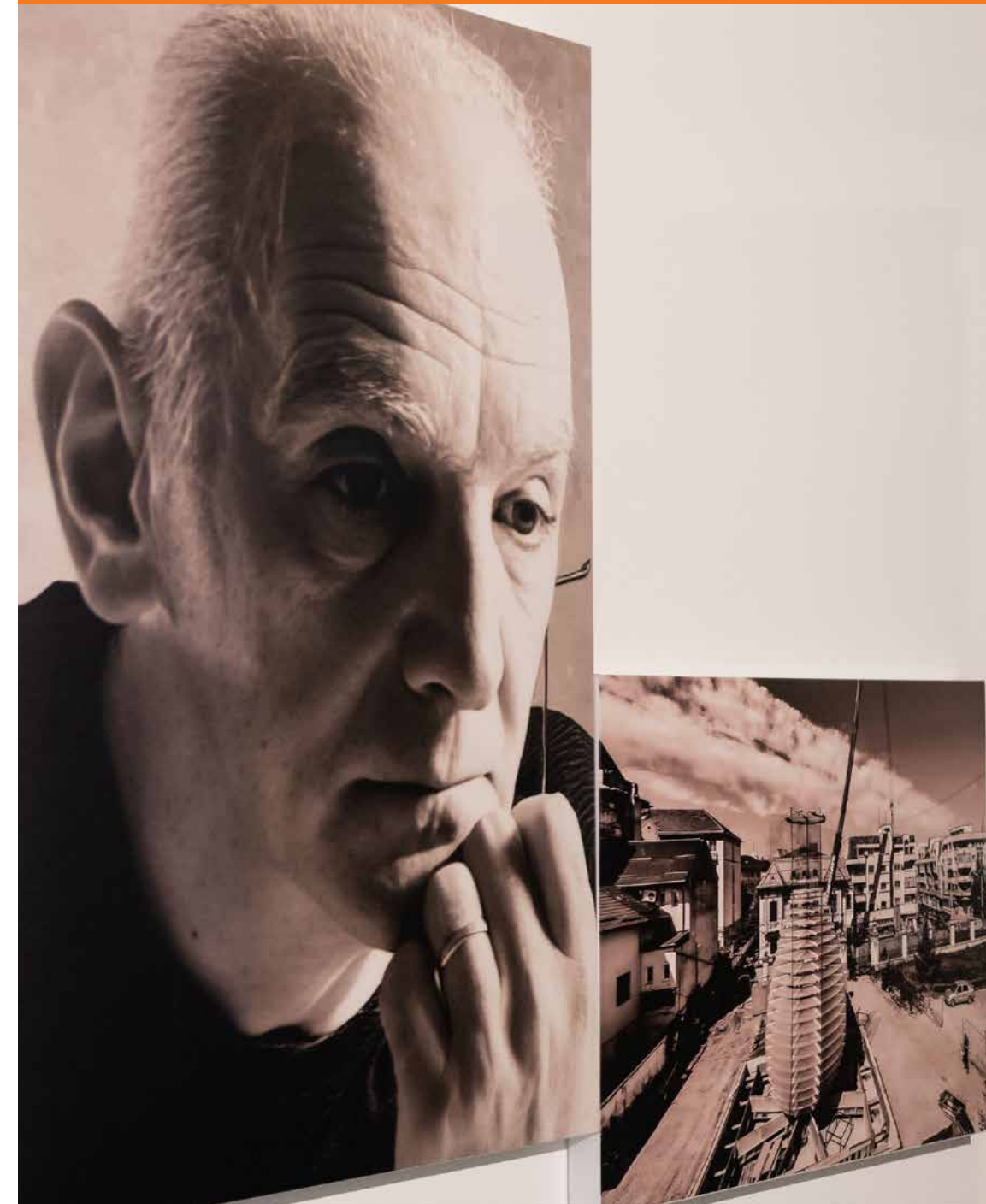
CULTURĂ ȘI ARHITECTURĂ

IN MEMORIAM

ACTIVITATEA U.A.R.

DE LA ȘCOALĂ LA ARHITECTURĂ
ZILELE ELEVULUI ARHITECT
EDIȚIA A VII-A

APRILIE
IUNIE
2026

CÂND ARTA ÎNTÂLNEȘTE ARHITECTURA
MOȘTENIREA BRÂNCUȘI LA VALENCIA

Aprilie
Iunie
2026

SUMAR

Echipa redacțională:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR
Răzvan Hatea - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana Alexe - redactor
Aurelian Arif - redactor
Vlad Brătuleanu - tehnoredactare
Claudia Ștefănescu - corectură

Coordonator:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

Redactor responsabil:

Răzvan Hatea

www.uniuneearhitecilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina Macarie - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului Arhitecturii.

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73,
0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneearhitecilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94, biblio-
teca@uniuneearhitecilor.ro

CONFERINȚA NAȚIONALĂ

2 Conferința Națională a Uniunii Arhitecților din România

16 Noua conducere a Uniunii Arhitecților din România

MEMBRII DE ONOARE U.A.R.

22 Membrii de onoare

CENTRUL DE CULTURĂ ARHITECTURALĂ CHIOJDU

32 „Casa cu Blazoane” | Teodor Octavian GHEORGHIU

36 Școala Internațională de vară ArhiPera, ediția a XIV-a | Antonia TUDOSE

PREZENȚE INTERNAȚIONALE U.A.R.

42 „Moștenirea Brâncuși: arta și arhitectura în dialog” | Ioana ALEXE

LANSĂRI CU DICHIS

48 Arhitectura medievală defensivă din România în context european |
Emilia ȚUGUI

52 Arhitect Ion Giurgea. O monografie de arhitectură

CONCURS

56 Tinerii acuareliști | Vlad BRĂTULEANU

U.A.R. HUNEDOARA – GORJ

60 Casa memorială dr. Petru Groza | Alexandru RUGESCU

U.A.R. SUCEAVA – BOTOȘANI

64 Expoziție-concurs la Uzina de Apă | Ion ANDRIU

REPERE PROFESIONALE

68 Dragoș CIOLACU | Sebastian CRĂCIUN

74 Attila KIM | Sebastian CRĂCIUN

BIENALA DE ARTĂ DE LA VENEȚIA

80 Anul acesta este ARTĂ! | Angela KOVÁCS

CULTURĂ ȘI ARHITECTURĂ

84 Cultura = risc + perseverență

IN MEMORIAM

86 Viorel HURDUC (1949-2026) | Radu FLOREA

90 Anton STAIKU (1949-2026)

92 Alexandru Aristide Vespasian MOISI (1936-2026) | Rodica și Alexandra MOISI

ACTIVITATEA U.A.R.

94 Ședințele Colegiului Director și ale Senatului | Mirela MERCURIANU

16 MAI 2026

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A UNIUNII ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

Conferința Națională a Uniunii Arhitecților din România, convocată pentru data de 16 mai 2026, s-a desfășurat la ARCUB - Hanul Gabroveni, reunind delegații desemnați de structurile teritoriale ale Uniunii din întreaga țară.

Evenimentul a reprezentat un moment esențial pentru viața profesională și instituțională a organizației, marcând încheierea mandatului 2022-2026 și alegerea noii conduceri pentru perioada 2026-2030.

Ordinea de zi a conferinței a inclus prezentarea rapoartelor de activitate ale forurilor de conducere pentru mandatul 10 mai 2022 - 30 aprilie 2026, alegerea președintelui, a membrilor Senatului și ai Comisiei de cenzori, aprobarea unor modificări și completări ale Statutului Uniunii Arhitecților din România, precum și adoptarea unor măsuri organizatorice privind activitatea viitoare a organizației. La lucrările conferinței au participat 143 de delegați cu drept de vot, din totalul de 161 desemnați la nivel național. Au fost distribuite 143 de buletine de vot, iar numărul total al voturilor exprimate a fost de 142.

Ileana Tureanu, președinta, a prezentat bilanțul activității mandatului 2022-2026.

UN BILANȚ - 2022-2026 și câteva trimiteri la începuturi ILEANA TUREANU - PREȘEDINTE

Stimați colegi, pentru că viața acestei organizații are o lungă istorie și tradiție, mi se pare esențial să începem prin a ne reaminti care ne sunt rădăcinile.

Se împlinesc 135 de ani de când, un număr restrâns de tineri arhitecți abia părăsind băncile școalelor de Arhitectură din străinătate, s-au întâlnit în țară și cum nu se știa care putea fi utilitatea unui arhitect, ce foloase ar putea aduce el pentru țară și ce considerație i s-ar putea da, înflăcărați, au hotărât să-și strângă rândurile să-și impună misiunea de a face să ia ființă și la noi «Architectura» așa cum ea trebuie să fie într-o țară în renaștere, cerând drepturi și datorii.

Dacă cercetăm care a fost situația arhitectului și arhitecturii la noi și o comparăm cu cea de azi, îi găsim pe cei dintâi stând drept ca niște uriași. Acești premurgători ai noștri ne privesc cu satisfacție, căci suntem un rezultat al idealului și activității lor și cu nedumerire, căci în loc de a le urma drumul trasat, noi ne mulțumim să culegem roadele și să fim preocupați de o activitate individuală, lipsită de orice unitate pentru apărarea intereselor crescânde ale corporațiunii noastre. Înaintașii noștri sunt adevărații făuritori ai dezvoltării arhitecturii și a situațiunii de care arhitecții se bucură azi, la noi. Vederile lor, capacitatea lor, munca lor, sacrificiile lor le dau dreptul la recunoștința noastră. Iată ce au întreprins dânsii, într-un interval de 5-6 ani.

ÎNFIINȚAREA SOCIETĂȚII ARHITECȚILOR ROMÂNI - 26 Februarie 1891. Pe unii dintre Semnatari îi cunoaștem, unii au dispărut dintre vii iar alții stau încă cot la cot cu noi și ne tot ne înboldesc să tragem mai departe carul pornit din loc de ei. Societatea a avut o continuitate de ființare cu o neîntrecută activitate. Momentele și etapele istorice ale României, din 1891 și până în anul 1989, au marcat istoria profesiei de arhitect și pe cea a organizației lor de la Societatea Arhitecților Români până la Uniunea Arhitecților din România.

La re-înființare, în 1953, Uniunea Arhitecților a primit în folosință un imobil, realizat de arh. G. M. Cantacuzino și August Schmiedigen, aflat în Str. Episcopiei 9, fostul sediu al Jockey Club, lângă Ateneul Român.

Astăzi, UAR are în proprietate și gestionează 5 centre culturale:

- Centrul de Cultură Arhitecturală București, situat în str. J. L. Calderon, nr. 48, sector 2 - unde se desfășoară majoritatea evenimentelor curente ale UAR
- Centrul Cultural situat în str. Demetru Dobrescu nr. 5 sector 1, București, în care își are sediul social UAR
- Centrul Cultural „Casa cu blazoane”, situat în com. Chiojdu, județul Buzău
- Centrul Cultural „Arhitect Petre Antonescu”, situat în Sinaia, județul Prahova
- Centrul de Cultură Arhitecturală, situat în Piața Mică din municipiul Sibiu

Fondul de Arhitectură a fost principala structură organizatorică care a avut ca principal scop materializarea acțiunilor UA, cum ar fi: stimularea creației arhitecturale, acordarea de premii pentru arhitecți și studenți-arhitecți, sprijinirea financiară a concursurilor de arhitectură, finanțarea deplasărilor documentare ale arhitecților, sprijinirea lor din punct de vedere material, inclusiv îmbunătățirea condițiilor de trai al acestora, organizarea de expoziții de arhitectură, artă plastică și de fotografii ale membrilor UA, acordarea de ajutoare sau împrumuturi de creație, înființarea unor librării specializate în domeniul arhitecturii ș.a.

Astăzi, toate aceste activități sunt finanțate prin Timbrul de Arhitectură.

Reprezentarea în Uniunea Internațională a Arhitecților - În 1954 s-a hotărât afilierea la Uniunea Internațională a Arhitecților - UIA. În 1955, la Haga, în Olanda, la al IV-lea Congres al UIA, UA din RPR a fost admisă oficial ca membră a UIA.

În iunie 1990, în valul de simpatie față de țara noastră și datorită influenței profesionale și personale a arhitectului Dan Hanganu, delegația UAR alcătuită din arh. Ileana Tureanu, Sever Nițu, Gheorghe Leahu și Sorin Gabrea a obținut ștergerea obligațiilor de plată restante și reprimirea în UIA, cu ocazia Congresului UIA de la Montreal. Din anul 2002, UAR a cedat Ordinului Arhitecților din România reprezentarea în cadrul UIA.

ÎNFIINȚAREA REVISTEI „ARHITECTURA” - Care să servească de legătură între arhitecți și public, iar astăzi, când o răsfoim „foaie cu foaie”, ne putem da seama cât de mult au muncit colaboratorii ei și cât de mare a fost folosul.

Revista „ANALELE ARCHITECTUREI” sub direcțiunea lui N. Socolescu a durat patru ani... ne-a luat curentul lucrărilor și a treburilor meseriei. **Firul activității este reluat în 1906 prin revista „Architectura”.**

În perioada socialistă, din 1953, a re-apărut revista Arhitectura, singura publicație românească din domeniul arhitecturii și urbanismului, sub egida UA, cu apariții lunare, ritm greu de susținut financiar și redacțional. În 1959 revista a avut un tiraj de 2.000 de exemplare/număr, cu o periodicitate de 6 numere nominale pe an. Până în 1961, redactor responsabil a fost arh. Mircea Bercovici, urmat de arh. Marcel Melicson, apoi între 1972-1981 de arh. Mircea Lupu. După plecarea acestuia din țară, până în 1989, apariția revistei a fost asigurată de arh. Ștefan Radu (Fică) Ionescu.

Publicația a fost recunoscută și prin acordarea premiului al III-lea și a medaliei de bronz în cadrul celui de-al XII-lea Congres UIA desfășurat la Madrid între 5 -10 mai 1975.

După 1990, redactori-șefi ai revistei au fost arhitecții Ștefan Ghenciulescu, Augustin Ioan, Francoise Pamfil, Monica Lotreanu, Maria Mănescu. Din 2022, redactor-șef al revistei este arh. Ioana Alexe.

În abordarea noastră, **Revista ARHITECTURA** este o hartă de idei și povești pentru oricine este curios să înțeleagă cum se schimbă locurile în care trăim: cititori interesați de oraș, patrimoniu, natură, educație, film și fotografie, studenți, profesori, oameni din cultură și din administrație sau, pur și simplu, cei care vor să vadă România construită altfel.

Revista se finanțează din venituri proprii și fonduri alocate de Ministerul Culturii.

ÎNFIINȚAREA ȘCOALEI DE ARCHITECTURĂ - Lucru înfăptuit la 1892. Numărul elevilor înscriși a fost surprinzător, iar profesorii, toți membri ai Societății Arhitecților au depus, cu zel și în mod gratuit, munca lor. Școala a fost susținută financiar, până la 1897, numai cu mijloacele membrilor Societății Arhitecților Români până s-a hotărât, prin lege, înființarea unei școli de Arhitectură.

ÎNFIINȚAREA ȘI ORGANIZAREA CORPULUI ARHITECȚILOR - Legea pentru înființarea și organizarea Corpului Arhitecților din România, a fost votată de Parlament în 1932 - **CAR (din 1938, Colegiul Arhitecților)**. Statie Ciortan - primul decan al Corpului, iar Ion D. Enescu, președintele SAR, a primit funcția de prim-prodecan al Corpului. În 1941, titulatura s-a schimbat în **Colegiul Arhitecților** și a fost desființat în anul 1951. În anul 2001, în aplicarea **Legii 184/2001** s-a înființat Ordinul Arhitecților din România ca organism de reglementare a profesiei libere de arhitect. Proiectul legii a fost prezentat în Parlament de arh. Ileana Tureanu, secretar de stat la Ministerul Transporturilor, Construcției de Locuințe și Turismului.

OAR este organism de reglementare al profesiei libere cu rol de **Autorizare** pentru exercitarea profesiei (ex: avize, autorizații; **Reglementare**: Stabilesc normele deontologice și standardele profesionale; **Supraveghere**: Monitorizează respectarea regulilor de către membri și **Înregistrare**: Asigură înscrierea în tablourile sau registrele proprii, fără a fi necesară înregistrarea la Registrul Comerțului).

ANII 2022-2026

EVENIMENTE CU SEMNIFICAȚIE NAȚIONALĂ

Arhitectul Dorin Ștefan a fost ales, în 12 februarie 2025, membru corespondent al Academiei Române, la propunerea UAR.

Dorin Ștefan este cel mai important arhitect contemporan prin creația sa de arhitectură, activitatea didactică și vizibilitatea internațională. El a câștigat concursuri internaționale, a proiectat zgârie-nori, aeroporturi, case, biserici și muzee. În prezent este unul dintre cei mai respectați arhitecți și dascăli ai Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București.

Premiul „Duiliu Marcu” pentru Arhitectură al Academiei Române a fost acordat

2022 - Lucrarea: Ansamblul Dacia One (proiectat în 2020)

Autor: arh. Adrian-Emilian Zerva

2023 - Lucrarea: Din spatele cinematografului spre Sala Frescelor

Autor: arh. Marian Moiceanu

2025 - Lucrarea: British International School din Timișoara – clădirea Liceului „Ana Sandor” (inaugurată în anul 2023)

Autori: arh. Vlad-Alexandru Gaivoronschi, arh. Simina-Silvia Cuc

Gândit În România - Uniunea Arhitectilor din România a fost partener al Asociației pentru Educație Teofor pentru a cincea ediție a Galei Gândit În România, eveniment dedicat arhitecturii și patrimoniului, care, în 2025, a purtat numele lui „Ion Mincu” și s-a desfășurat la Ateneul Român.

Publicații cu impact public, comunicare și vizibilitate

A crescut considerabil audiența și vizibilitatea Revistei Arhitectura, al cărei tiraj a crescut la 1.000 exemplare, și s-a creat un magazin on-line pentru o distribuție mai promptă a revistei.

În anul 2022 s-au editat 3 numere:

Numărul 1-2/2022 „Visul unei școli de vară” dedicat școlilor de vară de arhitectură și meșteșuguri care se bucură de o popularitate din ce în ce mai mare. Ele au apărut spontan și în ultimii patru ani s-a ajuns la 35. Școlile oferă o educație diferită și complementară celei obținute în facultățile de arhitectură.

Numărul 3-4/2022 „Delta Dunării” - Sunt oameni care au descoperit cu încântare Delta, vor să îngrijească, să salveze, să vindece și să ofere șanse, pentru că au o teamă legată de viitorul ei.

Numărul 5-6/2022 „Marcel Iancu” - număr bilingv dedicat arhitectului, pictorului, graficianului, scriitorului, jurnalistului, avangardistului Marcel Iancu, care a adus în România noul curent european și a deschis drumul arhitecturii moderniste, a contaminat tinerii arhitecți cu încărcătura ideologică a artelor „revoluționare”.

În 2023 s-au editat 4 numere:

Revista Arhitectura Nr. 1-2/2023 | Dunărea - Suntem noi, românii, oameni ai Dunării? Sau această graniță ne-a impus o limitare în orizontul căreia trăim? Am făcut zoom-in și zoom-out în istorie, în hărți și în mentalul nostru. Istoria orașelor de pe mal și posibilitatea lor de dezvoltare analizată în proiecte studentești.

Revista Arhitectura Nr. 3/2023, Henri Coandă. Înapoi în viitor - este o pledoarie pentru o lume pe care doar educație o poate schimba. Un amplu material legat de invențiile lui Henri Coandă pe teme de arhitectură, lucrări inedite despre casele prefabricate din beton, din metal, despre transportul pe cablu și despre orașul viitorului, așa cum și le-a imaginat Coandă.

Revista Arhitectura - Nr. 4-5/2023 - Împreună alegem viitorul. 140 arhitecți în afirmare - mai bine de 100 de proiecte de diplomă. Niciodată nu s-a dedicat un număr atât de amplu noii generații. Este că o capsulă a timpului care va sta mărturie peste câțiva zeci de ani a ceea ce gândea la finalul studiilor, în 2023, noua generație de arhitecți și școlile care i-au îndrumat.

Revista Arhitectura Nr. 6/2023 - 760 Împreună - Bienala 2023 se încheie cu un număr special pentru că aduce împreună toate elementele din care este alcătuită: oameni, proiecte, evenimente și locuri.

În anul 2024 s-au editat trei numere:

Revista Arhitectura Nr. 1-2/2024 Betoane de nisip. Litoralul românesc '55-'89. „... unul dintre cele mai luminoase capitole ale perioadei postbelice românești.”

Revista Arhitectura Nr. 3-4/2024 (711-712) Automobilul și orașul - „Câte mașini poate suporta un oraș? Cum modificăm relațiile din trafic? Ce soluții mai avem? Unde le aplicăm și cum le adaptăm?”

Revista Arhitectura - Nr. 5-6/2024 (713-714) VIN - Arhitectura, oamenii și vinul se aseamănă prin felul în care acoperă tot spectrul dintre sublim și ridicol, dintre relevanță culturală și comerț sau chiar dintre artă și viciu.

În 2025 s-au publicat 3 numere:

Revista ARHITECTURA Nr. 1-2/2025 Unde cresc oamenii mici - Educația este pilonul central al dezvoltării unei societăți, iar arhitectura joacă un rol esențial în modelarea unui mediu de învățare care stimulează creativitatea, colaborarea și adaptabilitatea.

Revista ARHITECTURA 3-4/2025 Salutări de la băi - Este construit în jurul unui patrimoniu fragil și esențial: stațiunile balneare ale României, multe dintre ele fiind încă în așteptarea unor intervenții salvatoare.

Revista ARHITECTURA Nr. 5-6/2024 ALTFEL - Bienala Națională de Arhitectură 2025 - Este numărul special dedicat Bienalei Naționale de Arhitectură 2025, urmărește Bienala ca un jurnal de călătorie prin 9 orașe din țară - Constanța, Sibiu, Timișoara, Sighetu Marmației, Târgu Mureș, Târgoviște, Cluj-Napoca și Iași.

Buletinul Informativ a UAR - BIUAR care, din anul 2016, a devenit o publicație trimestrială care prezintă activitatea U.A.R., inclusiv a structurilor teritoriale, realizări ale membrilor sau colaboratorilor Uniunii, activitatea forurilor de conducere și deciziile acestora, pe suport de hârtie cu distribuție gratuită și în format electronic postat pe site-ul U.A.R. Toate cele 15 numere editate în perioada 2022-2025 sunt postate și pot fi accesate pe site-ul U.A.R.

BIUAR de Sibiu on-line este conceput, lunar, de Centrul de Cultură Arhitecturală din Sibiu și este distribuit unei liste cu 4.000 de cititori, din țară și din străinătate.

Revista Presei elaborată de Adriana Tănăsescu, cu apariție zilnică, informează câteva mii de cititori fideli cu toate aparițiile în presă ale problemelor legate de arhitectură, urbanism, istorie urbană și culturală.

PROGRAME CULTURALE PRIORITARE

BIENALA NAȚIONALĂ DE ARHITECTURĂ este singura competiție profesională cu acoperire națională. Edițiile din 2023 și 2025 s-au constituit în programe naționale alcătuite din Concursul de arhitectură structurat pe multe secțiuni tematice și numeroase evenimente profesionale - seminarii, conferințe, expoziții, lansări de carte, gale de filme, ateliere, demonstrații - de înaltă ținută profesională. S-a mărit numărul de secțiuni ca să cuprindă cei mai tineri profesioniști, dar și studenții arhitecți. Bienala a continuat să se realizeze în mai multe orașe din țară.

Bienala Națională de Arhitectură 2023 - ÎMPREUNĂ a fost un apel la unitate, nediscriminare și incluziune. Ediția a XV-a a pus în evidență forța inovatoare a noilor generații de arhitecți din România și constatarea că tinerii s-au impus, au dominat, câștigând premii și respect, a adus un record de participare - peste 750 de proiecte înscrise.

La nivel profesional, evenimentul central a fost **Expoziția-Concurs**, structurată pe 15 secțiuni tematice - au fost înscrise un număr de 761 proiecte, circa 3.000 de arhitecți din toate colțurile țării, reprezentând o creștere de circa 20% față de ediția anterioară. s-a organizat și desfășurat în **8 orașe - București, Baia-Mare, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Sibiu, Târgoviște, Târgu Mureș**.

Bienala a acordat Premii speciale: **Premiul Opera Omnia - arhitectului Vasile MITREA** de la Cluj-Napoca, autorul primelor cartiere de locuințe colective și a sistemului de parcuri din Cluj-Napoca. **Marele Premiu al Bienalei** pentru o inițiativă/proiect/prezență cu impact internațional care aduce și onorează arhitectura românească a fost acordat Asociației **Ambulanța pentru Monumente** pentru salvarea a peste 100 de clădiri de patrimoniu. **Premiul președintelui UAR** semnalează o prezență excepțională, inspirațională și semnificativă pentru perioada actuală și a revenit **arhitectului KÖLLŐ Miklós** pentru proiectele sale inovative și inspiraționale de revitalizare rurală. **În premieră**, s-a mai acordat **Premiul Henrietta Delavrancea** pentru o prezență feminină de excepție, care s-a remarcat atât prin proiectele elaborate, cât și pentru atitudine și moralitate, prin combativitate. A fost acordat **arhitectei Militza SION** pentru activitatea de o viață, cu realizări deosebite în arhitectură, dar și în promovarea marilor figuri ale arhitecturii feminine din țara noastră.

Premiul Repere pentru Viitor a fost acordat arhitectului Dorin ȘTEFAN pentru Centrul Cultural Constantin BRÂNCUȘI din Craiova, prima mărturie de înaltă artă făcută marelui sculptor de către țara natală. **Premiul Arhitect în funcție/administrația**

publică pentru profesionalism, eficiență și influență benefică asupra cadrului construit a revenit **arhitectului George Radu Lazăr**, arhitect-șef al Județului Maramureș, un reper de moralitate și un factor cu mare influență pozitivă de păstrarea arhitecturii autentice și promovarea unei arhitecturi integrate în peisajul cultural al zonei.

Bienala Națională de Arhitectură 2025 - ALTFEL a prilejuit, în jurul expoziției-concurs, evenimente conexe care evidențiază legăturile arhitecturii cu celelalte arte - în 9 orașe, **București, Constanța, Sibiu, Timișoara, Sighetu Marmatei, Târgoviște, Cluj-Napoca, Târgu Mureș și Iași - și a înregistrat** un record de participare - peste 1.000 de proiecte înscrise în 19 secțiuni.

Uniunea Arhitecților din România a acordat premii speciale: **Marele Premiu al Bienalei Naționale de Arhitectură** a fost acordat **arhitectului Șerban Țigănaș**, din Cluj-Napoca. Prin întreaga sa carieră arhitectul Șerban Țigănaș a promovat profesia în România și în străinătate. În organismele profesionale internaționale, în care a deținut funcții importante, a militat pentru promovarea și recunoașterea profesiei de arhitect ca principal motor al dezvoltării echilibrate a patrimoniului construit al unei țări.

Premiul Opera Omnia a fost acordat arhitectului Nicolae Lascu. Profesor universitar, autor a numeroase lucrări de referință în arhitectură și urbanism, arhitectul Nicolae Lascu are o carieră remarcabilă. Acordarea premiului este o importantă recunoaștere a activității sale și a modului în care a format multe generații de specialiști. **Premiul Președintelui Uniunii Arhitecților din România a fost acordat arhitectului Szabolcs István Guttmann din Cluj-Napoca.** A studiat în țară și în străinătate, și-a construit o carieră solidă și a desfășurat o importantă activitate pentru revitalizarea orașelor. În calitate de arhitectșef al municipiului Sibiu a participat la transformarea orașului într-un exemplu de regenerare urbană, pregătindu-l pentru „Sibiu Capitală Culturală Europeană” în 2007. **Premiul „Repere pentru Viitor” a fost acordat arhitecților Vlad Gaivoronschi și Simina Cuc, din Timișoara,** pentru proiectul „British International School of Timișoara Liceul Ana Șandor”. **Premiul Hanrietta Delavrancea a fost acordat arhitectei Solange d’Herbez de la Tour.** Formată în România, a militat pentru solidaritatea și pentru promovarea femeilor arhitecte, astfel încât să beneficieze de condiții de exercitare a profesiunii egale cu cele ale „domnilor arhitecți”. Doamna Solange d’Herbez de la Tour are 105 ani și a fondat Asociația Femeilor Arhitect din Franța și Asociația Femeilor Arhitect din lume. **Premiul pentru arhitect în funcție publică s-a acordat arhitecților Oksana Florescu** (fost arhitect-șef al județului Maramureș), **Mirela Didă** (fost arhitect-șef al județului Tulcea), **Angela Kovacs** (fost arhitect-șef al municipiului Târgu Mureș), **Dan Nițescu** (fost arhitect-șef al județului Dâmbovița). Toți premianții au condus mai bine de 10 ani câte o unitate administrativ teritorială importantă, au dat dovadă de integritate și competență profesională și au reușit să stimuleze dezvoltarea urbană în zonele respective, cu păstrarea și punerea în valoare a patrimoniului construit al zonei.

Participarea la Bienala de Arhitectură Balcanică de la Belgrad

România a participat la ediția BAB 2025 cu peste 30 de proiecte prezentate și cu un membru al Juriului - Ileana Tureanu. Participarea românească curatoriată de Ileana Tureanu, membră a Juriului, a obținut 2 premii și 3 mențiuni și România a fost solicitată să fie țară invitată la ediția din 2027.

Organizarea Concursului național pentru selectarea proiectului care reprezintă România la Biennala di Venezia

2023 - Uniunea Arhitecților din România organizează concursul național pentru selectarea proiectului care reprezintă România la Bienală, participă la selecție, asigură secretariatul Juriului și acordă premiile. În ediția cu tema „Laboratorul viitorului”, câștigător a fost proiectul **ACUM-AICI-ACOLO**, curatori și coordonatori: arh. Emil Ivănescu și Simina Filat. Coordonator cercetare științifică: Cătălin Berescu. Coordonator machete: Anca Păsărin. Partener proiect: Muzeul Național Tehnic „prof. ing. Dimitrie Leonida”. Comisar național: Attila Kim.

2025 - cu tema „Intelligens. Natural. Artificial. Collective”. Proiectul câștigător a fost „**Human Scale**”, realizat de artistul Vlad Nancă și biroul de arhitectură Muromuro Studio (Ioana Chifu și Onar Stănescu), curator Cosmina Goagea. Echipa: Corina Bucea, Ana Ciobanu, Vlad Tăușance, Otilia Fiastru, Suzana Vasilescu, Bucharest.studio.

PROGRAME CULTURALE DIN PERIOADA 2022-2025

- Tematica - Promovarea excelenței din arhitectura românească, personalitățile marcante, talentele contemporane, tinerii excepționali
- Promovare, lansare, dezbatere **Revista Arhitectura**
- Punerea în valoare a fondului de carte, arhiva foto, arhiva de proiecte, arhiva documentar-istorică
- Evenimente legate de educația de arhitectură a tinerilor, studenți și elevi.

EXPOZITII NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

Expoziția „Marcel Iancu dezlănțuit” a fost realizată în parteneriat cu **Janco Dada Museum, Ein Hod - Israel, pentru Expoziția SAFARI, din perioada mai-septembrie 2022.** Modalitățile de exprimare atât de diferite ale lui Marcel Iancu au inspirat orgaizatorii la o expunere ca un puzzle format din piese care provin din toate artele și care aduse împreună au definit arhitectura lui Marcel Iancu, făcând-l să fie primul arhitect modernist al României. Expoziția a fost expusă la Art Safari, la Muzeul din Ein Hod timp de aproape un an și în J. L. Calderon.

Expoziția „Femei excepționale din arhitectura românească” ilustrează cronologic, printr-o selecție de fotografii și text, activitatea arhitecților din România - de la pionierele arhitecturii românești din perioada interbelică și postbelică și până la cele mai reprezentative nume ale noii generații. Arhitectura românească se înscrie printre cele mai avansate în materie de nediscriminare de gen din Europa și din lume. Prima femeie arhitect din România a fost înscrisă în anul 1919, cu jumătate de secol înaintea Spaniei, femeia care a pus bazele egalității de șanse din Franța este o arhitectă româncă, la fel și prima femeie arhitect din Catalonia. Este un aspect care ne evidențiază și onorează și aceasta explică succesul expoziției în Europa. Expoziția a fost prezentată în țară, la Muzeul de Artă din Târgu Jiu, Muzeul de Artă din Călărași, Muzeul Civilizației Gumelnița din Oltenița, Timișoara...

Expoziția și conferințe pe această temă au fost prezentate în Spania, la Bilbao, Centro Cultural Ramón Pelayo din Medio Cudeyo, Cantabria cu ocazia Zilei Naționale a României, Centrul Zelaia din Amorebieta-Etxano din provincia Vizcaya, la Universitatea din Santiago de Compostela, la Politehnica din Barcelona, la Parlamentul din Sevilla și în Franța, la Institutul Cultural de la Paris, la Școala de Arhitectură de la Strasbourg.

La Paris, a fost prezentat și filmul dedicat arhitectei Solange d'Herbez de la Tour în prezența arhitectei, care și-a serbat al 104-lea an de viață.

Expoziția „Utopia Posibilă - Litoralul Românesc 1955-1989” realizată împreună cu Institutul Cultural Român de la Varșovia și Muzeul Arhitecturii din Wrocław, în cadrul programului Sezonul cultural România-Polonia. Expoziția a prezentat unul dintre programele și realizările cu cel mai mare răsunet la mijlocul secolului trecut, care a fascinat, a atras și a rămas în sufletul polonezilor - **Litoralul românesc**. Litoralul românesc, în perioada la care ne referim, a avut la bază viziunea arhitectului Cezar Lăzărescu, care afirma: „...În scurta lui istorie, Litoralul a fost de multe ori un laborator de creație și de construcție, ale cărui rezultate au fost valorificate pe tot cuprinsul țării; aici au apărut primele realizări ale arhitecturii contemporane de la noi din țară și tot aici s-au experimentat unele din metodele cele mai noi de construcție, aplicate ulterior în multe orașe”.

Expoziția „România. Manifest al formelor. Fragmente pentru viitor - arhitectura românească între inovație, diversitate și dialog” a fost organizată împreună cu Institutul Cultural Român de la Madrid și Palatul Quintanar din Segovia. Expoziția a adus în prim-plan personalități de marcă ale artei și arhitecturii românești. **Brâncuși** schimbă percepția asupra formei pure; **Marcel Iancu** transformă modernitatea într-un act critic; **Ioana Grigorescu** abordează restaurarea ca gest radical și creativ; iar **Dorin Ștefan** concepe „sculpturi locuite”, continuând linia brâncușiană de fuziune dintre artă și arhitectură. Creatorii prezentați alcătuiesc o grupare de vizionari - exploratori ai necunoscutului, uniți prin dorința de a depăși limitele și de a-și asuma riscul inovației. Expoziția a fost un mare succes și a fost prezentată și la Politehnica din Valencia, cu o secțiune Brâncuși amplificată.

Expoziția „Romeo BELEA 90” la Academia Română a reunit cele mai importante proiecte ale arh. Romeo Belea, profesor și membru corespondent al Academiei Române și a marcat nouă decenii de viață ale unuia dintre cei mai înzestrați arhitecți români contemporani.

Expoziția SOCOLEȘTII - 1840-1940 a fost realizată după volumul arhitectei Gabriela Petrescu, s-a organizat la Ploiești și a fost un omagiu adus celor cinci arhitecți Socolescu, născuți în Ploiești.

Expoziția „Bucureștiul care n-a mai fost” organizată de UAR la Universitatea de Arhitectură „Ion Mincu” inițiază un ciclu de expoziții cu proiecte pentru București, din perioada 1990-2000, care nu au fost realizate niciodată. Expoziția marchează 30 de ani de la Concursul Internațional BUCUREȘTI 2000, cea mai mare competiție mondială de la sfârșitul anilor '90. Reacția publicului a confirmat și că arhitectura neconstruită este un instrument de înțelegere a prezentului.

Expoziția Felix Candela, realizată în parteneriat cu Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” și Facultatea de Arhitectură a Universității Naționale Autonome din Mexic, prezintă forma și eleganța pânzelor curbe subțiri din beton. Arhitectul mexican Félix Candela a revoluționat arhitectura cu pânzele sale inovatoare din beton, cunoscute pe scară largă drept „cascarones”, construite în anii 1950 și 1960.

EVENIMENTE ÎN TERITORIU

Zilele Culturii Urbane la „Uzina de Apă” din Suceava au devenit un reper al vieții arhitecturale naționale, o tribună a subiectelor importante ale breslei, ce a ajuns la a 12-a ediție în 2025. Ultimele ediții au avut temele „Educație prin patrimoniu”, „Patrimoniu Virtual”, degradările cladirilor datorate intervențiilor directe ale omului, intervenții nefericite și nepermise sub aspect cultural și s-au desfășurat în Uzina de Apă, imobil important al patrimoniului cultural al Sucevei,

administrat de către arhitecți. Programele au cuprins vizite pe șantierele de restaurare, conferințe, sesiuni de comunicări, vizite profesionale.

MUST - Festivalul de arhitectură, design și urbanism, are loc la Baia Turcească din Iași, monument recent restaurant. Este un eveniment de amploare regională și internațională, conceput pentru a apropia domeniul arhitecturii de societate, consumatorul nemijlocit al fenomenului arhitectural. MUST-ul de Arhitectură a revenit în 2022 cu titlul „Arhitecți în Comunitate”.

„PALATE ȘI CONACE MUNTENEȘTI - Promovarea și introducerea în circuitul național și internațional a operelor de arhitectură valoroase”, proiect realizat de Filiala Muntenia a UAR. Scopul proiectului este realizarea unor trasee cultural turistice, dezvoltate pe plan regional, pentru punerea în valoare a patrimoniului arhitectural muntenesc, pentru promovarea și introducerea în circuitul național și internațional a operelor de arhitectură valoroase, clasate sau nu ca monumente istorice sau de arhitectură, din zona Munteniei istorice.

ARHITECTURA SE ÎNVAȚĂ DE MIC

Atelierele educaționale pentru copii au avut scopul de a conecta tradiția cu inovația și de a genera un spațiu creativ, informal în care elevii să se dezvolte interdisciplinar printr-o abordare aplicată. Atelierul de olărit, atelier de robotică, atelier de acuarelă și inovare în design prin Lego Educațional au fost susținute de conf. dr. arh. Lorin Niculae.

Școala de Vară Arhipera se desfășoară anual la Chiojdu, în spațiile Casei cu Blazoane. Temele școlii de vară au fost „Sustenabilitate prin construire comunitară”, „Inovarea detaliilor constructive în arhitectura lemnului”, legate de contextul local, prin proiectele executate sau în curs de execuție în Chiojdu. Organizat de Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, Asociația Arhipera și Uniunea Arhitecților din România, proiectul și-a propus și antrenarea copiilor din mediul rural în activitățile creative. În acest an, primul copil din Chiojdu a reușit la admiterea de la „Mincu”.

Concursul pentru tinerii arhitecți acuareliști „Gheorghe LEAHU” a ajuns la ediția a 4-a. Concursul se desfășoară în fiecare an, începând cu anul 2022, iar festivitatea de decernare a premiilor are loc în jurul datei de 10 mai. Premiul este de 5.000 lei și este oferit de dna. Viorica Leahu.

LANSĂRI DE CARTE ȘI PUBLICAȚII

Lansarea ediției în limba română a cărții **„Povestea casei mele”**, autor arh. Köllő Miklós.

Lansarea cărții **„Alfred Popper, 1874-1946: (re)descoperirea unui arhitect”**, de Monica Croitoru-Tonciu

Lansarea lucrării **„ARHITECȚII SOCOLESCU 1840-1940”**, de arh. Gabriela PETRESCU

Lansare de carte **„SATE, COLONIZĂRI, ȚARINI”**, autor Theodor Cepraga.

Lansarea cărții **„Vila în stil neoromânesc”** - în limba engleză de arh. Ruxandra Nemțeanu, proiect realizat în colaborare cu Institutul Cultural Român.

Opera arhitectului Aron Solari Grimberg - un reper al arhitecturii deceniilor '60 și '70 din România, care a contribuit la nașterea litoralului românesc, la definirea arhitecturii destinate turismului „pentru toți”, dar și la șlefuirea unicatelelor pentru cei puțini.

Lansarea Revistei Arhitectura 5-6/2022 la Muzeul Suțu - AVEM O DELTĂ, CE FACEM CU EA? Un antropolog, un arhitect, un jurnalist și un medic s-au întâlnit la Palatul Suțu.

Lansare Revista Arhitectura nr. 1-2 Betoane de nisip cu participarea redactorilor, autorilor, vizitatori și iubitori ai Litoralului Românesc, nostalgici, cercetatori ai memoriei și arhivelor, arhitecți, antropologi, istorici, studenți la Arhitectură.

Lansare Revista Arhitectura nr. 3-4 Automobilul și orașul - însoțită de prezentări de mașini de epocă, proprietari pasionați, muzică, filme în aer liber, piese de teatru ticluite pentru eveniment și jucate de actori adevărați.

Lansarea Revistei Arhitectura nr. 5-6 Vin, despre rolul arhitecturii în lumea vinului, oferind exemple și informații atât profesioniștilor din domeniu, cât și pasionaților de vin și cultură.

Concluzia este că UAR poartă responsabilitatea afirmării și promovării valorilor excepționale din arhitectura românească, descoperirea și încurajarea tinerelor talente și voci din arhitectura națională pentru a le motiva și păstra acasă. De asemeni, o altă sarcină a UAR este cunoașterea și promovarea patrimoniului construit, pe plan național și internațional.

Femeile din arhitectura românească, avangarda artistică a perioadei interbelice, creatori contemporani, arhitectura rurală actuală, educația de arhitectură de la vârstele cele mai fragede, taberele de vară de recuperarea meșteșugurilor tradiționale, abordarea modernă a restaurării monumentelor sunt teme majore ale preocupărilor noastre.

Avem obligația de a găsi modalitățile de a face cunoscute publicului larg din România și Europa aceste valori care-și păstrează actualitatea și autenticitatea.

Este obligația și datoria noastră de a face cunoscut „geniul locului”, dacă dorim și sperăm să supraviețuim în fața tăvălugului globalizării. Viitorul nostru și al Europei depinde și de modul în care înțelegem să păstrăm legătura cu trecutul. Istoria și diversitatea sunt elementele care conferă specificitate și identitate locală. Studiul trecutului este cel care oferă lecții pentru viitor.

Noua conducere a Uniunii Arhitecților din România, mandat 2026-2030

MANDATUL 2026-2030

NOUA CONDUCERE A UNIUNII ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

În urma votului, arh. **Ileana TUREANU** a fost realesă în funcția de președinte al Uniunii Arhitecților din România, pentru mandatul 2026-2030.

Arhitect, urbanist, jurnalist și curator. A absolvit Facultatea de Arhitectură din București, promoția 1976, a lucrat ca arhitect proiectant în cadrul unor firme de stat (IPJ Dâmbovița, Proiect Carpați, București Internațional Proiect) și a firmei proprii (1977-2016). Este președinta Uniunii Arhitecților din România din anul 2016.

Din studenție, a publicat în revista ARHITECTURA 1906 - pe care o coordonează din 2016. Este fondator al revistelor Arhitect și Urbanismul - serie nouă.

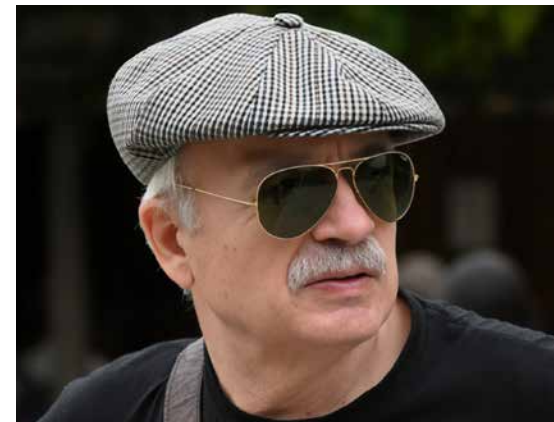
A coordonat proiectul și a condus prima investiție multinațională din România, după 1989, Complexul World Trade Center, a fost directorul concursului internațional de urbanism București 2000, a fost vicepreședinte al Acordului EUR-OPA RISC MAJOR al Consiliului Europei și a promovat, în 2001, Legea exercitării profesiei de arhitect, în calitate de secretar de stat la Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței (2001-2004).

Este curator sau coordonator al unor expoziții dedicate Femeilor Excepționale din arhitectura românească, Avangarda artistică a perioadei interbelice din România, Litoralul românesc etc., prezentate în Spania, Franța, Anglia, Polonia. A participat la numeroase manifestări profesionale în țară și străinătate cu inițiative locale și regionale, centrate pe promovarea valorilor culturale naționale și afirmarea rolului major al României în Balcani și Europa de Sud-Est.

Membrii noului Senat al Uniunii, structură formată din 17 membri, dintre care 16 aleși și președintele, sunt următorii:

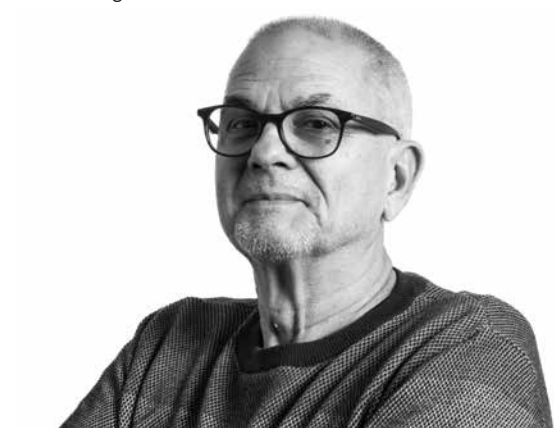
Ileana TUREANU

Marian MOICEANU

Cristina Olga GOCIMAN

Vlad GAIVORONCHI

Miron Dragoș CIOLACU

Marian MOICEANU - Absolvent al UAUIM, promoția 1985. În perioada 2016-2026, a fost rectorul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București și în prezent este președintele acestei Instituții. A parcurs, pas cu pas, treptele carierei universitare începute în anul 1990.

Cu o amplă activitate de cercetare și proiectare, publică studii și cărți, participă intens la viața profesională a breslei. Este câștigătorul a numeroase premii naționale și internaționale, precum: Premiul special al juriului la Concursul pentru Museum for Architecture - Belgia, locul 1 la Concursul pentru Headquarters Building for the Youth and Sport General Authority în Qatar, premii și nominalizări la Anualele și Bienalele Naționale de Arhitectură.

Cristina Olga GOCIMAN - Absolventă al Facultății de Arhitectură din București, promoția 1976. Este profesor universitar asociat Școlii doctorale de arhitectură. A fost membră în Comisia de Urbanism a Primăriei Municipiului București. A coordonat proiecte internaționale de cercetare științifică. A susținut numeroase conferințe în țară și străinătate. A publicat studii și cărți de arhitectură a căror valoare a fost recunoscută pe plan internațional. A fost coordonatoarea proiectului cultural național „Arhitecți români creatori de patrimoniu cultural”; Comisar al Bienalei Naționale de Arhitectură București - „120 de ani de organizare profesională și învățământ superior de arhitectură” ediția a 10-a; curatoare a Anualei de Arhitectură București 2003-2010; coordonatoarea programului cultural „Orașul, aproapele meu” – UAR, 1999. În anul 2019 a primit titlul Profesor Emerit al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.

Vlad GAIVORONCHI - În 1990, a fondat unul dintre primele birouri de arhitectură din România, Andreescu & Gaivoronschi Arhitecți Asociați, împreună cu prietenul și colegul său, arhitectul Ioan Andreescu, cu care a participat în cadrul unui grup underground de avangardă și reflecție în anii 1980. Aflat în Timișoara, biroul ocupă un loc special în peisajul arhitecturii contemporane românești. Pe lângă a proiecta, a educa și a scrie, Gaivoronschi și-a asumat multe responsabilități în cadrul noilor vieți ale organizațiilor profesiei, contribuind consistent la elaborarea principiilor și reglementărilor menite a promova o practică onestă, onorabilă a profesiei liberale de arhitect în România.

Miron Dragoș CIOLACU - Conferențiar doctor la Facultatea de Arhitectură „G. M. Cantacuzino” din Iași unde predă, pe lângă atelierul de proiectare, cursurile de Istoria Arhitecturii Românești și Arhitectura Spațiului Eclicial. De asemenea, este profesor doctor habilit la Școala Doctorală a Universității de Arhitectură „Ion Mincu” din București.

A participat la numeroase concursuri naționale și internaționale, câștigând unele dintre ele, dintre care amintim Ansamblul Palas - Iași și Catedrala Mântuirii Neamului - București. Activitatea practică o desfășoară în cadrul

propriului birou de arhitectură, unde a realizat proiecte de urbanism, restaurări și arhitectură importante, prin complexitate și anvergură. În prezent finalizează proiectul extinderii Ansamblului Mitropolitan Iași.

Constantin GORCEA - Absolvent al Facultății de Arhitectură din București, promoția 1985, arhitect (1985-1991) la Centrul de proiectare județean Suceava, șef al atelierului de arhitectură după 1989.

În anii 1991-1993, urmează cursuri post universitare la École d'architecture de Paris - Belleville și lucrează în agențiile de arhitectură AARD și Remy Butler din Paris.

Din 1994 este președinte co-fondator al societății de proiectare GD Suceava. Proiectele realizate (www.agd.ro), remarcate prin distincții profesionale și prezentate în reviste și expoziții de arhitectură, manifestă o constantă preocupare și viziune culturală asupra arhitecturii. Este membru al UAR, OAR, RUR și expert atestat pentru monumente istorice.

Gabriela PETRESCU - Absolventă a Facultății de Arhitectură din București, arhitectă, doctor în arhitectură, activând în cadrul biroului individual de arhitectură, unde elaborează proiecte de arhitectură, amenajări interioare, urbanism. Dintre proiectele realizate în calitate de autor și coautor, se numără: Sedii Ministere la Iura Nord, Sală de 1000 locuri str. Dr. Felix, Baza de utilaje pentru STVR, Parc industrial Jibou, Sedii pentru S.C. Astra SA, în București și Constanța, locuințe B.dul Unirii, Piața Alba Iulia, Piața Victoriei, Piața Crângași, Calea 13 Septembrie. A colaborat la lucrări precum: Hotel București, World Trade Center, PUG-uri pentru diverse localități.

A fost membru al echipei de cercetători care a elaborat studiul privind Patrimoniul Cultural al Comunității Evreiești din România.

Ildiko MITRU - Absolventă a Institutului de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” promoția 1981. Activitatea sa a fost remarcată și premiată în cadrul Concursurilor, Anualelor, Biennalelor de arhitectură. Revitalizarea Centrului Istoric al Municipiului Baia Mare a obținut numeroase premii, de la PREMIUL I la Concursul de idei - din partea Primăriei Baia Mare, până la Diploma de Excelență a OAR, Marele Trofeu al Ministerului Culturii și Cultelor, Premiul „Nicolae Ghika-Budești” al Ministerului Culturii și Cultelor. A obținut Premiul Arhitect Design, al Triennalei de Arhitectură pentru Reabilitarea Pieței „Libertății” Baia Mare, premii pentru Birouri Ciplea - Baia Mare, Hotel „Diafan”- Baia Mare, Muzeul Privat Cetățele și Pavilion Expo-Baia Mare.

A fost distinsă, alături de Ștefan Paskucz, cu Premiul Președintelui la Bienala Națională de Arhitectură - ediția 2018 și cu Premiul Academiei Române „Duliu Marcu”, în anul 2019, pentru „Restaurare și reabilitare Colonia Pictorilor din Baia Mare”.

Constantin GORCEA

Gabriela PETRESCU

Ildiko MITRU

Silvia PINTEA

Yvonne TOADER

Mirela DIDA

Casandra ROȘU

Ramona ISĂCESCU

Silvia PINTEA - Absolventă a Facultății de Arhitectură din București, promoția 1978, a lucrat în diferite firme de proiectare începând cu Institutul Proiect București până la firmele proprii unde activează și în prezent - Arhitectural. În cadrul Asociației Heritage a inițiat, colaborat, contribuit și condus mai multe proiecte culturale Bucovina, Roșia Montană, Nicolae Porumbescu, Romanian Heritage Day, Mărțișor, Romanian Spring Traditions Exhibition, IAȘI - Peisaj industrial în transformare, Între blocuri - Revitalizare urbană în cartiere, Anul European al Patrimoniului, Premiile Brâncoveanu - Gale 2018 și 2019 etc.

Yvonne TOADER - profesionistă dedicată în special designului interior în România. Originară din București și crescută într-un mediu creativ, a absolvit Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” și a urmat cursuri de specializare, inclusiv la Universitatea din Amsterdam, unde a studiat conexiunile dintre arhitectură, geometrie și corpul uman. Deține un master în Urbanism, iar din 2023 este doctorandă la Școala Doctorală de Arhitectură, ceea ce îi oferă o perspectivă complexă asupra modului în care spațiile construite influențează viața comunităților. Între 1997 și 2003, a locuit și a profesat în Barcelona, unde și-a continuat formarea profesională și s-a dedicat înțelegerii stilurilor de viață și locuire din diverse culturi.

Mirela DIDA - „Am lucrat timp de aproape 20 de ani atât în administrație, cât și în proiectare, iar în cadrul Senatului m-am ocupat de principalele probleme organizatorice ale Uniunii. În continuare, îmi doresc să susțin, alături de doamna președinte, promovarea unei arhitecturi de calitate la nivelul întregii țări, nu doar în marile centre urbane. Venind dintr-un oraș mic, cunosc foarte bine lipsa acestor oportunități și nevoia reală de acces la viața culturală și profesională a breslei. În multe locuri nu există întâlniri cu arhitecți importanți, lansări de carte sau evenimente care să creeze dialog și emulație profesională. Cred că este important ca toate aceste inițiative să ajungă mai aproape de comunitățile locale și de colegii noștri din teritoriu.”

Casandra ROȘU - Absolventă a Institutului de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” cu Master la aceeași facultate, este președinte al sucursalei UAR sector 5, București, din anul 2022, a activat la Primăria Sector 5, biroul de urbanism și autorizații de construire - 1997-2003, la Institutul „Proiect București” 1986-1991, secretar Comisia Națională Dezvoltare Teritorială în perioada 2006-2017, membru în Comisia Tehnică de Urbanism și Amenajarea Teritoriului de la Primăria Capitalei în perioada 2008-2016, Membru în Comisia Tehnică de Urbanism și Amenajarea Teritoriului de la Consiliul Județean Ilfov în perioada 2010-2016 și membru în Consiliul Tehnico-Economic al M.D.R.A.P.F.E.

Ramona ISĂCESCU - „Sunt președinte al Sector 6 Info și profesez ca arhitect de peste 20 de ani. Am urmat un master în administrație publică europeană, iar în prezent sunt doctorandă la Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, unde dezvolt o cercetare care pornește

de la convingerea că doctoratul în arhitectură poate și trebuie să aibă o importantă dimensiune multidisciplinară. Cred că pot contribui la dezvoltarea programelor pe care Uniunea le desfășoară deja și, în același timp, mi-ar plăcea să aduc idei și inițiative noi. Recent am câștigat un proiect european, experiență pe care mi-aș dori să o valorific și în sprijinul colegilor noștri, astfel încât să putem dezvolta mai multe proiecte și colaborări la nivel profesional și cultural.”

Dan NIȚESCU - „În mandatul precedent am îndeplinit funcția de trezorer al Uniunii și cred că am reușit, împreună cu colegii mei, să traversăm o perioadă dificilă din punct de vedere financiar. La preluarea mandatului exista un deficit de aproximativ 600.000 de lei, însă am reușit să stabilizăm situația și să echilibrăm bugetul încă din primul an. De atunci, toate bugetele Uniunii au fost construite într-o manieră echilibrată și responsabilă, așa cum a reieșit și din raportul prezentat de Comisia de cenzori. În declarația mea de intenție am vorbit despre faptul că traversăm o perioadă de transformări importante și cred că una dintre prioritățile următorului mandat trebuie să fie consolidarea relațiilor interne ale organizației. Îmi doresc o colaborare mai strânsă între Senat și președinții structurilor teritoriale, astfel încât dialogul, consultarea și implicarea reciprocă să devină mai puternice și mai eficiente în activitatea Uniunii.”

Alexandru RUGESCU - „Ocup funcția de președinte al sucursalei UAR Hunedoara în cadrul Uniunii Arhitecților din România. De asemenea, fac parte din conducerea Consiliului Teritorial al filialei OAR Hunedoara. Sunt înscris ca specialist cu drept de semnătură și în Registrul Urbaniștilor din România. Am absolvit Institutul de Arhitectură «Ion Mincu» din București.

Îmi desfășor activitatea prin biroul meu individual și prin firma Rugescu + Rugescu Arhitecți Asociați S.R.L. din Deva. Elaborez proiecte de construcții și documentații de urbanism de tip PUZ. În paralel, particip în comisiile tehnice de urbanism ale administrațiilor locale din județ.”

Mircea ȚIBULEAC - „Mă ocup în mod constant de două proiecte care au devenit foarte importante pentru mine: Centrul de Cultură Arhitecturală și Buletinul Informativ pe care îl edităm de 13 ani și pe care îl transmitem către aproximativ 4.000 de destinatari, cu informații despre ceea ce se întâmplă în breasla noastră. În timp, mi-am găsit un rol firesc în a promova activitatea colegilor noștri, mai ales a celor din mediul academic, care nu sunt suficient de cunoscute, așa cum ar merita. Este important ca atât tinerii arhitecți, cât și cei care au construit de-a lungul timpului un parcurs profesional excepțional să fie mai vizibili și mai prezenți în spațiul public profesional. Avem o responsabilitate: nu de a ne lăuda, ci de a face cunoscute exemplele valoroase care pot inspira generațiile care vin.”

Sorin CIOMĂRTAN - Absolvent al Facultății de Arhitectură din București, promoția 1981, a lucrat în diferite firme de proiectare/organizații, respectiv

Dan NIȚESCU

Alexandru RUGESCU

Mircea ȚIBULEAC

Sorin CIOMĂRTAN

lucrări importante și activități social-culturale: CEPROHART Brăila: Adjud (Fabrica de celuloză și hârtie), Centrale electrice și clădire administrativă, Montaj Nuclear București, Institutul Proiect București - Supermarket „Unirea,” extension - Unirii Plaza Bucharest; Hotel de 4 stele - Pușor Plaza București (reînnoit ca București Marriott); Studii de urbanism pentru diferite zone din București; Imobil apartamente (circa 300 ap.): Piața Unirii, bulevardul Decebal. București; Birouri Elvila din București; Renovarea birouri FEDEB; Studii modernizarea Spitalului Filantropia, West Group Architecture, Club La Stejari, OMNICON Proiect - PUG VICTORIA, județ Brăila; NEPI Mall - KAUFAND Sibiu; ALTEX Logistic park 2 - Dragomirești Vale; BULL FARM, Bărganul, județ Brăila.

Stela Agneta PETRESCU

Michaela GAFAR

COMISIA DE CENZORI ARE ÎN COMPONENTĂ:

Stela Agneta PETRESCU - „Cred că este important ca generațiile tinere să fie încurajate să se implice mai activ în organizațiile culturale și profesionale ale breslei, în special în cadrul Uniunii, despre care mulți tineri arhitecți cunosc încă prea puține lucruri. Consider că experiența acumulată de generațiile care au construit această organizație este esențială în contextul actual, în care profesia este tot mai mult afectată de tendințe superficiale și de presiunea unor criterii care țin, mai degrabă, de profit decât de cultură.”

Michaela GAFAR - arhitect, urbanist și project manager cu o experiență de peste 25 de ani în conducerea proiectelor complexe de arhitectură și în managementul birourilor de proiectare. În calitate de managing partner la Asix Design, coordonează echipe și proiecte de anvergură, îmbinând creativitatea din urbanism cu rigoarea administrativă și legislativă.

Dincolo de activitatea de proiectare, este implicată în dezvoltarea comunității profesionale. Colaborează cu OAR, unde, din postura de lector, susține cursuri dedicate managementului financiar și antreprenoriatului în arhitectură, sprijinind tinerii colegi să își construiască practici sustenabile.

MEMBRII DE ONOARE

Un moment special al conferinței l-a reprezentat ceremonia de acordare a titlurilor de Membru de Onoare al UAR. Distincțiile au fost oferite academicienilor arhitecți Romeo Belea și Dorin Ștefan, pentru contribuția lor remarcabilă la dezvoltarea arhitecturii românești contemporane. Uniunea Arhitecților din România i-a omagiat pe tinerii arhitecți Daniel și Maximilian Zielinschi, precum și pe Caroline FERNOLEND, personalitate cunoscută pentru implicarea sa de peste 35 de ani în revitalizarea satului românesc, a coordonat numeroase proiecte de restaurare și conservare în peste 45 de localități, de la satul Viscri până la restaurarea bisericii fortificate din Alma Vii, distinsă cu Premiul Europa Nostra. A fost apreciată activitatea restauratorului Ștefan VAIDA, implicat în salvarea monumentelor rurale prin proiectele desfășurate în cadrul Asociației Monumentum și al inițiativei „Ambulanța pentru Monumente”.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ 2026

MEMBRII DE ONOARE

CAROLINE FERNOLEND

Uniunea Arhitecților din România are onoarea să confere titlul de Membru de Onoare doamnei Caroline FERNOLEND, președinta Fundației Mihai Eminescu Trust, cu o activitate notorie de la începutul anilor 2000, o femeie devenită simbol național.

Caroline nu este arhitectă, este economistă, ceea ce nu o împiedică să ne dea, tuturor, cele mai spectaculoase lecții de dragoste și respect pentru patrimoniu. De aproape 30 de ani, Caroline „construiește” renașterea satului românesc. Ea este personalitatea care „a pus satul Viscri pe harta lumii” și de numele căreia se leagă nu numai renașterea și revitalizarea satului transilvănean, ci și a satului românesc.

Caroline s-a născut la Viscri și, după absolvirea studiilor, s-a întors în Viscri și a decis să ducă mai departe spiritul comunității din care făcea parte. După 1989, când sașii au plecat din România, Caroline Fernolend s-a încăpățânat să rămână în satul natal și să facă ceva pentru a păstra patrimoniul construit de strămoși, cu muncă, ambiție și încredere.

Proiectele sale pentru salvarea patrimoniului local au atras atenția și admirația Prințului Charles, pe care l-a convins de tradițiile și frumusețea locului. Datorită ei, Viscri a devenit sit UNESCO, o destinație turistică mondială, ilustrarea satului-model al secolului al XXI-lea, destinația care a cucerit tot mai mulți turiști și a

fost promovată, cu căldură, de Regele Marii Britanii. Datorită priceperii și entuziasmului ei, zeci de case săsești au devenit patrimoniu național și au fost restaurate, recăpătându-și farmecul de altădată, în multe localități din Transilvania și Maramureș, prin punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural și încurajând integrarea multiculturală și economiile locale.

„Aceasta e țara mea, acesta e locul meu”, spune Caroline, care a reabilitat sute de clădiri - biserici fortificate, case săsești, a format lideri de comunități, a făcut laboratoare pentru școli, a plantat 3.500.000 de puieți, a condus 1.300 de proiecte în 45 de localități.

Proiectul de la Alma Vii, unde fundația Mihai Eminescu Trust a lucrat între 2008-2025 și unde nu mai există comunitatea locală, a restaurat biserica fortificată și a creat o asociație care să folosească spațiul, a asigurat o viață nouă pentru monumentul medieval. „Când au dansat copiii pe drumul de strajă, în portul lor românesc, am plâns de bucurie”, spunea Caroline Fernolend. Proiectul de la Alma Vii a fost premiat de Europa Nostra cu cea mai însemnată distincție europeană.

ȘTEFAN VAIDA

Uniunea Arhitecților din România are onoarea să confere titlul de Membru de Onoare domnului Ștefan VAIDA, restaurator de arhitectură rurală, pentru contribuția sa excepțională la salvarea valorilor de patrimoniu din satele din sudul Transilvaniei, pentru aportul său nepereche la promovarea valorilor rurale naționale, la mișcarea de revitalizare a satului românesc și pentru punerea în evidență, în viața artistică și culturală contemporană, a patrimoniului rural.

Ștefan Vaida s-a născut în satul Alțâna, județul Sibiu, unde s-a întors după un lung periplu european. A devenit restaurator și a salvat case de la distrugere sau maltratare, a participat la restaurarea multor clădiri de patrimoniu din Transilvania, alături de fratele său Eugen Vaida - arhitect. Printre acestea se numără **Casa Gerendi** (2007) – clasată, datorită studiului său istoric, ca monument categoria A, pe care a restaurat-o și unde a deschis un centru de țesut pentru copii, **Casa ONCR Nocrich** (2009), amenajată ca sediu pentru Cercetașii României, **Muzeul Interetnic al Văii Hârtibaciului** (2006-2013), unde a cumpărat o gospodărie părăsită și a amenajat-o ca muzeu pentru a expune colecțiile de ceramică, cahle, țigle, lăzi de zestre, mobilă pictată, grinzi, unelte, costume populare și multe povești, **Casa Voluntarilor** (2020-2026), Alțâna, o casă căzută și reabilitată, transformată în centru de întâlnire a voluntarilor, **Arhiva Țiglelor** (2007), spațiu expozițional care găzduiește o amplă colecție de țigle istorice incizate și studiile aferente.

Ștefan Vaida este inițiatorul conceptului de „sate albastre”, a zugrăvit multe case albastre și are mulți prieteni care au adus albastrul ultramarin în curți sau pe ziduri, în satele învecinate. Experiența în restaurarea caselor din sudul Transilvaniei îl face să spună: *Imaginează-ți că, în urmă cu o sută de ani, ai fi putut vedea sate întregi albastre. Sau cel puțin 50% dintre case erau albastre la exterior și 70% erau albastre și la interior.*

Ștefan Vaida este ghid în muzeu sau prin satele din Transilvania, coordonează workshopuri de restaurare sau este gazda evenimentelor culturale din propria curte (brunch-uri, concerte, conferințe, ateliere, proiecții). În vara anului 2018, Regele Charles a poposit în curtea sa.

Ștefan Vaida face parte din Asociația Monumentum, care a realizat o arhivă impresionantă de fotografii din peste 100 de sate din sudul Transilvaniei, fotografii cu case, ferestre, curți și porți care sunt valoroase pentru reconstruirea sau restaurarea a ceea ce se dărâmă sau se distruge de vreme sau de mâna omului. Alături de Eugen Vaida, lucrează la proiectul de intervenție de urgență asupra monumentelor aflate în pericol **Ambulanța pentru Monumente** - căutând permanent parteneri, sprijin financiar, oameni faini de stat la povești, obiecte și mult albastru ultramarin.

ACADEMICIAN PROFESOR ARHITECT ROMEO BELEA

Omagem una dintre figurile emblematice ale arhitecturii contemporane românești - un reper, o referință și o conștiință profesională care a inspirat generații întregi de arhitecți. Dincolo de acestea, vorbim despre un om pe care orice bucureștean îl simte aproape, pentru că orașul însuși îi poartă amprenta și îi recunoaște vocea culturală.

Aducem acest omagiu unei personalități care are, alături de un trecut încărcat de semnificație și valoare, un prezent puternic, viu, critic, fermecător în viața orașului și a breslei. Aducem acest omagiu unei personalități care are, astăzi, în pregătire planuri și proiecte mari, cu adevărat semnificative pentru viitorul cultural al capitalei României.

Academicianul, arhitectul, profesorul și modelul nostru, cu umorul său inconfundabil și inegalabil, a reușit să stabilească un record demn de Cartea Recordurilor: este singurul arhitect care, după 45 de ani, a avut șansa să reia proiectul de suflet din tinerețe, să-l regândească în cheia prezentului și să-l redea orașului cu o personalitate nouă, vibrantă și profund contemporană. Vorbesc, desigur, despre Teatrul Național.

Și pentru că Teatrul Național nu este prima sa lucrare de anvergură, domnul profesor a reluat „experimentul”: de mulți ani are pregătit un proiect de revigorare și readucere în actualitate a Sălii Palatului - un proiect pe care Capitala îl merită și de care are atâta nevoie.

Deși consacrat ca arhitect al spațiilor artistice și teatrale, opera profesorului Belea cuprinde numeroase clădiri civile reprezentative, dar și o serie impresionantă de proiecte și studii urbanistice care „n-au mai fost” - și care, cu siguranță, ne-ar fi făcut viața mai bogată și ne-ar fi legat mai profund de orașul în care trăim.

Din „opera” sa fac parte și generațiile de arhitecți pe care le-a format și apoi i-a promovat, pentru că a știut să-i asculte, să-i încurajeze și să le deschidă aripile. Spunea domnul profesor: „Cel mai pasionant lucru, pentru un dascăl, este cantitatea de învățăminte pe care și le poate păstra din relațiile cu studenții săi. Un student trebuie lăsat, stimulat să se desfășoare, să se exprime, să se entuziasmeze sau să se indigneze, să copieze de la maeștrii pe care și-i alege, de la aceia pe care îi consideră idoli săi...”.

Era, este și rămâne un profesor care vede în fiecare student o promisiune și un potențial.

Tot din „opera” sa fac parte și extraordinarele „cronici” - vorbite și scrise - ale perioadei postbelice, printre cele mai pătrunzătoare, avizate și pasionate relatări despre un timp plin de frământări, dar și de realizări remarcabile.

Una dintre cele mai utile lecții ale sale rămâne această declarație: „Meseria asta trebuie luată în serios, dar să-ți păstrezi cât mai mult umor posibil. Fără umor nu știu cum se poate face meseria, dacă nu ești bine dispus și gândurile îți sunt triste... Am lucrat numai cu colective în care am râs pe rupte...”.

O lecție despre bucuria creației, despre căldură, despre spiritul viu al breslei.

ACADEMICIAN PROFESOR ARHITECT DORIN ȘTEFAN

Uniunea Arhitecților din România conferă titlul de Membru de Onoare arhitectului **Dorin ȘTEFAN**, personalitatea cea mai marcantă și creativă a arhitecturii românești contemporane prin opera sa, cunoscută și recunoscută în țară și în afara țării.

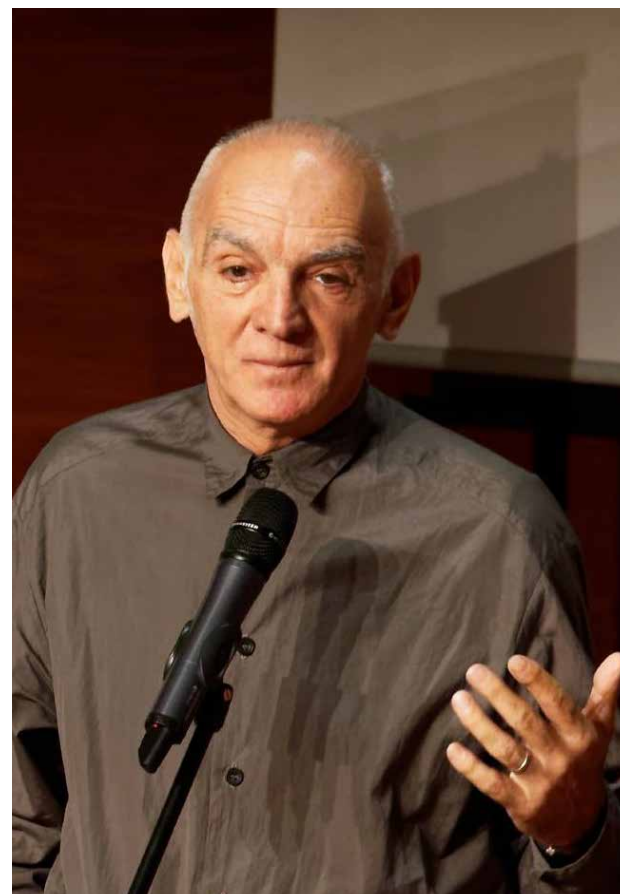
Anvergura sa profesională cuprinde o foarte valoroasă activitate de proiectare, care a marcat peisajul arhitectural românesc și i-a adus numeroase premii și distincții, inclusiv Premiul „Duliu Marcu” al Academiei Române. A construit mult și exemplar, reprezentând excelența în arhitectură, a câștigat concursuri naționale și internaționale, a organizat evenimente profesionale de răsunet, a desfășurat o activitate didactică de-a lungul a peste patru decenii, are o poziție teoretică originală reflectată prin bogata sa activitate publicistică și este cea mai mediatizată personalitate din lumea arhitecturii din România.

Alături de profesionalism, se remarcă ținuta sa intelectuală, capacitatea sa de a inspira și motiva tinerii arhitecți, moralitatea și atitudinea sa civică.

Cariera sa a început cu construcții care au inspirat și au generat politici de dezvoltare urbană, cum a fost Casa Tineretului din Slatina, în anii '80. Următoarele au devenit imagini emblematice ale Capitalei, cum este **Opera Center**, **Complexul Victoria** din Piața Victoriei, **Euro Tower**, imobilul **Cascade** etc. și altele sunt pe cale de a deveni simboluri ale orașelor în care au fost realizate, cum este **Centrul Cultural Brâncuși** de la Craiova sau **Aeroportul din Brașov**.

Cunoscute sunt și proiectele realizate de arhitect în cadrul unor importante **concursuri de arhitectură din țară și din străinătate** în care creatorul și-a putut evidenția calitățile de arhitect vizionar. Concursul pentru **Taipei Tower**, pe care l-a câștigat, a marcat o premieră, fiind primul arhitect român care câștigă un extrem de prestigios concurs ce implică marile personalități mondiale ale domeniului. A obținut numeroase **premii/nominalizări/selecționări la concursurile** la care a participat.

În paralel, arhitectul Dorin ȘTEFAN a desfășurat o continuă **activitate pedagogică, de peste 40 de ani**, în cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, prin care a contribuit, substanțial, la pregătirea a zeci de promoții de arhitecți și a fost onorat cu titlul de profesor emerit. Doctor în arhitectură, îndrumător de doctorate, a inspirat și a făcut obiectul și subiectul unor lucrări de doctorat, la rândul său.

Arhitectul Dorin Ștefan și-a făcut cunoscute opiniile și teoriile arhitecturale prin zeci și sute de **articole, conferințe, interviuri**, devenind astfel o figură cunoscută și recunoscută, a conferențiat în spații și manifestări publice, a **fost invitatul unor emisiuni TV**.

Cartea sa **My Modernism** este un succes editorial, de presă și de public. „... *prea lucid pentru a respinge noua societate capitalistă, demersul teoretic al lui Dorin Ștefan este probabil cea mai coerentă expresie locală a direcției «post-critice», ce a marcat dezbaterile intelectuale ale disciplinei în anii 2000, și pentru care obiectul preocupării este exact re-conceptualizarea «relației dintre arhitectură și societate sau, mai precis, dintre arhitectură și putere, capital și media», în jurul principiilor «realismului, pragmatismului și profesionalismului»...*”

Este **cel mai cunoscut și reputat arhitect român** care trăiește în România, fiind menționat, analizat și prezentat amplu în publicații prestigioase de specialitate. Este singurul arhitect român consemnat în „The Phaidon Atlas of Contemporary World Architecture”.

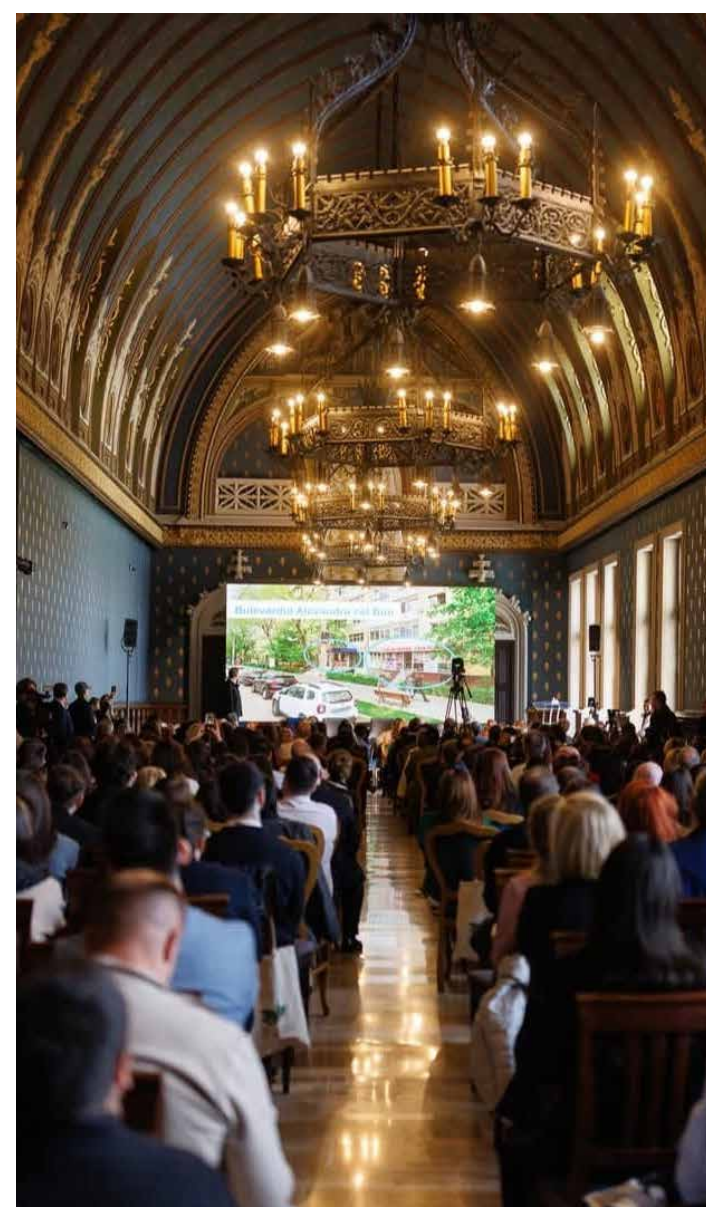
DANIEL ȘI MAXIMILIAN ZIELINSCHI

În general, premiem profesioniști cu un trecut impresionant. De această dată, omagiem doi arhitecți tineri, cu cariere remarcabile, dar, mai ales, premiem speranța, încrederea și energia pentru viitor pe care acești arhitecți le transmit arhitecților români.

Vorbim despre două personalități excepționale ale arhitecturii de azi, două nume care fac cinste școlii românești de arhitectură și care lucrează, în calitate de Senior Partners, pentru lumea de mâine, în cadrul celei mai complexe și influente firme de arhitectură din lume – Foster + Partners. În spatele unor realizări impresionante - precum Apple Park din Cupertino, care alimentează imaginația și visurile de viitor ale întregii lumi - se află doi arhitecți formați în România, stabiliți la Londra și implicați în proiecte care schimbă modul în care oamenii trăiesc și lucrează pe tot globul. Maximilian și Daniel Zielinschi fac toate eforturile și demersurile pentru a implica, în România, biroul Foster + Partners ori de câte ori concursurile publice de arhitectură din țară deschid o oportunitate. Este modul lor de a rămâne aproape, de a sprijini, de a da ceva înapoi.

Drumul lor a început în România, la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, a continuat la Stuttgart, la Basel, în celebrul birou Herzog & de Meuron, iar mai târziu la Londra, la Foster + Partners. Fiecare etapă a adăugat o cărămidă la povestea lor, dar ei au rămas la fel: modești, blânzi, deschiși și luminoși în tot ceea ce fac.

Îi onorăm cu titlul de Membru de Onoare al Uniunii Arhitecților din România pentru că sunt inspirație, bucurie și speranță pentru toți arhitecții din România.

CHIOJDU,
JUD. BUZĂUText și foto: Teodor Octavian
GHEORGHIU

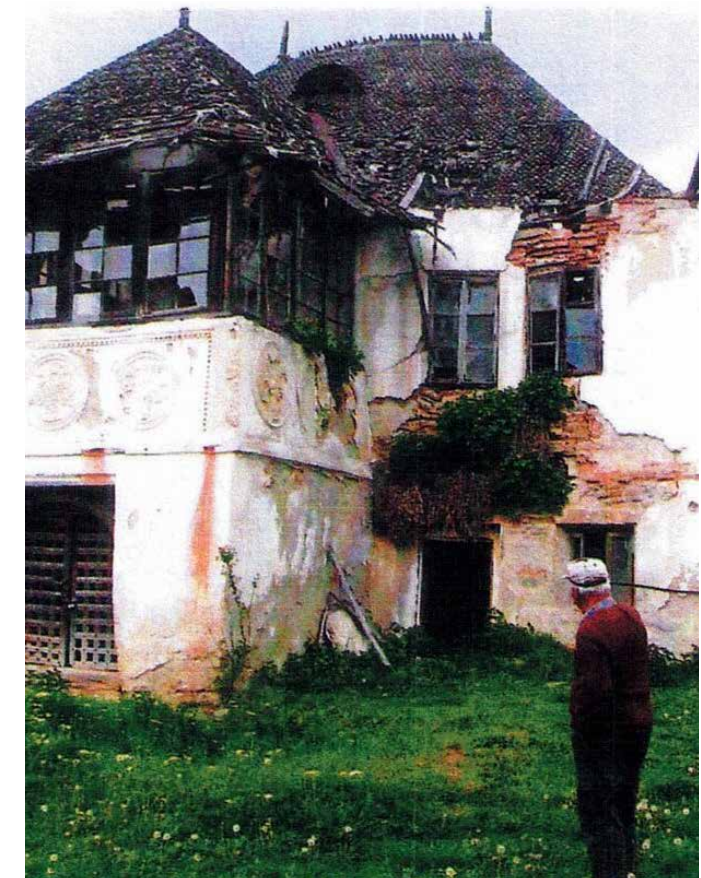
„CASA CU BLAZOANE”

Istoria casei este relativ simplă. Casa, făcând parte dintr-un mic ansamblu locuit de boiernașii Izbășoi/Izbășoiu de pe valea Bâsca Chiojdului, este datată în jumătatea a doua a sec. al XVIII-lea (cca. 1760) sau „din jurul anului 1823 după inscripția care se păstrează în zona intrării”, sau 1826. Organizarea gospodăriei este descrisă într-o catagrafie a averii lui Oprea Izbășoiu din 1861: „O pereche de case de zid cu 5 încăperi sus, una dedesubt și beci precum în față foișor, învelită cu șindrilă, jumătate veche și jumătate nouă și cu geamuri la ferestre și cu încuietori bune”. În curte se mai găseau o bucătărie cu două încăperi, sală în mijloc și galerie în față, o magazie, șopron, grajd etc.

Oscilațiile privind datarea construcției au fost rezolvate cu ocazia cercetărilor și a proiectării restaurării casei. Astfel, s-a descoperit că prima construcție, de la mijlocul sau sfârșitul sec. al XVIII-lea a fost „supusă unei intervenții radicale la începutul secolului al XIX-lea, când a fost extinsă cu încăperea poligonală... opusă intrării și fațada a fost împodobită cu stucaturi modelate la poziție”. Intervenția a fost datată în 1823 sau 1826, fiind foarte posibil ca șantierul să fi durat în acest interval de timp. Tot atunci a fost realizat și șirul de blazoane circulare de pe parapetul foișorului, care au dat numele casei.

La începutul anilor '70, cu ocazia studiului dedicat arhitecturii rurale tradiționale din județul Buzău, unul dintre subiectele intens cercetate a fost această casă, numită „Codescu”, care avea grave probleme structurale și era diferită față de situația actuală. Corpul principal era în lucru, iar foișorul era accesibil printr-o

improvizatie de scară din lespezi de piatră, din lateral-dreapta. Scara din stânga foișorului nu exista; probabil fusese demontată. Ulterior, casa a fost reparată și scara de acces la etaj amplasată în poziția actuală; în 1985 arăta bine și era funcțională, adaptată unei vieți comode, o dovadă fiind închiderea cu sticlă a foișorului. A început să se deterioreze probabil după anii '90, când aceste construcții rurale au fost părăsite în mare parte.

În stare de precolaps, în 2013 a fost cumpărată de Uniunea Arhitecților din România (UAR) și a fost restaurată inclusiv cu fonduri europene. În 2015 restaurarea și amenajarea incintei au fost finalizate, scopul intervenției fiind, în afara salvării clădirii, transformarea ei în muzeu al artei tradiționale din zonă și amenajarea gospodăriei pentru viitoare tabere de vară pentru studenții de la arhitectură. Ca urmare, casa a fost atent consolidată și restaurată (cu minime intervenții noi, necesare funcțional: scara de acces din N-E și amenajarea mansardei), a fost mobilată cu obiecte tradiționale și este vizitabilă. În incintă a fost construit un punct de informare (pe locul bucătăriei/cuhniei dispărute între timp) și au fost amenajate spațiile necesare vizitelor turistice și cursurilor/exercițiilor destinate studenților.

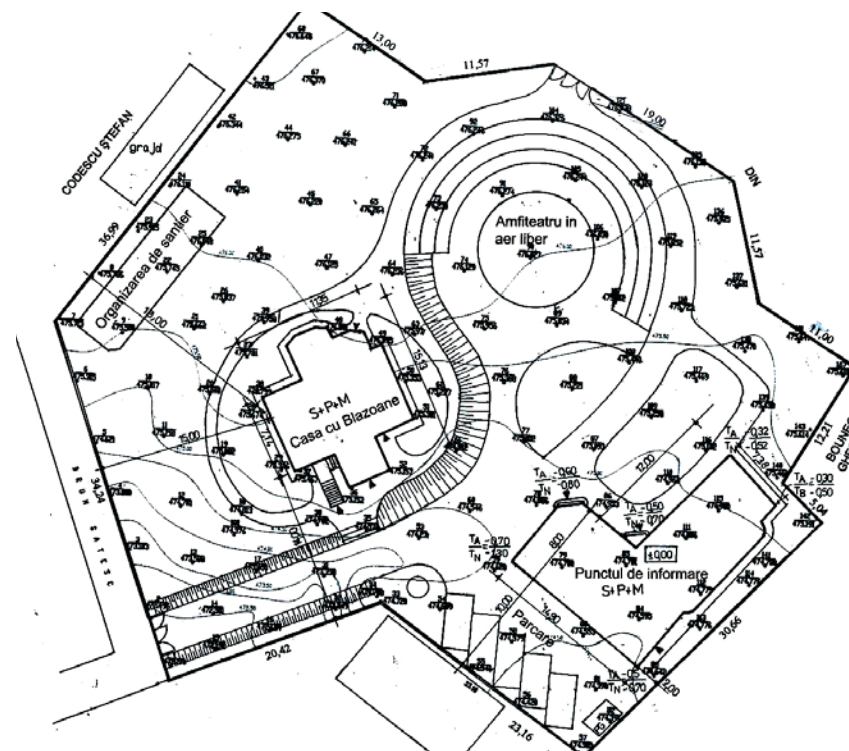
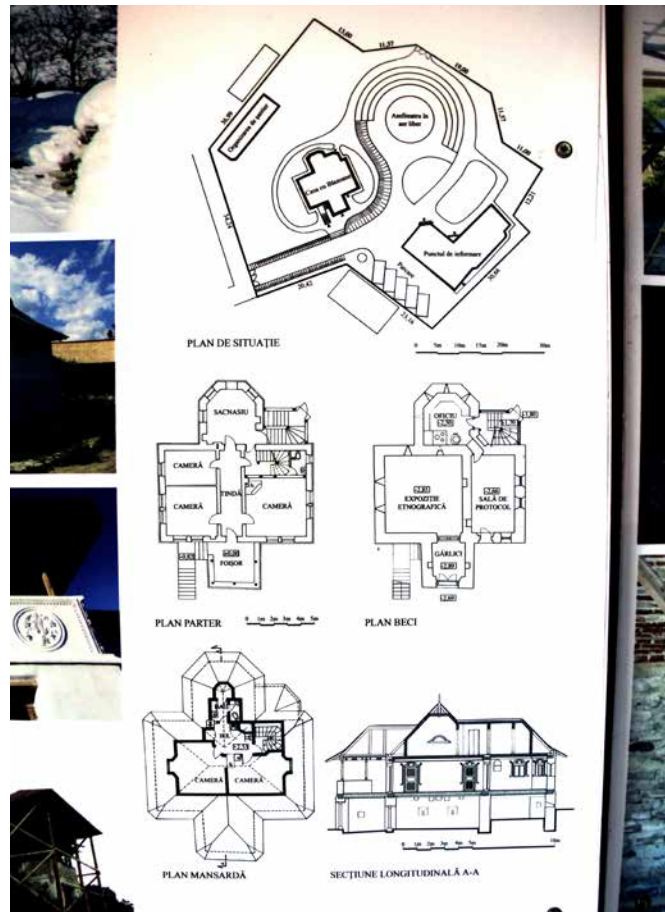
Așa am găsit-o la începutul anilor 2020, într-o vizită ghidată foarte atent și competent de custodele muzeului. Fotografiele fac foarte bine oficiul de informare, asupra exteriorului și interiorului celor două construcții - casa veche și centrul de informare.

Acest tip de locuință rurală este la limita celei boierești și este caracteristică pentru zona colinară a județelor Prahova și Buzău. Cea mai mare concentrare se găsește în aria străbătută de râul Bâsca Chiojdului, care coboară din masivul Siriu către râul Buzău, ele fiind grupate în satele Starchiojd (județul Prahova), Bâsca Chiojdului și Chiojdu (jud. Buzău). Formula utilizată, în care parterul și etajul formează un corp masiv (cele două niveluri fiind legate printr-un foișor accesibil printr-o scară exterioră), cu evidente calități defensive, este întâlnită frecvent (depășindu-se cu mult aria respectivă) la reședințele boierești sau stărețiile mănăstirilor muntenesti din sec. XVII-XVIII.

Foișorul este dominanta absolută a volumului. Dat fiind numărul mare de exemple și varietatea soluțiilor de detaliu, cred că se poate vorbi despre variațiuni pe o temă dată. Această realitate și nebăgarea de seamă au condus la frecvente confuzii între ele.

Cea mai cunoscută dintre ele, această „Casă cu Blazoane” din Chiojdu este deseori confundată cu o casă din Bâsca Chiojd, cu o alta din Starchiojd sau chiar cu ceva mai modestă „Casa Cheșca”, din Starchiojd. Cea mai recentă confuzie (simpatică, la urma urmelor), detectată pe internet, s-a făcut între „Casa cu Blazoane” și „casa din Chiojdu” de pe bancnota de 10 lei. Prezentatorul unei emisiuni TV, având bancnota de 10 lei în mână, voia să demonstreze că reprezentarea de pe bancnotă e aceeași cu „Casa cu Blazoane” pe care o avea în spate. Pe de altă parte, emisiunea dedicată restaurării casei de către Uniunea Arhitecților era realizată profesionist, cu informații colectate de la fostul proprietar, de la proiectant, constructor și alții implicați în proiect, confuzia respectivă fiind un mic detaliu, care nu conta în context.

Dacă am insistat probabil prea mult pe această temă, am făcut-o pentru a demonstra disiparea în teritoriu a unui model tradițional valoros și optim de locuire, lesne adaptabil unor medii geografice și contexte economice, sociale și chiar funcționale diverse. Existența a numeroase subvariante ale acestui model nu face decât să-i adauge un plus de valoare, iar arhitectura din zona colinară a Munteniei ilustrează foarte bine această realitate.

Planul ansamblului conform proiectului de restaurare și amenajare

PUNTE ÎNTRE
ARHITECTURĂ
ȘI
COMUNITATE

Text și foto: Antonia TUDOSE

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE VARĂ
ARHIPERA, EDIȚIA A XIV-A

În perioada 18-24 iulie 2026 a avut loc ediția a XIV-a a Școlii Internaționale de vară Arhipera, la Chiojdu, la care au luat parte studenți-arhitecți și cadre didactice (UAUIM) alături de elevi din localitate. Activitățile au avut ca nucleu creativitatea.

Tema principală a fost crearea unui concept-volum 0 din lemn, pornind de la nevoile enunțate de copiii din sat. Cu ajutorul lor, am reușit să strângem informații utile pentru propunerile noastre, prin discuții deschise și schimburi de idei. În plus, față de atelierul de arhitectură, am participat la diverse prelegeri susținute de profesori și de invitați internaționali, la excursii educative și la activități de echipă.

În prima zi au fost activități organizatorice. Centrul de informare a fost locul în care se aflau și un spațiu expozițional, și amfiteatrul unde am desfășurat atelierelor și lecturile. Am fost purtați printr-o poveste a locului, printr-un tur realizat de domnul Florin Drăgulin; ne-a prezentat istoria complexului, a zonei geografice și a parcursului în ceea ce privește arhitectura locului și originile sale. Prima prelegere a fost susținută de conf. dr. arh. Lorin Niculae (UAUIM) care a prezentat asociația Arhipera și regulile și programul de desfășurare al școlii din această vară. A fost lansată tema de lucru și alcătuite cele 4 grupe de studenți și elevi care urmau să realizeze conceptele creative. Ceea ce a făcut ca grupele să fie speciale a fost faptul că fiecare conținea studenți din ani diferiți, devenind echipe verticale (anul II-anul VI) și un prilej perfect să învățăm unii de la alții. Fiecare grupă a avut câte un tutor care îi coordona. Seara, după cina la pensiunea Melania, am decis să participăm la un meci amical de fotbal, ca moment de recreere și de mișcare.

A doua zi a fost o deosebită excursie în patrimoniul local al județului Buzău, coordonată de drd. arh. Silvia Niculae și de conf. dr. arh. Lorin Niculae. Vulcanii Noroiși, Păcelele Mici, am explorat cu entuziasm vulcanii și relația lor cu dealurile, vegetația, lumina, Mănăstirea Ciolanu și Tabăra de sculptură de la Măgura. La mănăstire am observat arhitectura locală, iar la tabăra de sculptură am primit un exercițiu ajutător în procesul de creație. În cadrul lecturii despre regularitatea transversalității ne-a fost prezentat acest principiu esențial în arhitectură, legătura dintre întreg și părți, și comunicarea dintre acestea. În completarea prelegerii, am avut de schițat una dintre sculpturi și să formulăm comentarii. Acasă, am avut un moment în care am prezentat fiecare desenele realizate și s-a iscat un dialog în legătură cu lucrurile observate. Aceste exerciții au venit în sprijinul temei de proiectare a școlii de vară.

A treia zi a fost începutul lucrului în echipele verticale. Fiecăreia i s-a alăturat un număr de elevi din Chiojdu și, de dimineață, grupele au explorat satul pentru a alege câte un sit pentru propunerile lor. Prin discuțiile cu copiii, am descoperit ce lucruri își doresc și de ce au nevoie în localitate: un spațiu comun de socializare, un loc amenajat la malul râului, spații adecvate pentru cei care merg cu bicicleta. Aceste momente au făcut parte din unul dintre scopurile școlii de vară și ale asociației, arhitectura participativă. După ce am colectat informațiile necesare, am revenit la Casa cu Blazoane, unde am concretizat ideile, am realizat schițe și am venit cu propunerile într-un stadiu incipient. Fiecare dintre cele 4 echipe a prezentat concluziile - funcțiuni, situri. Prelegerea susținută de conf. dr. arh. Lorin Niculae a fost despre imaginație, creativitate și principiile Gestaltiste. Apoi a avut loc lectura online a arhitectului Juan Loyo (Mexic), în care ne-au fost enunțate principiile Programa V.A.C.A., program bazat pe implicarea comunitară, pe arhitectura vernaculară și pe experiențele aplicate alături de localnici în Mexic. Arhitectul s-a remarcat prin entuziasm în prezentarea proiectelor realizate în scop social, pe parcursul anilor de activitate. Ziua s-a încheiat printr-o activitate sportivă comună, între tinerii studenți și copiii din sat.

În ziua a patra au urmat discuții la umbra nucului. Între timp, conf. dr. arh. Lorin Niculae, arh. Marius Costea-Scobiola, drd. arh. Andrei Vasilescu alături de reprezentanți ai comunității din sat au coordonat construirea Podului lui da Vinci. Ridicarea acestui pod din rigle de lemn a fost realizată de copii și a reprezentat un mod inedit de învățare practică, prin experiment, pentru elevi. Până la prânz, echipele au mers în expediție pentru a colecta materiale locale precum pietre, frunze, crengi etc. în scopul realizării

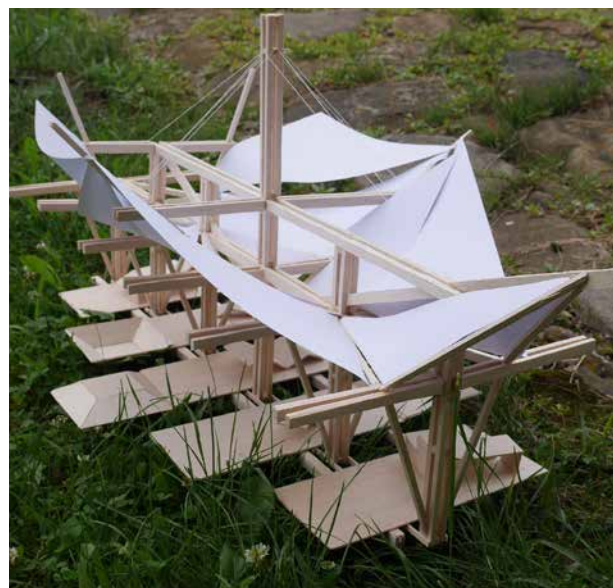
machetelor. După-amiază au avut loc lecturile, prima susținută de arhitecta Rayan Elnayal (Sudan - UK), online, despre parcursul său profesional și creativ. Drd. arh. Andrei Vasilescu a prezentat 7 pavilioane din lemn, abordate ca repere utile pentru viitoarele creații ale studenților. Seara, studenții au lucrat la concretizarea propunerilor lor, iar tutorii le-au oferit sprijin, într-o atmosferă destinsă.

Cea de-a cincea zi s-a caracterizat prin prelegeri și sesiuni de lucru. La prima lectură care a fost online, susținută de arhitecta Nour Abi Rached (Liban - Franța), au participat și copiii din Chiojdu și a avut ca temă principală funcțiunea de piață. Am avut cu toții ocazia de a afla informații despre piețele din Tripoli, Liban, despre caracteristicile principale și despre cum ele au fost inspirația în viitoarele sale proiecte. Prelegerea prezentată de drd. arh. Silvia Niculae, „Arhitecturi ale griji în contextul conștientizării provocărilor climatice”, a abordat două proiecte ale Asociației Arhipera. Exemplul structurilor din lemn pentru curțile școlilor s-a remarcat prin aplicabilitatea lor mult apreciată și necesară în mediul rural și abordarea ecologică prin utilizarea materialelor locale. Am început lucrul cu machetele, fie de parcurs, fie de prezentare, s-au tăiat profile de balsa, s-a schițat și s-a lucrat cu drag.

În a șasea zi, alături de copiii din sat, am vizitat Centrul Comunitar din Chiojdu, proiect realizat de Asociația Arhipera. Drd. arh. Silvia Niculae și drd. arh. Andrei Vasilescu au prezentat caracteristicile construcției și povestea acesteia, de la context până la detalii de execuție. În interior, am participat la un quiz despre elementele de lemn din construcție. Ne-am testat cunoștințele sau am acumulat altele noi într-un mod non-formal. Drd. arh. Irina Costea-Scobiola a susținut prelegerea despre arhitectura identitară, în care a integrat exemple de proiecte realizate în mediul rural, exemple ce se remarcă prin proiectarea responsabilă și dialogul cu contextul.

În ultima zi a început cu fotografierea tuturor machetelor și a continuat cu cele patru echipe verticale care au prezentat ce au lucrat la școala de vară. La începutul fiecărei prezentări, câte un elev introducea echipa printr-o impresie personală asupra lucrului în echipă.

Proiectul „Stoop” este un pavilion dedicat socializării și activităților în aer liber, un spațiu care prin amplasarea lui în apropierea râului și a străzilor principale funcționează ca un nucleu comunitar. Forma construcției conturează caracterul ei dinamic, deschiderea către peisaj și relația cu râul. Proiectul „STOOP” a fost realizat de stud.-arh. Marius Aivănoaei, Edelinea Ciupagu, Alexandra Rădoi împreună cu elevii Andra, Diana, Alexia, Alesia și Mihai.

„Rulment comunitar” reprezintă un pavilion așezat pe malul râului Bâsca, la baza unui pod pietonal din sat. O pasarelă conectează acest foișor și puntea, continuându-se cu o rampă ce coboară până la malul apei. Studenții au conceput funcțiunea prin dialogul cu elevii, aceștia menționând dorința unui spațiu de repaus pe parcursul drumurilor lor cu bicicletele. Proiectul „Rulment comunitar” a fost realizat de stud.-arh. Ema Bucur, Cristina Bujor, Teodora Ursescu, cu elevii Mario, Ciprian, Irina, Roxana, Alexandra, Yanis, Daria, Ionuț, Maria, Sara.

„**Mariposa**” este un pavilion intergenerațional și modul multifuncțional, pornind de la târgul zonal dedicat satelor Chiojdu, Bâsca și Lera. Modulele cu destinație comercială sunt dublate de o serie de zone de socializare și au ca nucleu vegetal un arbore, reprezentând legătura directă cu situl. Echipa a dorit să abordeze ideea unui spațiu permanent, în contrast cu târgul existent în sat, care funcționează două zile pe săptămână. Proiectul „Mariposa” a fost realizat de stud.-arh. Matei Bumbeneci, Alexandru Petrache, Diana Zaharia și Gregorio Petru (curând student), împreună cu elevii Daria, Anastasia, Ionela, Georgiana, Alexandru și Andrei.

„**Agora dintre sate**” a debutat de la doi piloni de piatră ai unui pod vechi, în prezent parțial demolat. Studenții au decis să gândească o structură peste cei doi stâlpi, formată din două module rectangulare, care ar funcționa ca loc amenajat pentru scăldarea în râu, dar și ca punct de belvedere și loc de agoră, datorită gradinelor și amfiteatrului. Proiectul „Agora dintre sate” a fost realizat de stud.-arh. Sofia Briceag, Gabriel Radu, Antonia Tudose și Sebastian Bârză (curând student), împreună cu elevii Antonia, Daria, Victor, Marian, Mihai și Iasmina.

Spațiile create de studenți au avut ca puncte comune structura din lemn, legătura cu mediul natural, cu ecosistemul local și cu râul, nevoile comunității, socializarea.

În final,, toți copiii, studenții și profesorii au fost premiați de Uniunea Arhitecților din România, chiar în curtea Casei cu Blazoane.

Ediția de anul acesta a Școlii Internaționale de Vară Arhipera 14.0 a fost o oportunitate valoroasă de dezvoltare la nivel profesional și personal. Lucrul cu situl, lucrul cu elevii din Chiojdu și lucrul în echipă au fost bazele unei bune formări în educația de arhitectură participativă, dar și ale șansei de explorare creativă.

Școala de vară ArhiPera este organizată de Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” și Asociația ArhiPera, cu sprijinul Uniunii Arhitecților din România.

Proiect susținut de AECOM și Marc Tel Sit.

Director Școală de vară: conf. dr. arh. Lorin Niculae (UAUIM).

Profesori: drd. arh. Silvia Niculae (UAUIM), drd. arh. Andrei Vasilescu (UAUIM), drd. arh. Irina Costea-Scobiola (UAUIM), arh. Marius Costea-Scobiola.

Studenți participanți UAUIM, anii I-VI: Marius Aivănoaei, Sebastian Bârză, Ioana Sofia Briceag, Ema Bucur, Cristina Bujor, Matei Bumbeneci, Edalina Ciupagu, Gregorio Petru Niculae, Alexandru George Petrache, Gabriel Radu, Alexandra Rădoi, Antonia Tudose, Teodora Ursescu, Diana Zaharia

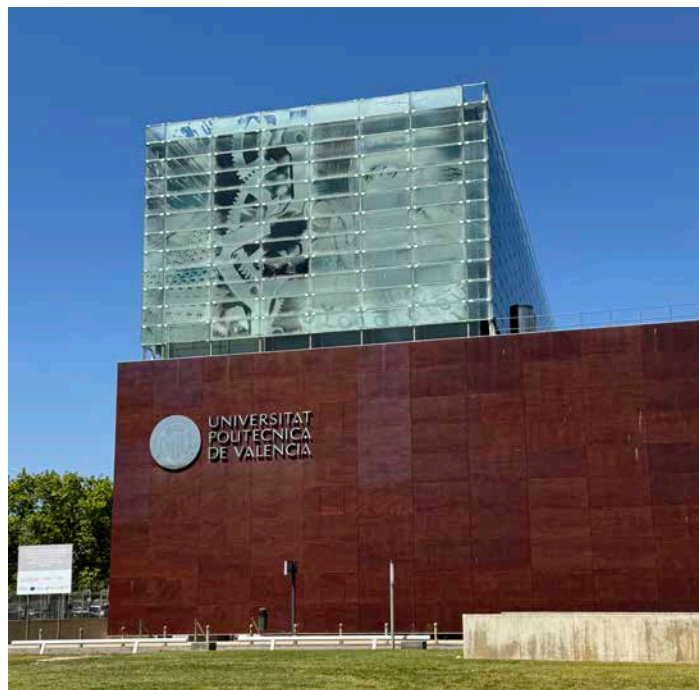
VALENCIA

EXPOZIȚIE LA UNIVERSITATEA POLITEHNICĂ

Text: Ioana ALEXE
Foto: Răzvan HATEA

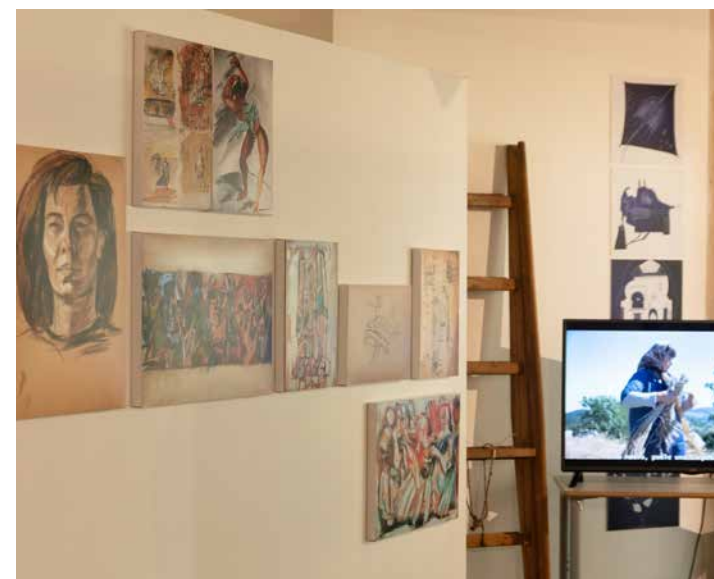

„MOȘTENIREA BRÂNCUȘI: ARTA ȘI ARHITECTURA ÎN DIALOG”

Am primit cu multă bucurie invitația de a duce mai departe expoziția „Moștenirea Brâncuși: arta și arhitectura în dialog” și de a o instala într-un loc cu totul potrivit temei sale: campusul Universității Politehnice din Valencia. Pentru Uniunea Arhitecților din România, prezența într-un asemenea spațiu universitar a fost o ocazie importantă. Expoziția urma să fie văzută de studenții și profesorii de la Școala Tehnică Superioară de Arhitectură, iar subiectele ei intrau firesc în viața facultății. Am ajuns la Valencia împreună cu colegii mei și am montat expoziția în spațiul de aproximativ 300 de metri pătrați pus la dispoziție de universitate. Campusul ne-a impresionat încă de la sosire prin dimensiune, prin ritmul său și prin felul în care spațiile de învățământ, zonele de întâlnire și vegetația alcătuiau un mediu foarte viu.

Expoziția, curatoriată de arhitecta Ileana Tureanu, președinta Uniunii Arhitecților din România, a fost concepută pentru Anul Constantin Brâncuși, la împlinirea a 150 de ani de la nașterea sculptorului. La baza proiectului se află o genealogie a experimentului în arta și arhitectura românească. Expoziția urmărește momentele în care creatorii au ieșit din convenție și au testat forme, materiale și limbaje capabile să deschidă direcții noi. Moștenirea brâncușiană este privită ca un mod de a gândi forma, materia, proporția și spațiul, cu ecouri care traversează generații și discipline. Traseul expozițional este construit ca un puzzle deschis, din fragmente care păstrează urmele procesului de creație: schițe, machete, detalii constructive, obiecte de atelier, documente, fotografii de șantier și materiale video. Împreună, ele fac vizibil mecanismul intern al experimentului arhitectural. Apar încercările, ezităările, soluțiile tehnice și momentele în care o idee începe să capete formă.

Secțiunea dedicată lui Constantin Brâncuși reunește fotografii istorice ale montării Coloanei Infinitului și impresionantul portret realizat de Marcel Iancu, publicat în revista „Contemporanul”, nr. 64, din 1926. Marcel Iancu este prezent și prin machetele unor reședințe moderniste - imobilul Solly Gold, Vila Jean Juster și Vila Florica Chihăescu - și a Ștrandului Kiseleff. Aceștia li se alătură fragmente din manifestul „Asociația pentru urbanistica Bucureștilor. Către o arhitectură a Bucureștiului”, semnat, în 1935, de Marcel Iancu, Horia Creangă și Octav Doicescu. Proiectele și textele restituie o modernitate cu o puternică dimensiune critică, preocupată de oraș și de transformarea radicală a limbajului arhitectural.

Un alt nucleu al expoziției este dedicat arhitectei Ioana Grigorescu. Cercetările și lucrările de restaurare pe care le-a condus la bisericile pictate din nordul Moldovei au contribuit decisiv la recuperarea și recunoașterea internațională a acestui patrimoniu. În cazul ei, restaurarea apare ca un act de cercetare și creație, susținut de o înțelegere profundă a construcției istorice. Schițele, fragmentele de proiecte, obiectele personale și piesele de ceramică provin din Fondul documentar „Ioana Grigorescu”, aflat în patrimoniul Uniunii Arhitecților din România, și permit apropierea de universul său profesional și personal.

Universul lui Dorin Ștefan este prezent prin proiecte descrise adesea drept „sculpturi locuite”, în care forma arhitecturală dobândește autonomie și forță plastică. Centrul „Constantin Brâncuși” de la Muzeul de Artă din Craiova ocupă un loc central. Proiectul continuă în spațiul construit reflecția brâncușiană asupra esențializării formei și propune o relație directă între arhitectură, sculptură și percepție.

Un loc aparte în acest puzzle este rezervat femeilor din arhitectura românească. Parcursul pornește de la Virginia Andreescu Haret și Henrieta Delavrancea, figuri ale generației afirmate în epoca Reginei Maria. Margareta Brender, prima femeie membră a Asociației Arhitecților din Catalonia, continuă această genealogie, iar traseul ajunge la vocile tinere ale arhitecturii contemporane. Secțiunea evidențiază caracterul timpuriu al prezenței feminine în arhitectura românească și firescul cu care aceste arhitecte și-au asumat autoritatea profesională într-un domeniu dominat mult timp de bărbați.

Creatorii reuniți în expoziție aparțin unor generații și contexte diferite. Îi apropie curajul de a explora teritorii necunoscute și asumarea riscului pe care îl presupune inovația. Fragmentele expuse reconstruiesc un proces prin care arhitectura românească s-a definit prin experiment, cercetare și libertatea de a formula răspunsuri noi. Puzzle-ul rămâne deschis, iar Brâncuși este reperul care activează acest dialog.

Prof. dr. arh. Dorin Ștefan, membru corespondent al Academiei Române și autorul Centrului „Constantin Brâncuși” de la Muzeul de Artă din Craiova, a susținut conferința care a precedat vernisajul din 23 aprilie. A vorbit despre dimensiunea arhitecturală și conceptuală a operei sculptorului și despre felul în care aceasta continuă să lucreze în imaginația arhitecților. Pentru studenții unei facultăți de arhitectură, întâlnirea cu un autor care a trecut prin experiența concretă a unui proiect dedicat lui Brâncuși a avut o relevanță aparte.

La Valencia, expoziția s-a îmbogățit cu fotografiile Coloanei Infinitului realizate de Vlad Eftenie, arhitect, lector universitar și fotograf. Imaginile sale propun o privire contemporană asupra ansamblului de la Târgu Jiu. Coloana este surprinsă în relație cu lumina, cerul și prezența oamenilor. Seria a adus în sală scara monumentului și felul în care acesta este trăit astăzi, continuând în limbaj fotografic reflecția despre formă și spațiu.

Deschiderea expoziției a adunat reprezentanți ai universității, ai mediului academic și ai comunității românești din Valencia. Proiectul a fost posibil prin colaborarea dintre Uniunea Arhitecților din România, Institutul Cultural Român de la Madrid, Universitatea Politehnică din Valencia, Școala Tehnică Superioară de Arhitectură și Consulatul General al României la Valencia. Sprijinul Mariei Pop, directoarea ICR Madrid, și al lui Bogdan Stănescu, consulul general al României la Valencia, a însoțit proiectul în toate etapele sale. Le suntem recunoscători pentru încredere, pentru organizare

și pentru felul cald în care ne-au primit. Expoziția a rămas deschisă până la 20 mai și s-a înscris în seria manifestărilor organizate la împlinirea a 145 de ani de relații diplomatice și culturale dintre România și Spania și a 20 de ani de activitate ai ICR Madrid.

O călătorie pentru o expoziție îți creează întotdeauna și propriul program paralel. După montaj și vernisaj, Valencia ni s-a oferit în fragmente foarte diferite. Am avut bucuria să revedem Orașul Artelor și Științelor al lui Santiago Calatrava și să ne întoarcem în centrul vechi, printre străzi, piețe și clădiri care cer timp. Am vizitat Centrul de Artă Hortensia Herrero, unde intervenția contemporană și colecția de artă sunt așezate într-un palat istoric recuperat cu mare atenție. Am intrat și în parohia-muzeu San Nicolás, cu interiorul ei dens, aproape copleșitor, în care fiecare suprafață pare activă. Am ajuns și la golful și micul port din Alboraya, unde ritmul orașului se schimbă imediat. Ne-a bucurat mult și Resa Patacona, hotelul în care am stat. Fiecare cameră era amenajată altfel, cu o identitate proprie, iar cafeteria era plină de studenți Erasmus. Diminețile și serile aveau energia unei reședințe universitare în care se întâlneau limbi, obiceiuri și planuri pentru ziua următoare. Pentru noi a fost o adevărată infuzie de tinerețe și o continuare firească a atmosferei din campus.

Am plecat din Valencia cu sentimentul că expoziția își găsisese locul potrivit. Patrimoniul păstrat de UAR a intrat într-o școală de arhitectură, a fost privit de studenți și profesori și a deschis conversații despre creația românească.

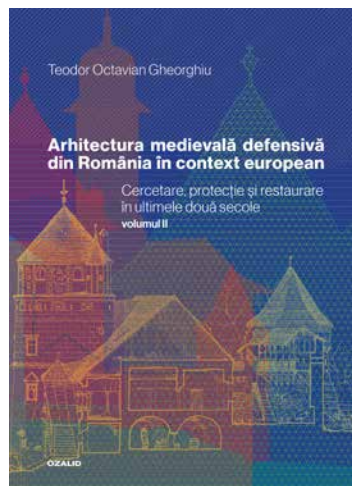
THEODOR OCTAVIAN
GHEORHIU

CERCETARE,
PROTECȚIE ȘI
RESTAURARE ÎN
ULTIMELE DOUĂ
SECOLE

Text: Emilia ȚUGUI
Foto: Răzvan HATEA

ARHITECTURA MEDIEVALĂ DEFENSIVĂ DIN ROMÂNIA ÎN CONTEXT EUROPEAN

La Centrul Cultural al Uniunii Arhitecților din România, din strada Jean Louis Calderon nr. 48, a avut loc lansarea volumului „Arhitectura medievală defensivă din România în context european. Cercetare, protecție și restaurare în ultimele două secole”, cu participarea autorului, prof. dr. arh. Teodor Octavian Gheorghiu. Evenimentul a reunit arhitecți, istorici, cercetători și numeroși iubitori ai patrimoniului construit, oferind prilejul prezentării unuia dintre cele mai ample proiecte editoriale dedicate arhitecturii medievale defensive din România.

Volumul a apărut la Editura Ozalid, cu sprijinul Ordinului Arhitecților din România, din Timbrul Arhitecturii.

LUCRAREA

Unul dintre cei mai cunoscuți cercetători în domeniul arhitecturii medievale de apărare din România, profesorul dr. arh. Teodor Octavian Gheorghiu - autor al volumelor „Arhitectura medievală de apărare din România” (Editura Tehnică, 1985), „Cetățile orașelor. Apărarea urbană în centrul și estul Europei în Evul Mediu” (Editura Simetria, 2000), precum și a numeroase articole - a prezentat proiectul editorial, rezultat al valorificării studiilor și cercetărilor desfășurate de-a lungul a peste patru decenii asupra arhitecturii medievale defensive din România și a intervențiilor de protecție și restaurare asupra acestor monumente.

Alături de documentarea bibliografică, autorul a urmărit îndeaproape cercetările și lucrările de consolidare și restaurare ale obiectivelor medievale cu rol defensiv și a strâns, de-a lungul anilor, o arhivă impresionantă de imagini și informații despre cetăți, castele, mănăstiri, schituri și biserici fortificate de pe întreg teritoriul țării. Documentarea acestor obiective a început în anii 1960 și acoperă, pe lângă obiectivele din România, întreg spațiul european, la care se adaugă câteva zone din nordul Africii și vestul Asiei, documentate în ultimii cincisprezece ani.

Prof. dr. habil. arh. Hanna Derer

Prof. dr. arh. Nicolae Lascu și prof. dr. arh. Teodor Octavian Gheorghiu

Prof. univ. dr. arh. Rodica Manon Crișan

Proiectul editorial se constituie într-un demers coerent care urmărește intervențiile de restaurare asupra ansamblurilor medievale de apărare încă de la începuturile domeniului în România, în secolul al XIX-lea, și până în prezent.

Prima parte a lucrării, inclusă în primele două volume deja publicate, este dedicată intervențiilor de restaurare realizate anterior anului 1990 și este prezentată în aproximativ 800 de pagini. Cele 185 de studii de caz sunt organizate cronologic, în funcție de perioada în care au fost realizate intervențiile de restaurare, dar și tipologic și geografic, în raport cu categoria ansamblurilor defensive și amplasarea acestora. Totodată, autorul propune o periodizare a protecției și restaurării monumentelor istorice din spațiul românesc, de la începutul secolului al XIX-lea până în prezent.

Volumul al II-lea conține un indice al localităților în care se află obiectivele prezentate, precum și indici de nume organizați în funcție de rolul personalităților menționate: ctitori, fondatori, constructori, proprietari, utilizatori, istorici, documentariști, restauratori și finanțatori. De asemenea, sunt incluse instituțiile și organizațiile implicate în utilizarea, documentarea, restaurarea și finanțarea intervențiilor asupra acestor monumente.

ARHITECTURA MEDIEVALĂ DEFENSIVĂ DIN ROMÂNIA ÎN CONTEXT EUROPEAN

Seria este gândită ca o reflecție asupra istoriei și devenirii recente ale unora dintre cele mai spectaculoase ansambluri ale arhitecturii din România: cetăți, castele, mănăstiri, schituri și biserici fortificate.

Ea se bazează pe o serie de circumstanțe favorizante:

- arhiva proprie de fișe privind obiective din România și Europa de Est, actualizată permanent pentru cărți, articole, comunicări științifice și cursuri universitare;
- arhiva proprie de imagini, alcătuită din aproximativ 100.000 de fotograme realizate între anii 1960 și 2005, completată ulterior cu zeci de mii de fotografii digitale realizate în întreaga Europă și în câteva regiuni din nordul Africii și vestul Asiei;
- vizitarea și cercetarea repetată a tuturor obiectivelor analizate în lucrare;
- acumularea unui volum impresionant de informații privind lucrările de consolidare, reabilitare și restaurare ale acestor monumente.

Autorul subliniază faptul că identificarea, în ultimele decenii, atât a unor intervenții de foarte bună calitate, cât și a unor restaurări discutabile a constituit unul dintre principalele motive care au stat la baza acestei ample cercetări comparatiste.

Lucrarea pune în relație restaurările interbelice și postbelice cu intervențiile contemporane, toate analizate în contextul Europei Centrale, de Est și de Sud-Est și raportate la începuturile restaurării monumentelor istorice din secolul al XIX-lea.

Seria este structurată în mai multe părți.

Prima parte, reprezentată de volumele I și II, tratează istoria cercetărilor și restaurărilor realizate până în anul 1989. Partea a doua analizează intervențiile asupra monumentelor de arhitectură defensivă din fostele țări comuniste în perioada 1950-1989. Partea a treia urmărește evoluția fenomenului după anul 1989 atât în România, cât și în Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Slovacia, Cehia, Grecia, Macedonia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Turcia, Croația, Slovenia, Serbia și Austria. Partea a patra, intitulată Addenda, completează cercetarea prin actualizarea studiilor de caz și prin includerea unor noi monumente care întregesc imaginea actuală a activităților de protecție și restaurare a patrimoniului defensiv.

AUTORUL:

Teodor Octavian Gheorghiu este absolvent (1973) al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București (IAIM/UAUIM). A susținut teza de doctorat în 1993, cu tema „Elemente de structură urbană tradițională românească în context central și est-european (defensiva și determinantele sale)”, publicată de Editura Simetria, în 2000, sub titlul „Cetățile orașelor. Apărarea urbană în centrul și estul Europei în Evul Mediu/ Fortified Towns - Urban Defense in Medieval Central and Eastern Europe”, volum premiat la Târgul de carte internațional „Bookarest 2001” și Bienala Națională de Arhitectură (2002).

Între 1973-1982 este asistent universitar la Secția de Arhitectură din Institutul Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara. Până în 1990, în perspectiva desființării Secției din Timișoara, migrează către activitățile profesionale practice, devenind arhitect proiectant și designer în București și Buzău. În ianuarie 1990 devine arhitect-șef al municipiului Buzău, iar în toamna anului 1990 se întoarce la Timișoara, unde ocupă postul de șef de lucrări la Școala de Arhitectură, acum Facultatea de Arhitectură și Urbanism a Universității Politehnica din Timișoara (FAU-UPT). Din 1998 este profesor universitar, iar în intervalul 1995-1999 și 2007-2011 a fost director al Departamentului de Arhitectură.

Ca profesor universitar a susținut cursuri din domeniile istoria și teoria arhitecturii, istoria urbanismului (pentru ciclul I-VI), istorie, tehnică și reabilitare urbană la programele masterale din cadrul FAU-UPT și Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Timp de mai bine de 15 ani, a fost președinte de comisii de diplome și de disertații. Este abilitat să conducă doctorate începând cu anul 2007, inițial la UAUIM, ulterior la FAU-UPT.

A realizat sute de studii, a participat la zeci de simpozioane sau sesiuni de comunicări științifice (pe câteva le-a organizat sau a colaborat la acestea), a publicat sau are în curs de publicare cca 28 de cărți și a colaborat la alte cca. 20, la care se adaugă peste 100 de articole publicate în diverse reviste românești și străine. Pentru mai multe dintre ele (de pildă: „Historia Urbana”, „Transsylvania Nostra”, „SITA - Studies in History and Theory of Architecture”, „Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice” și „Revista Monumentelor Istorice”) este în colegiul de redacție.

În domeniul proiectării de arhitectură, a realizat câteva sute de studii și proiecte, câteva zeci fiind construite, iar în sfera urbanismului, a colaborat la numeroase planuri urbanistice generale, zonale și de detaliu, inclusiv prin studii istorice, care sunt, toate, aprobate și funcționează ca atare. A participat singur sau în colectiv la câteva concursuri de arhitectură și urbanism, pentru care a primit premii și mențiuni, la care se adaugă mai multe distincții obținute pentru publicații sau alte activități.

A făcut și face parte din câteva organizații profesionale (Uniunea Arhitecților din România, Ordinul Arhitecților din România), științifice (Comisia de Istorie a Orașelor din România, la care este vicepreședinte), la care se adaugă Comisiile monumentelor istorice (națională sau regionale) în care a fost președinte și/sau vicepreședinte, ori comisii tehnice, în Timișoara și Arad.

Seria „Arhitectura medievală defensivă din România în context european” este gândită ca o reflecție asupra istoriei și devenirii recente ale unora dintre ansamblurile cele mai spectaculoase din istoria arhitecturii din România: cetăți, castele, mănăstiri, schituri și biserici fortificate.

Seria este programată să conțină mai multe părți, organizate cronologic (un reper important fiind momentul 1989), căruia i se adaugă reperul geografic.

Prima parte (volume I și II, deja publicate) conține istoria cercetărilor și restaurărilor de monumente de arhitectură defensivă din spațiul românesc actual, în trei etape ale procesului de până în 1989: etapa secolului XIX-începutul secolului XX, etapa interbelică și etapa comunistă.

Partea a doua, „Repere central și est europene din perioada 1950-1989; reconstrucții, consolidări, restaurări, reconversii, puneri în valoare”, trece în revistă realizările de până în 1989 din țările foste comuniste, cu doctrine și realizări asemănătoare cu intervențiile de restaurare românești din aceeași perioadă.

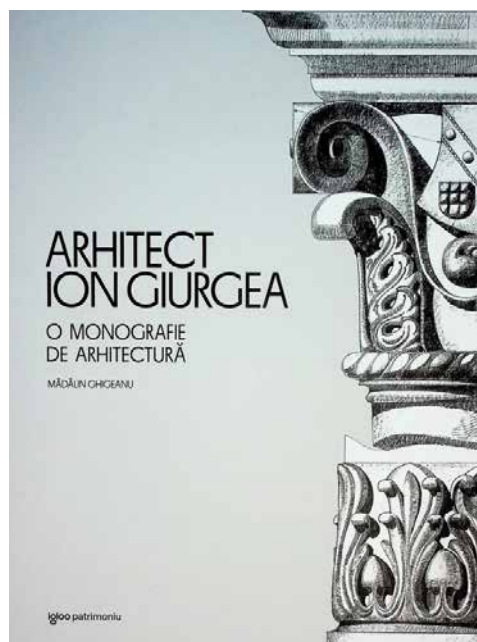
Partea a treia urmărește fenomenul în perioada de după 1989, în România, în fostele țări comuniste (Bulgaria, Moldova, Ucraina, Ungaria, Slovacia, Cehia) și în ariile europene învecinate în care am avut acces după 1989 (Grecia, Macedonia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Turcia, Croația, Slovenia, Serbia, Austria), cu monumente și restaurări tipologic asemănătoare.

Partea a patra, „Addenda”, este dedicată din nou României și conține unele studii de caz din primele volume cu informații aduse la zi (în special referitoare la ultimele restaurări), precum și noi studii de caz pentru arhitecturile defensive care, din varii motive, nu au fost tratate în primele volume, dar care completează tabloul actual al activităților de protecție și restaurare a acestor monumente.

ARHITECT ION GIURGEA O MONOGRAFIE DE ARHITECTURĂ

Foto: Răzvan HATEA

La sediul Uniunii Arhitecților din România a avut loc lansarea albumului „Arhitect Ion Giurgea. O monografie de arhitectură”, publicat în seria *Igloo patrimoniu* și semnat de arhitectul Mădălin Ghigeanu.

Evenimentul a fost deschis de prof. emerit dr. arh. Sorin Vasilescu, autorul prefeței volumului, care a subliniat importanța apariției unei asemenea lucrări în peisajul editorial românesc și necesitatea recuperării unor personalități ale arhitecturii naționale ale căror contribuții au rămas, vreme îndelungată, insuficient cunoscute. În intervenția sa, profesorul Vasilescu a evidențiat locul pe care Ion V. Giurgea îl ocupă în evoluția arhitecturii interbelice, relevând rafinamentul expresiei sale arhitecturale și originalitatea unui demers creator influențat de filonul mediteraneean, adaptat într-o manieră proprie contextului românesc. Totodată, a apreciat cercetarea realizată de arhitectul Mădălin Ghigeanu drept o contribuție esențială la îmbogățirea istoriografiei arhitecturii românești și la readucerea în atenția specialiștilor și a publicului a operei unui arhitect de prim rang.

Întâlnirea a reprezentat un prilej de reflecție asupra valorii cercetării de arhivă și asupra responsabilității de a readuce în circuitul cultural și profesional opere și autori care au contribuit la definirea peisajului construit al României moderne. Monografia dedicată lui Ion V. Giurgea reprezintă, din această perspectivă, nu doar o apariție editorială de excepție, ci și rezultatul unui amplu demers de cercetare și recuperare documentară.

Foto arh. Ion Giurgea, arhiva personală a familiei Giurgea

Ion V. Giurgea (1903–1959), absolvent al Școlii de Arhitectură din București în anul 1930, se numără printre arhitecții importanți ai generației interbelice. Opera sa se remarcă printr-o diversitate stilistică remarcabilă, fiind asociată în special filonului mediteraneean sau mauro-florentin, fără a se limita însă la acesta. Proiectele sale demonstrează o preocupare constantă pentru echilibrul compozițional, expresivitatea volumelor, rafinamentul detaliului și integrarea ornamentului în concepția arhitecturală. În egală măsură, activitatea sa reflectă deschiderea către alte direcții estetice ale epocii, de la arhitectura neo-românească la influențele Art Deco, confirmând versatilitatea unui autor capabil să răspundă unor programe arhitecturale dintre cele mai diverse.

Semnătura lui Ion V. Giurgea se regăsește pe numeroase lucrări reprezentative pentru arhitectura românească interbelică. Dintre acestea se remarcă vilele Gheorghe și Emanoil Tătărescu, Casa Carol Gagel, imobilul Societății Leonida de pe Bulevardul Magheru, Spitalul Parhon, precum și intervenții precum Salonul de Muzică de la Ateneul Român, clădirile Comunității Elene și ale Societății „V. A. Urechia” din Galați sau Teatrul Național din Tecuci. Cercetările recente au demonstrat însă că toată activitatea sa a fost considerabil mai amplă decât se cunoștea până acum, incluzând locuințe private, edificii publice, proiecte industriale și intervenții de urbanism, între care și participarea la amenajarea Pieței 8 Iunie, actuala Piața Unirii din București.

Această imagine completă asupra operei lui Ion V. Giurgea a devenit posibilă datorită cercetării întreprinse de arhitectul Mădălin Ghigeanu, bazată pe arhiva personală a arhitectului, păstrată aproape integral de familie. Fondul documentar, alcătuit din peste 4.000 de planșe originale, schițe, fotografii, documente și însemnări, reprezintă una dintre cele mai importante arhive private dedicate unui arhitect român din secolul al XX-lea și a fost valorificat pentru prima dată într-o manieră sistematică.

Inventarierea și studiul acestui impresionant material au permis identificarea și documentarea a peste două sute de proiecte, multe dintre ele necunoscute sau insuficient analizate până în prezent. În același timp, arhiva dezvăluie procesul de creație al arhitectului, în care desenul, schița și studiul detaliului nu reprezintă doar etape ale proiectării, ci adevărate instrumente de reflecție și elaborare arhitecturală. În acest sens, monografia depășește caracterul unei lucrări biografice și devine un instrument valoros atât pentru cercetarea istoriei arhitecturii românești, cât și pentru studiul patrimoniului construit și al practicii restaurării.

Realizat în condiții grafice de excepție, albumul însumează 240 de pagini și peste 200 de ilustrații - schițe, planuri, detalii constructive, fotografii istorice și imagini de arhivă - care completează studiul critic dedicat operei lui Ion V. Giurgea. Materialul iconografic permite urmărirea evoluției stilistice și profesionale a arhitectului, evidențiind atât rigoarea proiectării, cât și expresivitatea desenului ca mijloc de investigare și reprezentare a arhitecturii.

În continuarea prezentării introductive, arhitectul Mădălin Ghigeanu a oferit participanților o incursiune în universul profesional și uman al lui Ion V. Giurgea, evocând parcursul

cercetării desfășurate pe parcursul mai multor ani și procesul laborios de inventariere și analiză a arhivei păstrate de urmașii arhitectului. Expunerea sa a evidențiat nu doar amploarea operei lui Giurgea, ci și importanța documentelor originale în reconstituirea unui destin profesional de excepție și în înțelegerea contextului arhitecturii românești dintre cele două războaie mondiale. Totodată, dialogul cu publicul a confirmat interesul pe care astfel de cercetări îl suscită atât în rândul specialiștilor, cât și al celor preocupați de patrimoniul construit.

Lansarea s-a încheiat cu o sesiune de autografe, oferind participanților posibilitatea unui dialog direct cu autorul și a continuării discuțiilor într-un cadru informal. Întâlnirea de la Uniunea Arhitecților din România a confirmat interesul crescând pentru cercetările dedicate patrimoniului modern și pentru recuperarea unor personalități care au contribuit în mod decisiv la configurarea arhitecturii românești din prima jumătate a secolului al XX-lea.

CONCURSUL „GHEORGHE LEAHU” EDIȚIA A V-A

Text Vlad BRĂTULEANU
Foto: Răzvan HATEA

TINERII ACUARELIȘTI

Concursul de pictură pentru tineri arhitecți „Gheorghe Leahu” a ajuns anul acesta la cea de-a cincea ediție! Începând din 2022 UAR promovează studenți și absolvenți ai facultăților de arhitectură din toată țara, cu vârsta maximă de 35 de ani, care pictează cu acuarelă!

Gheorghe Leahu (1932-2022) a proiectat mai multe clădiri emblematice ale Bucureștiului în cei peste 50 de ani de activitate profesională, dar a rămas în memoria multora mai ales pentru acuarelele pe care le-a realizat și care surprind colțuri binecunoscute ale Capitalei.

Înscrierile în competiție nu au fost niciodată un proces simplu pentru organizator, întrucât s-au suprapus de fiecare dată peste perioada sărbătorilor de Paști și de 1 mai, când mulți pleacă din oraș și sunt cu gândul la vacanță. Anul acesta am avut o provocare suplimentară, programul evenimentelor UAR fiind deja destul de încărcat în preajma zilei de 10 mai, când este ziua de naștere a pictorului și arhitectului Gheorghe Leahu și când trebuie să aibă loc ultima și cea mai importantă parte a competiției. Având în vedere aglomerația de evenimente, am fost nevoiți să grupăm jurizarea, premiarea și vernisajul în cadrul unei singure zi, cea de 11 mai, singura disponibilă, ceea ce nu mai făcusem până acum.

La sfârșitul etapei de înscriere am numărat 28 de concurenți, participând cu 53 de picturi, cifrele corespunzând așteptărilor noastre - ba chiar am avut puțin mai multe lucrări față de 2025! La fel ca la edițiile precedente, fiecare concurent a avut posibilitatea de a contribui cu maximum trei lucrări. Nu am impus constrângeri legate de format sau de tema aleasă.

Juriul de anul acesta a fost compus din următorii: artist plastic Gabriela Drăghici, arh. Mircea Corcodel și, în premieră, arh. Marian Moiceanu, fostul rector al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. Cei trei s-au întâlnit și au încheiat relativ repede deliberările, încadrându-se fără probleme în limitele de timp destul de restrictive.

La festivitatea de premiere și vernisaj, organizate, la fel ca în trecut, la sediul UAR din strada Jean Louis Calderon nr. 48, au luat parte atât membrii juriului, cât și doamna Viorica Leahu, soția arhitectului Leahu și finanțatoarea premiului, dar și doamna Ileana Tureanu, președintele UAR.

Vă prezentăm lucrările selectate de juriu, însoțite de descrierile oferite de autori privind tema și/sau tehnica folosită.

Premiul „Gheorghe Leahu”: Il gigante e il Duomo di Carrara, de Bogdan Loviște

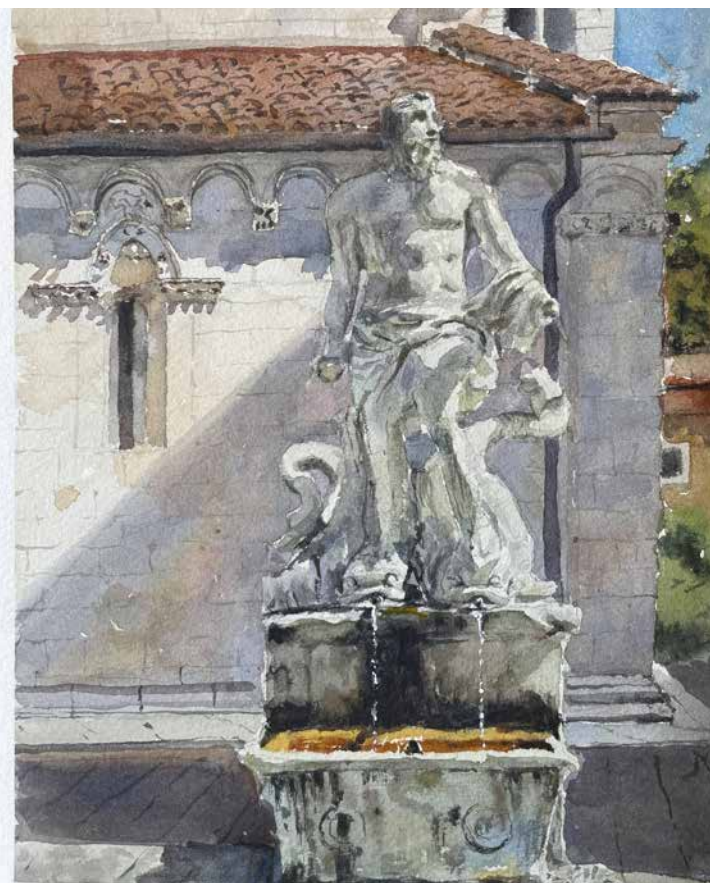
„Prin cele trei picturi pe care am decis să vi le prezint am încercat să redau impresia a trei momente pentru care m-am oprit din ceea ce făceam și pe care am ales să le immortalizez în timpul excursiilor mele în sudul Franței și în Liguria. [...] La Carrara trebuia să mă întâlnesc cu un grup pentru a porni într-un tur al carierelor, dar am decis să vin mai devreme în oraș pentru a încerca să pictez rapid albul marmurei din pereții Domului și din statuia Fântânii Gigantului. [...] Deși cele trei picturi conțin subiecte diferite, ceea ce le leagă este exercițiul de redare a luminii, întinericului și a intersecției dintre cele două. Îmi place să lucrez cu contraste - cum redau mai bine lucrarea pe timpul nopții sau umbrele întunecate de la ora prânzului din trunchiurile măslinilor -, însă, pentru mine, cele mai ofertante vederi le oferă umbrele colorate. Știam că voi da de așa ceva când am venit la Carrara, un oraș construit integral din marmură. Aici, majoritatea clădirilor au pereții acoperiți de tencuială, însă Domul rămâne fidel materialului cu care a fost clădit. Marmura albă de Carrara reflectă lumina și o împrăștie în ungherele umbrite, efectul rezultat fiind unul foarte atrăgător, dar greu de replicat - în special cu acuarele, unde tonalitățile sunt greu de controlat.”

Mențiune I: Piazza del Popolo, de Andreea Vlad

Acuarela surprinde Piazza del Popolo prin tușe fluide și transparențe suprapuse, unde marginile difuze, controlate, sugerează lumina caldă și atmosfera mediteraneană. Culorile reci din umbrele purtate temperează tonurile calde ale fațadelor, iar compoziția este organizată prin liniile de forță ale muchiilor clădirilor, care conduc privirea spre baza turnului, centrul de interes, în timp ce turnul însuși funcționează ca dominantă verticală. Contrastele cromatice dintre zonele calde și reci, alături de accentele mai saturate, dinamizează scena și amplifică senzația de spațiu și lumină.

Mențiune II: Dimineața în Bruges, de Ana Maria Ciuciulică

Am încercat să surprind lumina difuză, moale, care nu creează contraste dure, ceea ce dă întregului cadru un aer visător. Este acel moment al dimineții în care orașul încă nu

s-a trezit complet, nu există grabă, totul respirând încet. Asta am încercat să transmit: senzația de a te opri pentru o clipă și de a lăsa lumea să curgă pe lângă tine, ca apa de sub pod.

Mențiune III: Orașul celor o sută de turle, de Georgiana Conache

Scopul prezentei lucrări a fost surprinderea Pragăi ca apariție, nu doar ca peisaj urban. Orașul este privit în lumina apusului, într-un moment de trecere, când formele nu mai aparțin complet realității, ci devin memorie, ecou și siluetă.

„Orașul celor o sută de turle” propune imaginea unui front istoric, în care apa nu reflectă explicit orașul, ci îi amplifică liniștea și distanța. Podul pare o margine între lumi: între piatră și lumină, între orașul vizibil și orașul păstrat în timp. Profilul Pragăi se ridică din ceață ca o succesiune de cupole, turnuri și umbre verticale, construind o linie de orizont aproape muzicală, fragilă și solemnă în același timp.

Am urmărit o atmosferă în care lumina nu descrie arhitectura, ci o dizolvă. Apusul transformă orașul într-o prezență tăcută, aproape spectrală, unde monumentalul devine delicat, iar istoria pare suspendată deasupra apei. Lucrarea caută astfel poezia unui oraș care nu se arată direct, ci se lasă ghicit prin lumină, abur și tăcere.

Expoziția lucrărilor participante a fost deschisă vizitatorilor în intervalul 11-14 mai.

Le mulțumim tuturor participanților și (în măsura în care nu au depășit vârsta maximă admisă) îi așteptăm și la ediția de anul viitor!

MEMORIA ORAȘULUI DEVA

Text: Alexandru RUGESCU

CASA MEMORIALĂ DR. PETRU GROZA

Deva este un oraș mic unde arhitectura modernă cu adevărat valoroasă este restrânsă și puțin pusă în valoare. Tocmai din aceste motive restaurarea vilei Petru Groza, din parcul de la baza Cetății, este un subiect foarte interesant și dovedește existența arhitecturii de cel mai înalt nivel într-un mediu parazitat de construcții hibride și alterat de necunoașterea sau proasta sa înțelegere. Casa are o poziție deosebită, făcând parte dintr-un continuu urban reprezentat de centrul istoric, o stradă cu clădiri istorice pe ambele părți – clădiri de secol XIX și început de secol XX, cum ar fi Primăria municipiului, liceul Decebal, prefectura (fostul Palat al Culturii) și clădiri interbelice, cum sunt teatrul Arta, procuratura și judecătoria (actual Tribunal județean).

Influențe în arhitectura anilor 1920-1930:

Casa Petru Groza a fost realizată de arhitectul Horia Creangă între anii 1926-1929, într-o epocă în care arhitectura românească era influențată puternic de modelul francez al școlii de la Beaux-Arts. În același timp, se manifesta și stilul național, care era la mare căutare, dar și curentul modernist cu forme rectangulare așezate și gândite în strânsă legătură cu situl și ambianța zonei, cu manifestări de tip raumplan (Loos) sau planul liber al lui Le Corbusier. În paralel cu acestea se manifestă influențe Art-Deco și de așa-numitul „stil internațional” care își spun cuvântul și în arhitectura românească a epocii.

Horia Creangă este unul din pionierii arhitecturii moderne în țara noastră, care s-a remarcat printr-un spirit inovator și printr-o vizibilă originalitate și simpatie față de inovațiile modernității.

Programul de locuire în perioada interbelică se remarcă prin:

- modernizarea tehnicilor de construcție;
- rezolvarea funcțiunilor în raport cu un sistem de curți interioare, cu rol esențial în conceptul locuinței de mai mari dimensiuni în perioada respectivă;
- înlocuirea mansardei cu un etaj retras, cu spații mai intime ale proprietarului, cum ar fi ateliere sau camere de lucru și depozitare;
- simplificarea fațadelor, accentul punându-se pe geometrizare și reintroducerea benzilor compoziționale orizontale;
- acordarea unei mai mari importanțe tâmplăriei;
- generarea unor accente pe verticală, caracteristică stilului Art-Deco.

Analiza casei:

Vila *Petru Groza* este atipică stilului matur al lui Horia Creangă, dar aceasta nu face decât să crească valoarea arhitecturală a clădirii. Proiectul este rezultatul unei bune colaborări între arhitect și beneficiar, astfel că vila prezintă elemente originale și inovatoare fără a se compromite arhitectura și modul de reprezentare tipice lui Creangă.

Ca poziție, casa face parte din ansamblul de arhitectură de secol XIX și interbelică ce formează centrul istoric al Devei, dar este așezată în interiorul parcului de la poalele Cetății, amplasament care oferă unicitate și atmosferă clădirii. Cetatea este cap de perspectivă al străzii centrale, iar vila e poziționată undeva în dreapta axului, fiind vizibilă numai după ce se trece de prefectură, reprezentând un obiect impunător pe strada din fața parcului, fără a se remarca imediat din orice punct al centrului istoric.

Atât parcela, cât și casa sunt aliniate la stradă, rezultând o fațadă principală impunătoare, retrasă și generând o curte publică și ceremonială de formă longitudinală. La cele două capete ale clădirii există un mic portic ce găzduiește accesul secundar și un volum compact de mai mici dimensiuni adosat corpului principal, care include garajul și spălătoria. Se creează o coerență compozițională remarcabilă, pusă într-o relație strânsă cu situl și zona înconjurătoare.

Zona intrării conferă monumentalitate și solemnitate, prin pachetul de scări de marmură și cele două coloane dorice care subliniază intrarea. Atât tâmplăria metalică a ușii principale, cât și tâmplăria din lemn a ferestrelor sunt modulate atent. Tot în acest mod sunt realizate și grilajele ferestrelor de mici dimensiuni din lateralele accesului principal, care luminează spațiile servante de la nivelul parterului. Zona intrării se numără printre temele preferate ale lui Creangă, astfel că arhitectul propune un parcurs aparte din momentul intrării și până la spațiul principal de primire, obligând vizitatorul să parcurgă holul principal până a ajunge la vestibul, pe acest parcurs observându-se cu ușurință poziția camerelor de la parter. Se creează astfel un spectacol, o ceremonie a intrării, convenite statutului vechiului proprietar.

Dacă ne referim la distribuția funcțiunilor, aceasta este atipică anilor 1920-1930, amestecându-se elemente caracteristice culei ardelenesti cu cele tipice vilelor clasice. După o observare mai atentă a planurilor și volumetriei se pot trage o serie de concluzii:

- încăperile sunt dispuse de-a lungul a două benzi longitudinale paralele cu strada, delimitate destul de evident, ceea ce contribuie la spectacolul traversării acestora;
- spațiile principale, cât și cele de serviciu sunt delimitate foarte clar - la parter avem accesul, holul de primire cu vestibul în capăt, precum și restul spațiilor necesare recepției, iar la etaj se află dormitoarele înșiruite pe latura spre parc;
- spectacolul traversării sălilor de recepție de la parter - hol primire, birou, sufragerie - conferă fluiditate spațială în care acestea intervin în punctele cheie;
- fluiditatea este întreruptă în capete de casa scării și spații de serviciu;
- planimetria se caracterizează printr-o alternanță simetrie-asimetrie, dar volumetria rămâne un cumul de volume compacte adosate.

La interior, finisajele sunt de cea mai bună calitate - pardoseală și tâmplărie din lemn nobil, atent tratate și puse în operă. Dr. Petru Groza a lăsat urmașilor obiecte prețioase impresionante, care acum sunt expuse pe mobilierul de epocă din casă: o icoană cu 1.000 de perle naturale brodate, din Rusia; 40 de sfere concentrice din fildeș realizate de 4 generații de chinezi și altele.

Compoziția volumetrică este realizată prin articularea de volume compacte care lasă să se citească cu ușurință funcțiunile existente. În cea mai mare parte, volumele adosate sunt paralelipipedice, dar acestora li se adaugă și alte forme, cum ar fi prisma octogonală din stânga garajului sau acoperișul de deasupra casei scării, care întregesc ansamblul compozițional. Funcțiunile sunt perceptibile din volumetrie și fațade, principala fațadă prezentând îmbinarea volumului vertical al casei scării cu volumul longitudinal dominant, orizontal. Fațada dinspre parc e caracterizată de lipsa de simetrie generată de volumul masiv ce găzduiește garajul.

Unii consideră că aspectul general al casei face aluzie la tectonica Cetății Devei, care reprezintă un fundal împreună cu parcul din jur și vegetația caracteristică. Se poate recunoaște stilul arhitectului. Modul de compunere al fațadelor a fost influențat de casa populară, cu ziduri groase perforate de goluri rare și de mici dimensiuni, cu zăbrele, sau de culele oltenesti pe care Creangă le admira.

Restaurarea:

Orice locuitor al Devei, chiar fără a cunoaște valoarea mare arhitecturală a casei, cu siguranță cunoaște valoarea simbolică a acesteia și are întipărită în minte imaginea ei impunătoare, o casă masivă de un alb murdar, acoperită de iedera care îi conferă o alură romantică. La această imagine de vechi și romantic contribuiau și arborii înalți din curte, delimitați de restul parcului de un gard din cărămidă tencuită în același alb murdar, cu înălțime mică, de 1,20 m și care reprezenta o barieră mai mult simbolică, fără a rupe parcela și clădirea de contextul în care se află.

În primăvara anului 2006, casa a intrat într-un proces de restaurare, astfel că s-a dat jos perdeaua de iedera de pe fațade. La început părea ciudat „noul” aspect al casei, dar, de fapt, această imagine monumentală de volume curate și impunătoare e cea originală, cea pe care arhitectul a dorit-o și cea care trebuie să rămână. După înlăturarea iederii s-a observat starea de deteriorare în care se afla casa, la aceasta a contribuit și iedera care, prin umezeala menținută, a făcut ca întreaga casă să sufere din cauza infiltrațiilor de apă, a ciupercilor apărute și a igrasiei.

Pereții au fost lăsați să „respire” și să se usuce pe cât posibil straturile exterioare. Apoi s-au îndepărtat aceste straturi până la zidăria de cărămidă și ulterior s-a aplicat un strat de grund alb rugos. Restaurarea a fost un succes și decorațiile originale art-deco din tencuială au fost păstrate în totalitate, ca și frizele decorative, iar tâmplăria a fost recondiționată prin curățare și vopsire.

Astfel, un an mai târziu, casa se prezintă într-o culoare deschisă, ceea ce o apropie ca aspect general de varianta originală. La nivelul învelitorii, pe porțiunea cuprinsă între limita vestică a clădirii și corpul casei scării, a fost prevăzută o șarpantă în trei ape, cu învelitoare realizată din tablă, restul rămânând acoperiș terasă. Această intervenție nu modifică aspectul clădirii, șarpanta nefiind vizibilă datorită aticului.

Clădirea cu trei etaje, în stil cubist, ridicată între anii 1926-1929 adăpostește bunurile familiei, o colecție de artă, bibliotecă, precum și o arhivă impresionantă.

Dr. Petru Groza (1884 - 1958), personalitate politică controversată, a fost avocat, fondator și președinte al Frontului Plugarilor (1933-1952), prim-ministru al României (1945-1952) și președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale (1952-1958).

„ZILELE ELEVULUI ARHITECT” EDIȚIA A VIII-A 3 Iunie 2026

Text și foto: Ion ANDRIU

EXPOZIȚIE-CONCURS LA UZINA DE APĂ

Finalul anului școlar a fost marcat la fosta Uzină de Apă - sediul breslei zonale a arhitecților, de manifestarea „Zilele Elevului Arhitect”, expoziție-concurs desfășurată la încheierea ciclului de învățământ și implicând liceele cu program vocațional de arhitectură și arte vizuale de pe raza județelor Suceava și Botoșani. Acest eveniment, devenit tradițional și aflat deja la cea de-a opta ediție, a mobilizat elevii din clasele terminale de la Colegiul de artă „Ciprian Porumbescu” din Suceava și Liceul de artă „Ștefan Luchian” din Botoșani, care și-au expus lucrări realizate în acest an școlar, cuprinzând o selecție cu cele mai reușite proiecte de arhitectură, machete, desene, lucrări de pictură și grafică. Inițiată în anul 2018, cu aplicație limitată la specialitatea arhitectură, manifestarea tinde să devină un mini-festival de bilanț și vizualizare colectivă a rezultatelor anului de învățământ vocațional de arte vizuale din zonă.

Un juriu format din arhitecți cu responsabilități în organizațiile breslei locale, cadre didactice, dar și foști elevi deveniți la rândul lor profesori sau arhitecți practicanți, a selecționat conform unui regulament și a unor criterii valorice prestabilite lucrările care au primit premii din partea organizatorilor, respectiv Filialele locale ale Ordinului Arhitecților din România (O.A.R.), Uniunea Arhitecților din România (U.A.R.), Filialei Suceava a Artiștilor Plastici (U.A.P.), tinerilor practicanți și, respectiv, Primăriei Municipiului Botoșani. Autorii exponatelor au fost elevi din clasele IX-XII de la unitățile de învățământ vocațional menționate, cu accent pe clasa terminală a absolvenților, care au avut de dat un examen de atestare profesională, materializat printr-un proiect de arhitectură care marchează

finalul ciclului de pregătire specializată. Această manifestare a fost inițiată ca un stimulent pentru perfecționarea activității de învățământ vocațional, având ca scop un viitor impact concret asupra producției de arhitectură și urbanism a viitorilor studenți și specialiști practicanți. Se urmărește astfel depistarea și decantarea viitoarelor valori reale pentru a li se asigura condițiile optime de evoluție și evitarea viitoarei marginalizări sau tendințelor de plecare spre alte țări, în cazul în care ar constata că ar avea contact cu un mediu de activitate insuficient de încurajator. Cu regret s-a constatat anul acesta că am avut parte, se pare, de o insuficientă implicare, interes și sprijin din partea anumitor structuri ale administrației locale, dar și a unor mijloace media.

În ciuda unor situații conjuncturale precum cea menționată și a unor aglomerări birocratice excesive a calendarului de final de an, această ediție a manifestării s-a ridicat la un nivel deosebit prin valoarea lucrărilor prezentate, depășind nivelul anilor anteriori și chiar așteptările organizatorilor și cadrelor didactice implicate. S-a remarcat ingeniozitatea soluțiilor și expresivitatea machetelor prezentate de elevii Colegiului „Ciprian Porumbescu” sau acuratețea grafică și calitatea deosebită a desenelor executate de elevii botoșăneni de la Liceul de artă „Ștefan Luchian”.

Vernisajul care a marcat festivitatea de deschidere a fost moderat de arhitectul Ion Andriu, președintele structurii locale a Uniunii Arhitecților din România, fost cadru didactic la Colegiul de artă Sucevean, care i-a îndemnat pe tinerii viitori arhitecți sau artiști plastici să depună în continuare eforturi pentru o documentare temeinică și o bună pregătire inclusiv și la celelalte materii, căci talentul fără muncă nu poate fi valorificat nicodată la nivelul aspirațiilor. Vorbitorul a felicitat călduros atât elevii exponanți, cât și cadrele didactice îndrumătoare pentru ținuta și nivelul lucrărilor prezentate, anul acesta de o calitate evident superioară edițiilor anterioare, aceasta constituind o dovadă a muncii și implicării elevilor, dar și a activității dedicate a profesorilor de specialitate.

Apoi a luat cuvânt noul președinte al Filialei Nord-Est a O.A.R., arh. Florin Manole, care a urat bun venit tuturor participanților și s-a declarat impresionat de numărul tinerilor participanți, nivelul exponatelor și a făcut o serie de recomandări decurgând din experiența profesională de elev, student și arhitect proiectant. Le-a promis actualilor elevi absolvenți că sunt bine primiți și așteptați cu viitoare implicări profesionale la sediul breslei indiferent dacă sunt suceveni

sau botoșăneni. S-au adresat participanților și arhitectul Constantin Haralamb, noul vicepreședinte responsabil pentru zona Botoșani din partea Filialei Nord-Est a O.A.R., care a mulțumit cadrelor didactice, dar și reprezentanților Primăriei Botoșani pentru sprijin, și ulterior profesorul Iulian Asimionesei, cadru didactic la secțiunea arte plastice a Colegiului Sucevean și reprezentant al U.A.P. Din partea cadrelor didactice implicate în organizarea manifestării s-au adresat cu căldură și încurajări către propriii elevi dna dr. arh. Georgiana Larisa Popa de la Colegiul „Ciprian Porumbescu” și arh. profesor Monica Gabriela Ailincăi de la Liceul de artă „Ștefan Luchian”, promițând viitoare participări cu o ținută tot mai elevată.

În final, dl arh. Constantin Gorcea, ctitorul reconversiei Uzinei de Apă și membru în Senatul U.A.R., a relevat frumusețea și provocările meseriei de arhitect și a invitat tinerii elevi și viitori studenți să revină cu proiecte, colaborări și viitoare acțiuni alături de actualele gazde și organizatori.

Prezentăm lista cu premiile acordate în ediția iunie 2026 a „Zilelor Elevului Arhitect”

PREMIUL ANUAL PENTRU ARHITECTURĂ - PROMOȚIA 2026

Ioana Maria Steluța Colban

din clasa a XII – a C de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava

PREMIUL FILIALEI NORD-EST a O.A.R. – SUCEAVA

Andreea Lelcu

din clasa a XI – a C de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava pentru lucrarea „PAVILION”

PREMIUL U.A.R. SUCEAVA – BOTOȘANI

Miron Ionuț

de la Liceul de artă „Ștefan Luchian” Botoșani pentru lucrarea „ALUMINAIRE HOUSE”

PREMIUL FILIALEI SUCEAVA a UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI

(DESEN, PICTURĂ, GRAFICĂ)

Maria Knihinschi

din clasa a XII – a C de la Liceul de artă „Ștefan Luchian” Botoșani pentru lucrarea „DETALIU GOTIC”

PREMIUL TINERILOR ARHITECȚI

Noemi Guriță

de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava pentru lucrarea „PORUMBESCU ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE ȘI CETATEA DE SCAUN”

PREMIUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BOTOȘANI

Elisa Elena Bălăucă

de la Liceul de artă „Ștefan Luchian” Botoșani pentru lucrarea „LOCUIȚĂ ABANDONATĂ A UNUI ARTIST”

Întâlnirea s-a finalizat la etajul locației unde participanții s-au retras schimbând opinii și impresii despre exponatele prezentate, despre modul de desfășurare a anului de învățământ, strategii și planuri de viitor. Cadrele didactice au făcut o analiză interactivă privind programa și metodele de predare în învățământul vocațional.

Considerăm că există totuși suficiente motive să privim cu încredere și speranță către perspectivele de viitor ale tinerei generații.

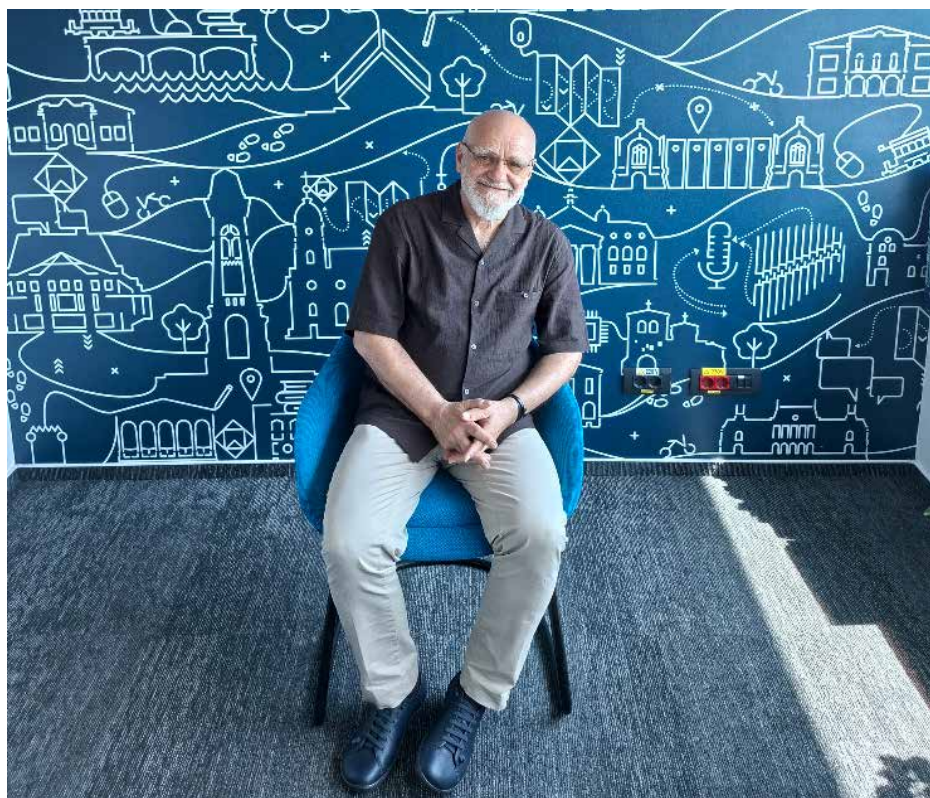

DIALOGURI CU ARHITECTI RADIO ROMÂNIA CULTURAL

Interviu realizat de
Sebastian CRĂCIUN

DRAGOȘ CIOLACU

„ARHITECTURA NU ÎNSEAMNĂ DOAR CONSTRUCȚII, CI REPREZINTĂ UN ACT DE CULTURĂ CARE INFLUENȚEAZĂ DIRECT CALITATEA VIEȚII”

Dragoș Ciolacu este unul dintre cei mai apreciați arhitecți români contemporani, remarcându-se atât prin activitatea profesională, cât și prin cea didactică și de cercetare. Conferențiar universitar doctor la Facultatea de Arhitectură „G.M. Cantacuzino” din cadrul Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași și profesor abilitat la Școala Doctorală a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, predă discipline precum Istoria Arhitecturii Românești și Arhitectura Spațiului Eclezial. De-a lungul carierei a realizat numeroase proiecte de arhitectură, urbanism și restaurare, multe dintre acestea premiate în competiții naționale și internaționale. Printre cele mai cunoscute se numără contribuțiile la dezvoltarea ansamblului Palas din Iași și extinderea Ansamblului Mitropolitan din Iași. Activitatea sa este completată de o intensă implicare în viața profesională, în calitate de președinte al Uniunii Arhitecților din România – Filiala Iași–Vaslui, curator al mai multor ediții ale Bienalei Naționale de Arhitectură și autor al unor volume de referință dedicate istoriei arhitecturii și arhitecturii sacre.

Domnule arhitect Dragoș Ciolacu, cum s-a declanșat atracția față de arhitectură?

O poveste veche. Întrebările care m-au dus la această hotărâre sunt de la începutul liceului. Atunci a început să mă intereseze un oraș văzut din perspectiva aeriană. Sursele de inspirație sau de documentare erau destul de restrânse, dar

m-a pasionat acest lucru. Astfel, atunci când a venit momentul am optat pentru arhitectură și am urmat un parcurs dens și sper ca, atât timp cât voi avea putere, să continui acest parcurs.

Este bine să ai modele în rândul marilor arhitecți?

Fără modele nu ai cum. În primul rând au fost profesorii noștri. Pe vremea aceea, învățământul de arhitectură era structurat etapizat: în provincie se făceau trei ani, iar studiile complete, de șase ani, se făceau doar la București. Școlile din provincie, adică Iași, Cluj și Timișoara, au fost construite în jurul unor personalități foarte puternice. La Iași era vorba despre arhitectul Nicolae Porumbescu, iar la Cluj, despre domnul profesor Mitrea. Erau personalități remarcabile. În primul rând, ei ne-au deschis ochii asupra arhitecturii și a spațialității. Apoi, și în arhitectură există mode și perioade dominante. Era perioada modernismului tutelat de Le Corbusier, iar modernismul lui era, pentru noi, o adevărată Biblie. Pentru noi rămâne important acel sculpturalism al arhitecturii. Nicolae Porumbescu ne-a deschis apetitul pentru arhitectura tradițională, în special cea din Maramureș, unde mergeam și făceam relevee. La București am avut șansa unor profesori excepționali. În următorii trei ani, până în anul al șaselea, l-am avut la atelier pe academicianul Romeo Belea. Cu dânsul mi-am susținut și diploma. După absolvire, am intrat în producție. Am lucrat într-un institut de proiectare din Iași, după care, în 1990, când s-a redeschis Facultatea de Arhitectură din Iași, am fost chemat în rândul profesorilor și continui și astăzi să fac parte din acest colectiv. Am avut, de asemenea, colegi și profesori foarte buni, exemple importante, chiar dacă anii '90 nu au fost cei mai liniștiți. Era perioada în care căutam drumuri noi, căi și perspective.

La Facultatea de Arhitectură „George Matei Cantacuzino”, pe lângă proiectare, predăți și Istoria arhitecturii românești. Cum vedeți evoluția acesteia în ultimul secol și cât de mari au fost influențele asupra arhitecturii din țara noastră?

Am descoperit și eu, pe parcursul timpului, că avem un fond arhitectural foarte bogat, foarte divers și, pe alocuri, unic. Există câteva episoade în istoria arhitecturii românești absolut remarcabile. Cum este arhitectura neo-românească, ce se încadrează, dar cu o notă autohtonă foarte puternică, în curentul Art Nouveau. Apoi urmează modernismul interbelic, extraordinar de puternic. Să nu uităm că Marcel Iancu și Tristan Tzara sunt printre cei care au conturat avangarda modernistă la Paris. Când s-a întors în țară, Marcel Iancu a continuat să proiecteze primele clădiri moderniste, iar lucrul extraordinar este că s-au păstrat zone întregi de arhitectură modernistă și neo-românească, mai ales în București, în ciuda demolărilor și a intervențiilor brutale din perioada totalitară. Atât de puternic a fost modernismul interbelic, încât influența lui a rezistat și după război. Să nu uităm nici de episodul extraordinar al modernismului de pe litoral, realizat în anii '60 de Cezar Lăzărescu și de colegii săi. Sunt câteva episoade cu adevărat importante în istoria arhitecturii românești.

Ce v-a făcut să vă apropiați de arhitectura spațiului eclezial și care sunt particularitățile acestei direcții?

A fost o perioadă în care acesta era al doilea mare program de intervenție în România, fiindcă trebuia acoperit un gol. Timp de aproape 50 de ani de regim comunist nu s-au construit biserici sau s-au construit foarte puține, în timp ce s-au demolat foarte multe. Este singurul program de arhitectură care transmite două mesaje foarte importante: unul concret, pe care îl au toate construcțiile, și unul simbolic. Această dimensiune simbolică lipsește, în mod programatic, din celelalte programe de arhitectură, dar o regăsim în arhitectura memoriei și în arhitectura eclezială. Ceea ce m-a atras este faptul că, în primul rând, îți trebuie ceva în plus. Ți trebuie credință. Apoi, este necesară o documentare foarte atentă asupra domeniului, fiindcă are o istorie extrem de bogată. În plus, în arhitectura eclezială s-au experimentat, de-a lungul timpului, aproape toate elementele structurale pe care le regăsim și în arhitectura civilă. O întâmplare fericită a făcut să mă implic în toate cele trei concursuri pentru Catedrala Mântuirii Neamului. L-am câștigat pe primul, la al doilea am fost laureat, iar la al treilea, cel care s-a concretizat, am obținut locul al doilea. Am rămas implicat în acest domeniu și îl am în continuare în portofoliul meu. Am realizat Muzeul Mitropolitan din Iași, mai multe biserici și lucrez acum la extinderea ansamblului Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, cu o piață pentru ceremonii, parcuri subterane, birouri, săli de spectacole, spații comerciale și zona media, deoarece este o instituție care își dezvoltă propriile canale de comunicare. Este un domeniu fascinant, care îți permite foarte multe

libertăți, dacă știi să le folosești. Din păcate, trebuie să fii și critic. S-a construit enorm în acest domeniu, însă nu întotdeauna valoros din punct de vedere arhitectural. S-a încercat acoperirea rapidă a unui gol istoric și această presiune și-a pus amprenta asupra calității. Vom organiza la Iași un festival numit „Sacrum” și îmi doresc să realizăm o analiză a arhitecturii eclesiastice contemporane, pentru a identifica acele exemple care pot deveni modele pentru ceea ce se va construi în viitor. În schimb, în domeniul restaurării s-au făcut lucruri extraordinare. Au fost restaurate biserici și monumente importante, iar aici rezultatele sunt cu adevărat remarcabile.

Ne aflăm la Iași. Cum ați caracteriza evoluția arhitecturală a orașului?

Un oraș este un organism viu. Vrei sau nu vrei, el se dezvoltă, iar presiunea asupra lui este foarte mare. Într-adevăr, știm că Iașiului îi lipsește un PUG actualizat. Un Plan Urbanistic General este foarte important, fiindcă stabilește direcțiile de dezvoltare. Se vede că orașul suferă din cauza lipsei acestei reglementări generale. În schimb, arhitectura începe, încet-încet, să se conecteze la contemporaneitate. Există o generație nouă de arhitecți care încearcă să depășească dificultățile financiare. Resursele nu sunt întotdeauna suficiente și, de multe ori, trebuie să faci compromisuri în ceea ce privește detaliile sau materialele, dar încep să apară și proiecte interesante. Suntem încă sub nivelul la care ar fi trebuit să ajungem după mai bine de treizeci de ani. Totuși, sunt optimist, pentru că tinerii arhitecți sunt foarte implicați și foarte motivați să se racordeze la arhitectura contemporană. O altă problemă este infrastructura și circulația, care au devenit sufocante. Există însă un proiect aprobat pentru realizarea unui tren metropolitan, ceea ce ar putea schimba semnificativ situația. În ceea ce privește noile cartiere, nu există intervenții spectaculoase. Se construiesc foarte multe locuințe individuale, pe dealurile din jurul orașului, adesea într-o manieră haotică. Una dintre probleme este faptul că planurile urbanistice zonale se realizează pe loturi individuale, iar acest lucru conduce, uneori, la intervenții incoerente. Nu avem foarte multe proiecte majore, însă există inițiative importante. Complexul Palas este un reper urban foarte atractiv, iar acum există un proiect de extindere și de regândire spațială și funcțională, realizat de celebrul birou „Foster + Partners”, unul dintre cele mai prestigioase din lume. De asemenea, a fost organizat un concurs internațional, cu participarea unor arhitecți de renume mondial, pentru intervenții în zona Pieței Palatului Culturii. Acestea sunt intervenții care ridică nivelul arhitectural al orașului. Există și intenția administrației locale de a realiza noua Operă printr-un concurs internațional, ceea ce va contribui, fără îndoială, la creșterea calității arhitecturale a Iașiului.

Pentru dumneavoastră, care sunt standardele unei arhitecturi de calitate?

Cred că, înainte de toate, arhitectura trebuie să fie contemporană, să fie racordată la tendințele internaționale. Arhitectura este un act de cultură. Trebuie să te integrezi într-un context și, în același timp, să aduci acel plus de originalitate care îmbogățește arhitectura europeană și arhitectura contemporană. Importantă este această osmoză între ceea ce avem ca tradiție și ceea ce putem aduce nou pentru definirea mai clară a arhitecturii contemporane. Prin curentul neoromânesc, noi am reușit să oferim o interpretare originală a Art Nouveau-ului, iar acest lucru ne-a așezat în elita arhitecturală europeană. Desigur, mai există și criteriile care țin de calitate și de durabilitate. Din păcate, multe dintre materialele folosite în arhitectura contemporană îmbătrânesc destul de repede și îmbătrânesc urât. Trebuie să găsim soluții prin care clădirile să necesite cât mai puține intervenții de renovare. Astăzi se vorbește foarte mult despre sustenabilitate, despre eficiența energetică și despre modul în care putem construi responsabil. Sunt direcții care nu mai pot fi ignorate.

Aveți un oraș care vă încântă în mod deosebit din punct de vedere arhitectural?

Veneția este un loc minunat. Barcelona, Parisul, unde merg din când în când ca să mă încarc energetic. Am fost și în Japonia, iar arhitectura japoneză este, într-adevăr, un reper extraordinar. Dubai este un oraș al viitorului, deși nu știu cât de mult viitor poate avea un astfel de model. Arhitectura este spectaculoasă, dar aici rămân rezervat. Eu optez mai degrabă pentru o arhitectură tradițională, pentru o arhitectură așezată, închegată, care s-a sedimentat în timp. Și Bucureștiul mă încântă foarte mult. Sunt cartiere pe care nu le-aș da pentru nimic în lume. Bucureștiul este un oraș fascinant, în care mi-ar plăcea să locuiesc. Am fost întotdeauna îndrăgostit de București. În ciuda istoriei sale zbuciumate, există zone care s-au păstrat extraordinar de bine. Mă gândesc adesea că, dacă ar exista resursele financiare și voința necesară pentru restaurarea acestor cartiere și a acestor case, Bucureștiul ar putea deveni unul dintre cele mai frumoase orașe ale Europei.

Cum caracterizați învățământul actual de arhitectură, interesul tinerilor pentru această profesie și prin ce se diferențiază Facultatea de Arhitectură „George Matei Cantacuzino” din Iași față de celelalte centre universitare din țară?

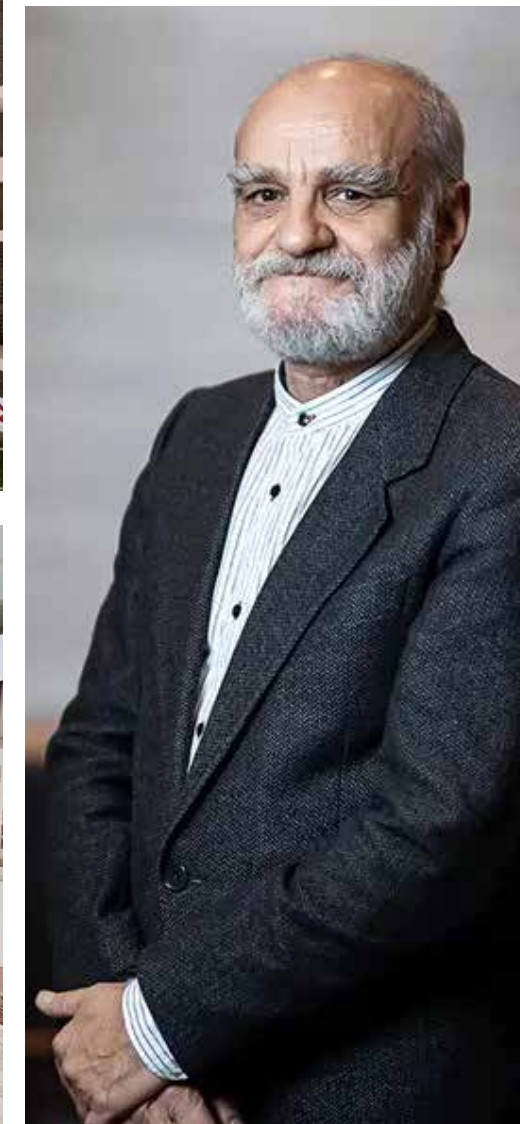
Nucleul învățământului de arhitectură rămâne Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, care s-a dezvoltat foarte mult în ultimele decenii. După 1990 s-au redeschis școlile de la Iași, Cluj și Timișoara. Între timp au apărut și facultăți la Oradea, Sibiu și Târgu Mureș. Învățământul de arhitectură s-a extins considerabil, mai ales în Transilvania. Nu cred că trebuie să ne sperie faptul că există mai multe școli de arhitectură. Este nevoie de arhitecți. Din păcate, formăm și pentru export. Mulți absolvenți pleacă în străinătate. Există legături foarte puternice încă din timpul facultății, prin programele Erasmus, iar numeroși studenți aleg să își înceapă cariera în afara țării. Unii dintre ei se întorc și revin cu experiențe profesionale foarte valoroase. Ceea ce diferențiază o școală de arhitectură – pentru că noi folosim în continuare această denumire, după modelul francez – este spiritul ei. Școala de la Iași a rămas foarte fidelă preocupării pentru spațialitate. Accentul cade pe surpriza spațiului interior, pe sensibilitatea față de arhitectură, valori pe care le-am învățat de la maestrul Nicolae Porumbescu. Predau și la Chișinău și pot spune că școala de la Iași este una aflată într-o dezvoltare continuă, care și-a păstrat un caracter profund artistic.

Ați fost curator al mai multor secțiuni ale Bienalei Naționale de Arhitectură. Cum apreciați nivelul ultimelor ediții și cât de important este acest eveniment pentru societatea actuală?

În ultimele două ediții am coordonat secțiunea dedicată proiectelor de diplomă, iar la cea mai recentă ediție s-a adăugat și o secțiune destinată proiectelor studenților. A fost o idee foarte bună a doamnei președinte Tureanu, care și-a propus să aducă în prim-plan modul în care studenții își caută drumul în arhitectură și își definesc parcursul profesional. Cred că Bienala Națională de Arhitectură este un eveniment foarte important. Ea oferă o imagine asupra direcției în care se îndreaptă arhitectura românească, pune în valoare proiectele de calitate și creează un dialog necesar între arhitecți, mediul universitar și public. Este important ca societatea să înțeleagă faptul că arhitectura nu înseamnă doar construcții, ci reprezintă un act de cultură, unul care influențează direct calitatea vieții.

Ce alte pasiuni are Dragoș Ciolacu?

Îmi place să călătoresc și să citesc.

DIALOGURI
CU ARHITECTI
RADIO ROMÂNIA
CULTURALInterviu realizat de
Sebastian CRĂCIUN

ATTILA KIM

„LOCALUL ESTE NOUL GLOBAL ÎN ARHITECTURA DE CALITATE”

Attila Kim este originar din Târgu Mureș, dar a studiat arhitectura la Cluj-Napoca. A fost distins de Aspen Institute România pentru contribuția adusă patrimoniului cultural cu Arts and Society Leadership Award 2016. Este câștigătorul a opt premii și șase nominalizări în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură, câștigător a cinci premii și șapte nominalizări în cadrul Premiilor Ordinului Arhitecților din Transilvania. A fost nominalizat de trei ori pentru premiul de arhitectură contemporană al Uniunii Europene, Premiul Mies van der Rohe. A devenit comisar al României la Bienala de la Veneția.

Domnule Attila Kim, cum a apărut dorința de a deveni arhitect?

Eu provin dintr-o familie unde sunt mai mulți muzicieni, iar bunicul a fost pictor, a terminat Academia de Arte la Budapesta. Mereu am fost foarte apropiat de mediul artistic, dar cumva dorința în familie a fost să nu devin muzician și, având un anumit talent la desen, am fost încurajat să explorez partea asta de arte plastice. Am fost foarte atras de toate jocurile legate de construcții, iar părinții mei, văzând această atracție, mi-au explicat ce face un arhitect. Nici nu știu de la ce vârstă doresc să devin arhitect, dar, cu siguranță, cândva din școala primară, după care, începând din clasa a V-a am intrat la Liceul de Artă din Târgu Mureș, la secția de arte plastice. Și, de foarte devreme, foarte programat, m-am pregătit pentru meseria de arhitect. Inclusiv la cursurile de istoria artei, toate lucrările mele au fost despre istoria arhitecturii.

Mediul multicultural, care se regăsește în Târgu Mureș, v-a influențat concepția despre arhitectură?

Cu siguranță, pentru că, din punctul meu de vedere, arhitectura valoroasă, care se adresează comunităților, este foarte tare condiționată de locul cultural și social în care se află. Venind dintr-un mediu multicultural, care, comparativ cu alte părți ale României, a fost sub influențe austro-ungare, toată dezvoltarea arhitecturală are amprenta Europei Centrale, la care se adaugă moștenirea arhitecturală gotică sau medievală din Transilvania. Astfel, cadrul construit m-a făcut să înțeleg valoarea fiecărei componente în parte și, într-un fel, și abordarea mea în profesia de arhitect. De asta mă caracterizează analiza contextului, dorința de a înțelege contextul, a înțelege nevoia și a proiecta pentru locul respectiv un răspuns contemporan sau a aduce în zilele noastre o clădire monument, o clădire de patrimoniu, care să nu se sufoce sub propria ei greutate, ci să fie ajutată să ajungă un obiect util și care să fie în armonie cu vecinătățile.

Ați obținut burse de studiu în Slovacia, Ungaria, Statele Unite și Olanda. Ce v-au adus aceste interferențe cu alte sisteme de învățământ?

Libertate. Libertate în gândire, nu numai în mișcare. Începând din anul al III-lea al facultății am reușit să văd, și asta s-a întâmplat în anii '90, alte sisteme de învățământ, alte tipuri de abordări și, cumva, revenind mereu după aceste excursii de studiu sau burse mai lungi sau mai scurte din străinătate, mi-am dat seama că școala este un ghidaj și este un punct de vedere, însă oferă doar o bază pe care noi trebuie să știm să construim varianta noastră cea mai potrivită, atât pentru a studia, dar și pentru a ne construi modalitatea în care lucrăm. Încă din tinerețe am avut această libertate de gândire pentru că am văzut mai multe variante și fiecare în felul ei era valabilă, validă. Atunci, revenind mereu la Cluj, am reușit să îmbin experiențele și să-mi găsesc singur calea atât în studii, cât și ulterior în profesie.

Care este stilul arhitectural preferat și de ce?

Sunt fascinat de raționalismul dominant în arhitectura interbelică, care totuși, fiind încă destul de apropiat de stilurile istorice, are o abordare poetică. Deci, este un raționalism poetic, un modernism cu suflet, care păstrează un mare procent de artă și se simte că în centrul atenției este omul, utilizatorul. Deci, nu a fost o arhitectură dominată de constrângeri economice sau de profit, cum este de multe ori în cazul arhitecturii contemporane, ci era o arhitectură, începând și de la Le Corbusier, care era croită în jurul omului, o arhitectură a „user experience”, cum zic englezii. Este un termen foarte important de înțeles în arhitectură. Arhitectura nu este doar un obiect pe care îl admirăm din exterior sau care ne oferă o cutie închisă care să ne protejeze de lume, ci, în momentul în care îl utilizăm, arhitectura trebuie să-ți ofere o plăcere în acest proces de utilizare. Această concepție este foarte frumos și foarte poetic vizibilă în arhitectura modernistă interbelică.

Aveți de peste 20 de ani un birou de arhitectură. Care este proiectul de care sunteți cel mai mândru?

În momentul în care lucrez la un proiect, acela este proiectul de care mă atașez cel mai tare. Proiectele noastre de arhitectură au avut șansa de a avea beneficiari care au înțeles și au intrat în jocul creației. Deci, pentru ei, studiul care a dus la proiectul final a fost la fel de important ca și pentru noi. Proiectele noastre durează mult mai mult, decât media proiectării în general, dar asta este pentru că există o pasiune și o plăcere cu care ne implicăm în proiecte și cred că am avut noroc, am avut șansa să întâlnim beneficiari care au avut același tip de pasiune față de propria lor clădire.

Care sunt plusurile, care sunt minusurile arhitecturii din România?

Arhitectura din România abia acum începe să se așeze cu adevărat. În anii '90, în anii 2000 era un occident sălbatic din toate punctele de vedere. Piața era dominată de o explozie cantitativă, care a dus la o producție de arhitectură extrem de rapidă, dar unde calitatea gestului arhitectural nu a fost cel mai important lucru. Eu cred că anii care au urmat au însemnat o sedimentare și abia acum, de prin 2015, încep să apară opere de arhitectură care nu se mai nasc din oportunitatea investiției, ci se nasc gândite mult mai cu grijă, mult mai cu atenție, pentru că investitorii și beneficiarii s-au schimbat și ei. Oamenii au călătorit. Noi mereu auzim acest termen „cum e în afară”, dar chiar contează să vezi cum e în afară. Arhitecții au călătorit,

beneficiarii au călătorit și e o sedimentare care acum aduce rezultate foarte încheiate în arhitectură. Cred că era arhitecturii globale începe să se schimbe și, ca în perioada interbelică, focusul devine local. Deci, localul este noul global. Toată lumea a început să caute care este specificul local, cultural sau social al unui loc și arhitectura care este general valabilă, care a dominat ultimii 50 de ani, care a dus la uniformizarea arhitecturii, mai ales de scară largă, și care a venit cumva împreună cu răspândirea corporațiilor, începe să ajungă la o supra-saturație. Arhitectura de acest gen cu siguranță va exista în continuare, doar că acum 30 de ani era privită ca o tendință de urmărit. Astăzi, arhitectura de calitate se definește mai degrabă în cum reușești să fii local de bună calitate și, în acest sens, eu cred că arhitectura românească ajunge la acel tip de maturitate prin care are rezultate care devin global valabile prin unicitatea lor locală.

Attila Kim sunteți comisarul României la Bienala de la Veneția. Cât de importantă este prezența unui creator român, fie că este artist vizual, fie că este arhitect la acest eveniment?

În 2015, am fost arhitectul care a făcut expoziția lui Adrian Ghenie în Pavilionul României. Am fost numit comisar în 2016 și am fost comisar atât pentru Bienala de Arte, cât și pentru Bienala de Arhitectură până în prezent, în afară de edițiile de artă din 2024, respectiv anul acesta, 2026. Dar anul viitor, pentru 2027, sunt iarăși comisarul României pentru Bienala de Arhitectură. Bienala de Artă de la Veneția are în jur de 700.000 de vizitatori, din care în primele trei zile de pre-vizualizare sunt 17-20.000 de vizitatori. Este un număr extrem de mare. 700.000 de vizitatori ai Bienalei este un număr absolut enorm. Muzeele din România ajung la maximum 100.000 de vizitatori cumulați anual. Bienala de Arhitectură are un număr de vizitatori undeva pe la 300.000, mult mai puțin decât Bienala de Artă. Dar în România încă nu am ajuns să avem o activitate curatorială pe expoziții de arhitectură. Acum acest lucru se schimbă, s-a înființat Muzeul de Arhitectură, așteptăm cu nerăbdare primele expoziții, cred că începând de anul acesta. Arhitecții din România, în afara bienalelor și anualelor locale sau naționale, nu au avut un loc, sau publicul nu a avut un loc unde să intre în contact cu produsul de arhitectură românesc. Piața de artă, muzeele și galeriile oferă alte șanse pentru artiștii români. Pentru arhitecți nu există platforme suficiente. Pentru orice artist, participarea la Bienala de la Veneția înseamnă o confirmare a valorii. Ajunge în vizorul publicului internațional, al muzeelor, criticilor, galeriilor. Din punctul de vedere a arhitecților, situația este foarte diferită, pentru că valoarea unui arhitect nu crește cu participarea la Bienala de Arhitectură. Bienala de Arhitectură, care este mult mai tânără decât Bienala de Artă, prima ediție fiind 1980, a fost concepută ca să fie acel loc unde fiecare țară participantă poate să arate producția proprie de arhitectură din ultimii doi ani. Dar începând de la mijlocul anilor 2000, de când internetul a devenit sursa noastră principală de informație, Bienala de Arhitectură a fost nevoită să se redefiniească, pentru că toate operele de arhitectură noi le cunoaștem din fotografii. Acele fotografii apar în secunda în care o clădire este terminată. La Bienala de Arhitectură de la Veneția nu mai puteai să arăți acele fotografii pe care publicul deja le cunoștea de un an. Și atunci, Bienala de Arhitectură a încercat să își găsească un nou scop. Încă este într-o căutare, iar conceptul depinde de curatorul care dă tonul ediției. De fapt, este un experiment, este o platformă de dialog pentru profesioniști, în care se dezbate idei noi, contexte noi în care arhitectura ar trebui să ia o poziție sau alta. Deci, a devenit un loc de studiu mai degrabă. Și atunci, cumva, și arhitecții care participă nu vin cu propriile lor lucrări, ci cu aceste studii sau puncte de vedere, sau instalații, sau idei care nu schimbă statutul lor de arhitect în viața de zi cu zi.

Privind Bienala de la Veneția ca pe o mare vitrină internațională, cât de bine situați sunt creatorii români și din zona artelor vizuale, și din zona arhitecturii?

În cazul artiștilor, este mult mai simplu să răspundem la această întrebare. Mereu Pavilionul României în ultimii 10-15 ani a reușit să prezinte expoziții care au avut și o presă internațională impresionantă. De asemenea, Pavilionul României a fost extrem de diversificat. Niciodată la două ediții de Bienală consecutive nu au fost aduse creații din medii artistice asemănătoare. Mereu proiectul care a reprezentat România a punctat ceva extrem de valoros. Că era vorba despre Geta Brătescu care încă mai era în viață în 2017 și avea o operă absolut impresionantă de 60-70 de ani. Ori că era vorba, acum 10 ani, de Adrian Ghenie care a ajuns la cote internaționale impresionante sau de Adina Pintilie care a reușit să facă o instalație video ce a pus publicul într-o poziție în care trebuia să ia atitudine într-o anumită problematică despre care vorbim mai

mult sau mai puțin și care e de obicei tratată ca fiind tabu. În cazul arhitecturii, eu cred că Pavilionul României reflectă încă nevoia aceasta de a construi o cultură curatorială pe arhitectură în România și neavând o instituție sau o cercetare coerentă în acest sens, neștiind ce înseamnă o expoziție, ce înseamnă o cercetare cu scopul unei expoziții, Pavilionul României a fost mai mult un experiment, de obicei foarte ludic. În contextul Bienalei, pavilioanele de până acum au fost ca o gură de aer. Totuși, aș diferenția ultima ediție în care a fost o colaborare între un artist, Vlad Nancă, și arhitecții de la Studio MuroMuro, unde focusul a fost omul. Expoziția s-a numit „Human Scale”. Vlad Nancă, inspirându-se din desenele de arhitectură din ultimii 100 de ani, a extras și a dus în focus modul în care arhitecții desenează omul, definească scara umană în proiectele lor. A fost un moment de reflecție, dar asta pentru că a venit ca o propunere din mediul artistic.

Pentru că am trecut prin zona Bienalelor de la Veneția, cât de eficient folosește România diplomația culturală?

Eu cred că România, în cazul Bienalei de artă, reușește să ajungă la niște urechi și ochi extrem de valoroși, lucru despre care în România nu se vorbește suficient. În cazul Bienalei de arhitectură arătăm o față care este interesantă, care atrage atenție. Dacă astăzi ieșim pe stradă în București, întrebăm oamenii ce este Bienala de la Veneția, majoritatea din păcate nu știu cum să răspundă. Totuși, este cea mai vizitată expoziție atât de artă, cât și de arhitectură a României, dar în România nu știm că există această platformă. Și atunci eu întorc întrebarea și îmi pun problema dacă diplomația culturală trebuie să funcționeze doar spre exterior sau ar trebui să funcționeze interior-exterior. O problemă compusă, pentru că noi cred că încă nu am ajuns să punem suficientă greutate pe partea educațională, tot ce înseamnă clasele primare și, inclusiv, liceu. Încă de la o vârstă foarte mică am fost dus și după aia m-am dus singur la Filarmonică săptămânal, am mers la teatru, am vizitat expoziții și am citit cărți. Aceste obiceiuri au rămas. În momentul în care partea educațională nu pune iarăși accentul pe acest tip de consum cultural, evident că rămâne totul foarte superficial pentru că nu ai niciun termen de comparație.

Aveți un oraș preferat din punct de vedere arhitectural?

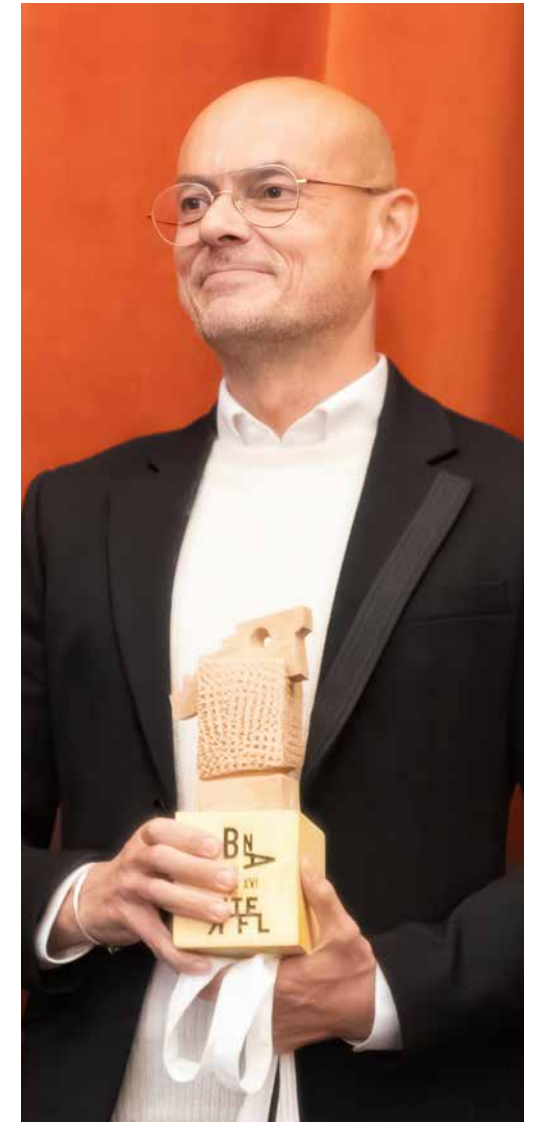
Tind să zic București, deși Bucureștiul este un oraș foarte incomod. Din punct de vedere urbanistic, arhitectural este un fenomen foarte interesant, deși nu a avut atât timp niște gândiri globale, să zic osmaniene sau Cerdà la Barcelona, care au dat formă orașului, sau chiar foarte aproape de noi Budapesta, care iarăși este rezultatul unei gândiri urbanistice foarte clare, a unor reguli foarte clare care duc la o estetică foarte bine controlată și la acea unitate din care rezultă un oraș frumos în cel mai clasic sens al cuvântului. Bucureștiul, pentru mine, și aici vorbesc de zona mai veche a Bucureștiului, este un oraș care este extrem de interesant. Pe aceeași stradă găsești aproape toate stilurile sau toate perioadele arhitecturale. Găsești de la blocul interbelic de opt etaje, la casa izolată, parter tip negustoresc, până la vila retrasă de la stradă și cu grădină de fațadă de sfârșit de secol XIX. E o varietate arhitecturală care face ca orașul să fie extrem, extrem de pitoresc. Subliniez, nu este orașul meu preferat unde să trăiești, pentru că este incomod, încă sunt foarte multe probleme nerezolvate, dar este un oraș foarte excitant din punct de vedere al urbanismului.

Ce alte pasiuni are arhitectul Attila Kim?

Pasiunile mele sunt, în foarte mare măsură, legate de arte plastice. Asta nu înseamnă că desenez sau pictez în timpul liber, ci înseamnă mai degrabă că urmăresc expoziții și artiști mai atent. Este pentru mine și sursa principală de inspirație, pentru că artele plastice îmi dau o libertate de gândire. E cumva o perspectivă nouă, iar căutarea mereu a unei perspective noi este un foarte mare plus în munca de arhitect. Am lucrat pentru mulți colecționari de artă. Lucrările respective, de fapt, au devenit clădiri care s-au mulat după colecții. Mi-am pus întrebări. Care este tipologia lucrărilor din colecția respectivă? Care este atmosfera care le pune în valoare cel mai bine? Care este modul de panotare al perioadei respective? În momentul de față, de exemplu, lucrez la Fundația „Plan B”, care va fi un muzeu de artă contemporană la Cluj. Galeria „Plan B”, care se împarte între Berlin și Cluj, oferă acum orașului acest muzeu, care e o clădire de patrimoniu de secolul XVIII-XIX, pe care o renovăm și integral va fi folosită ca muzeu de artă contemporană, doar cu expoziții temporare.

Cât de greu este să transformi o clădire de secolul XVIII-XIX într-o zonă de artă contemporană?

E un caz foarte aparte. Clădirea Fundației „Plan B”, în momentul în care a intrat în proprietatea fundației, deja era în timpul unei renovări-consolidări și noi am ales să finalizăm și să readucem fațadele clădirii la stare complet renovată. Am avut și niște intervenții noi, dar într-o zonă mai ascunsă a clădirii. În interior am ales să lăsăm pereții casei exact așa cum i-am găsit, începând de la cărămidă, piatră, până la consolidările de beton, deci, cumva toată istoria casei. Am propus pereți noi de expunere, exact acolo unde era nevoie, sau chiar dublând pereții vechi ale casei. Astfel, există un dialog foarte clar între istorie și contemporan, iar contemporanul este cel care devine suportul pentru artă, în timp ce a rămas vechi este cumva istoria locului. Găsind această modalitate de a crea un dialog între secole, de fapt, am adus clădirea în secolul al XXI-lea.

VENEȚIA 2026

Text: Angela KOVÁCS

ANUL ACESTA ESTE ARTĂ!

BIENALA DE ARTĂ este mai interesantă, mai atractivă și mai provocatoare decât cea de ARHITECTURĂ și, anul acesta, a fost denumită „IN MINOR KEYS”. Ea se dorește o reîntoarcere la valorile esențiale ale omului, la corp, la simțuri, la șoapte și respect.

Evenimentul a fost umbrit de neașteptata dispariție a curatoarei Bienalei, Koyo Kouoh. Conceptul ei curatorial a fost continuat de echipă și familie, dar pierderea ei a fost o umbră întunecată peste Bienală!

Puțin înainte de deschidere, juriul Bienalei a demisionat ca protest față de admiterea Rusiei și Israelului în expoziție.

Majoritatea pavilioanelor au fost deschise fără discursuri oficiale. Fără oficiali! Au fost boicotați organizatorii! În consecință, organizatorii au decis ca premiile Bienalei să nu mai fie acordate, neavând juriu. Acestea urmează să fie decise de public și se vor acorda, la sfârșitul Bienalei, în luna noiembrie.

Au fost proteste împotriva Bienalei și a organizatorilor. Au fost grupuri de carabinieri înarmați. Pancarte. Voci ridicate. Petarde. Protestatari.

Este prima dată că se întâmplă așa ceva, în cei 10 ani de când mă bucur de Veneția și de oamenii care saturează orașul pe perioada de avanpremieră, cu energia lor creatoare, cu bucuria de a fi acolo, indiferent dacă tema este artă sau arhitectură.

În Giardini au fost pavilioane terne, dar și locuri unde s-a stat la rând cu stoicism vreme de câteva ore pentru a vedea spectacolele care făceau parte din oferta expozițională. Cel mai căutat a fost pavilionul Austriei - cu instalațiile în permanentă mișcare, performeri, dans, protest împotriva convențiilor - unde mărturisesc că nu am avut răbdare să stau ore la rând. Așa că am văzut doar performerii din afara pavilionului. Cu mesaj puternic, eliberator, de protest față de convenții!

Pavilioanele Țărilor Nordice, Belgia, Spania sunt de neratat.

Pavilionul României s-a înscris în tema Bienalei și în preocupările generale pentru definirea a cine suntem, ce facem, cum facem și ce urmări au acțiunile noastre asupra noastră și a celor care ne vor urma. Proiectul explorează o Mare Neagră care trece de limitele ei geografice și poate constitui un semn de întrebare pentru toate oceanele planetei, fragile și în căutare de echilibru. Instalația te cuprinde și te forțează să plonjezi în imagini, sunete, obiecte, ca o încercare de a te face să conștientizezi că suntem o parte din ecosistemul global pe care ar trebui să îl protejăm cu toții. Anca Benera și Arnold Estefan, artiștii care au creat instalația, au avut o colaborare multidisciplinară cu artiști și curatori specializați în identificarea strategiilor vizuale care pot exprima coerent complexitatea conceptului, pentru maxima înțelegere a acestuia. Simplu, profund, copleșitor.

În Arsenale, ca de obicei, spațiul excepțional ajută, pune în valoare, îmbrățișează și înobilează orice creație artistică montată în interior.

Parcursul poate a fost mai dens decât de obicei, dar cred că alternarea de expresii artistice a ajutat la păstrarea trează a atenției pentru conceptele expuse.

Aici cred că am un preferat. Pavilionul Italiei, în care este promovat un dialog între personaje sculpturale parcă etrusce, parcă renaștentiste, cu vizitatorii moderni. Și, în plus, câțiva performeri care te îmbie jucăuș să îi urmezi printre expozate!

Ce am remarcat anul acesta, și nu am fost singura, este calitatea expozițiilor complementare Bienalei, deschise în oraș, în galerii private sau neafiliate Bienalei. Cert, artiști valoroși, cu expoziții personale sau îmbinate măiestru cu arta clasică din muzee, cu spațiile generoase.

Vorbesc de Marina Abramovici la Galeriile academiei. Excepțională!

Vorbesc despre Punta della Dogana cu Lorna Simpson și Paulo Nazareth sau Palazzo Grassi cu Michael Armitage. Artă și spațiile care se pun în valoare reciproc! Și calitatea restaurării făcute de Tadao Ando! De neratat!

Și Procurățiile din Piața San Marco, reabilite de David Chipperfield, care îl găzduiesc pe Lee Ufan cu o expoziție de un maxim rafinament, care îl caracterizează și se completează cu eleganța spațiului expozițional.

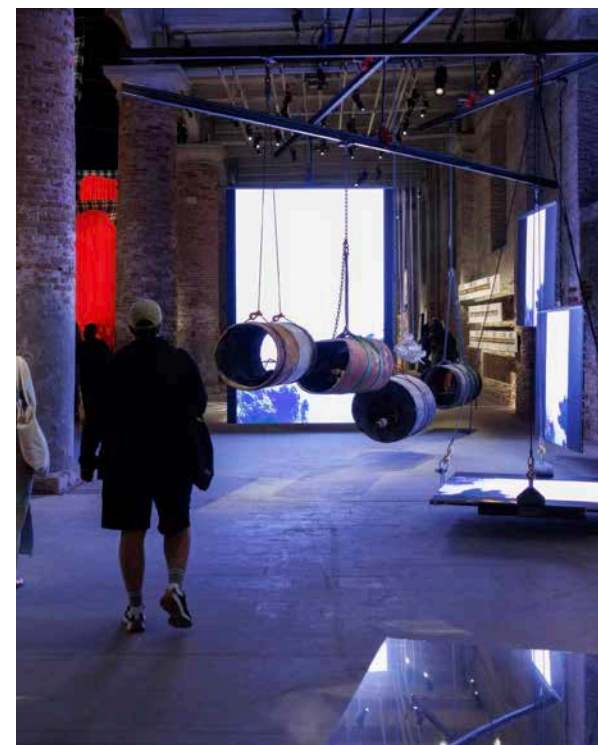
Vorbesc despre expoziția de fotografii Sarah Moon, din ansamblul mănăstirii Il Redentore făcută de Palladio. Unde biserica, mănăstirea, parcul, fotografiile eterice ale artistei te duc într-o lume fără timp.

Am ajuns, ca în fiecare an, la Palazzo Fortuny! E un pelerinaj la care îi îndemn pe toți să meargă. Nu pot explica eleganța și autenticitatea spațiului. Veneția originală, la care poți accede. Pentru că sigur sunt și alte spații originale, la care nu ai acces.

Tot în lumea Fortuny, am avut privilegiul să intru în Palazzina Fortuny, un refugiu elegant și exclusivist, raiul decoratorilor de interior, rafinat și contemporan. Unde Chahan Minassian a pus laolaltă, într-un mod incredibil, piese de mobilier excepționale și arta contemporană!

Și în fine, dar nu în ultimul rând, am văzut Palazzo Pisani Moretta! Cu lumea lui Dries van Noten, pusă sub denumirea „The only true protest is beauty”. Am așteptat vizita șase luni, mi-am permis să sper că suntem prieteni, prin formula prin care poți avea acces în palat. Denumită Card pentru prieteni! Nu bilet de intrare. Este o experiență copleșitoare, pentru care poți face orice sacrificiu să o trăiești! Sigur, mulți au văzut fotografii, filmulețe, au auzit povești despre...! Dar nimic nu se compară cu parcursul prin palat, prin camerele cu decorații originale, printre operele de artă puse dramatic în scenă, printre luminile care te călăuzesc, te învâluie în mister!

Cam asta a fost Veneția 2026.

TEATRUL GRIVIȚA 53

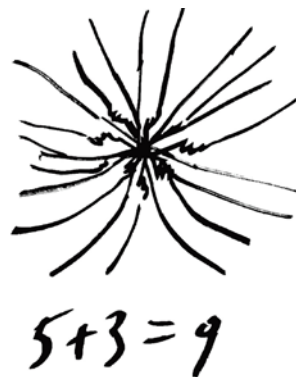

Foto: Răzvan HATEA

CULTURA = RISC + PERSEVERENȚĂ

Într-o seară de mai, membrii UAR au avut ocazia să viziteze primul teatru privat construit în ultimii 30 de ani în București și au avut bucuria întâlnirii cu creatorii Teatrului GRIVIȚA 53, menit să devină polul creativ al renașterii cartierului Grivița, și emoția vizionării spectacolului **5+3=9**, o poveste cu tâlc a autoarei, a singurătății în confruntarea cu marile încercări ale vieții, al rolului izbăvitor al creației și solidarității.

În 2016, regizoarea Chris Simion-Mercurian a început un curajos proiect cultural. A vândut casa bunicii sale și, cu banii câștigați (200.000 euro), a cumpărat terenul din calea Griviței 53 și a început demersul Grivița 53 - primul teatru construit împreună de la zero. De atunci și până acum au trecut 10 ani. Comunitatea celor care s-au asociat cu proiectul ei are în prezent peste 14.000 de ctitori și este formată din personalități care fac performanță în domeniile lor, zeci de parteneri din mediul privat (companii, firme) și mii de persoane fizice.

În 1946 a fost ultima inițiativă privată de construcție a unui teatru în România, inginerul constructor Liviu Ciulei a construit un teatru pentru fiul său, regizorul Liviu Ciulei. În decembrie 2025, ca un arc peste timp, s-a născut Teatrul Grivița 53, primul teatru construit împreună, un gest unic, în premieră, nu doar în România, ci în lume, un spațiu cultural care va revitaliza un cartier istoric, Grivița veche, considerat în perioada interbelică un Montmartre al Bucureștiului, care va renaște un spirit artistic de care este nevoie.

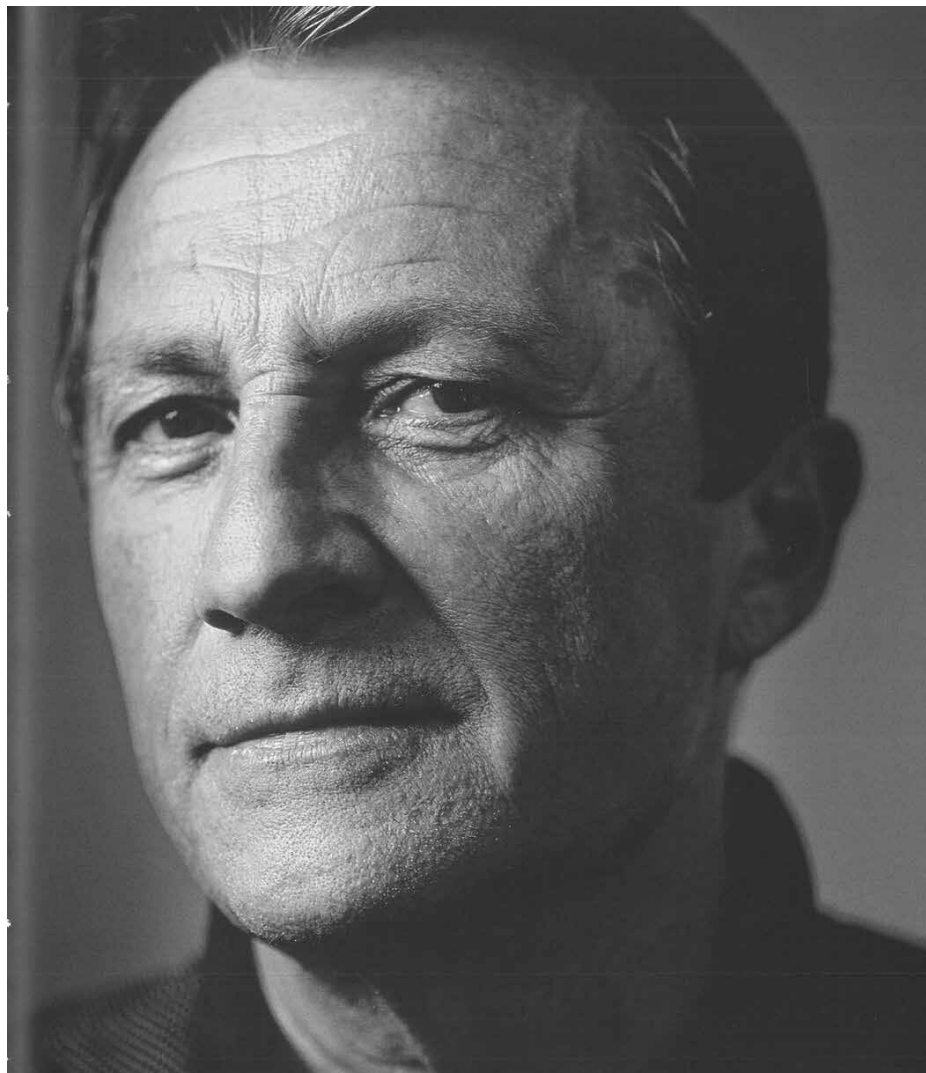
În 2017 proiectul a câștigat unul dintre cele 7 premii la Gala Lafarge Holcim de la Marsilia. Din 5.003 proiecte înscrise, a fost prima dată când România a urcat pe podium în această competiție. Această validare și acest sprijin a reprezentat momentul decisiv în realizarea proiectului.

În 2021 proiectul a câștigat un grant norvegian de 1,9 mil. euro, iar restul banilor, până la 4,5 mil. euro, cât a costat teatrul, au fost strânși din donațiile ctitorilor și sponsorizările firmelor care au crezut în demers. Numele tuturor celor care s-au implicat în reușita acestui vis, cu bani sau cu fapte, figurează pe instalația de cărămizi din foaierul teatrului, ca mărturie și exemplu pentru generațiile care urmează.

Pe cât de halucinantă a fost construcția fizică și plină de încercări, de obstacole, pe atât de importantă este și va fi construcția culturală. Unicitatea teatrului va fi dată de demersul artistic, de nevoia de a crea un teatru nou nu doar ca obiect de arhitectură, ci și ca demers artistic și filosofic.

VIOREL HURDUC (1949-2026)

Text: Radu FLOREA

A plecat dintre noi arhitectul și profesorul Viorel Hurduc, care a lăsat în urmă nu doar lucrări valoroase, ci și suflete formate și destine îndrumate.

Unul dintre cei mai talentați și implicați arhitecți ai generației sale, Viorel Hurduc a absolvit Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” în anul 1976. A fost un arhitect apreciat și remarcat la Primăria Bârlad, Institutul Proiect București, Romproiect și Proiect Carpați. După 1990, a creat Biroul de Arhitectura HAX. A fost extrem de activ în viața breslei și a condus Ordinul Arhitecților București în calitate de prim președinte (2001-2006). Arh. Viorel Hurduc s-a remarcat printr-o activitate intensă și apreciată - lucrări valoroase, participări la multe concursuri din țară și străinătate.

Ca profesor la Catedra Sinteze din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București a format și îndrumat mai multe serii de studenți.

A influențat mișcarea arhitecturală din România prin realizări de înaltă ținută profesională, care au rămas imagini emblematice ale Capitalei.

Arhitectul, urbanistul și profesorul care ne-a sculptat într-un an cât alții în zece. Există oameni care te influențează. Și există întâlniri providențiale - rare, decisive, irepetabile. Pentru mulți dintre noi, întâlnirea cu Viorel Hurduc a fost exact asta.

Era 2008. Anul 4 de facultate. După entuziasmul primilor ani și după efortul acumulat, pentru mulți studenți acesta este momentul în care motoarele se sting, iar apatia începe să-și facă loc. La noi a fost invers. A fost un punct de cotitură. Un moment care ne-a schimbat traiectoria profesională - și, pentru unii dintre noi, chiar viața.

Arhitectul „de acolo unde cuțitul taie pâinea”

Nu era un teoretician detașat de realitate. Venea direct din miezul profesiei - din proiectare, din competiții, din responsabilități reale. Fusesse implicat în conducerea Ordinul Arhitecților din România și ocupase poziția de arhitect-șef al Capitalei. Avea autoritatea experienței trăite, nu a celei citate.

Într-un corp profesoral uneori blazat, apărea el - cu o aură care intra în sală înaintea lui. Controversat. Împotriva curentului. Sofisticat. Tranșant. Cu o cultură vastă și o luciditate tăioasă.

Ne-a dojenit, ne-a provocat, ne-a susținut. Ne-a învățat să luăm atitudine. Să gândim critic. Să proiectăm cu curaj. „Nu există nu se poate. Există doar nu vreau.”

Imobil locuințe str. Barbu Delavrancea, București

Imobil Calea Floreasca nr. 208, București

Imobil Calea Floreasca nr. 208, București

Locuință unifamilială str. Clucerului nr. 84B, București

Corecturile - un rollercoaster intelectual

Atelierul cu el era o experiență amețitoare. Îți așteptai rândul cu sufletul la gură. Era imprevizibil. Vedea în tine ceva ce nici tu nu bănuiai. Identifica esența și o aducea la suprafață cu aceeași lejeritate cu care schița câteva linii pe hârtie. Dintr-o adunătură de planuri, secțiuni și volume, proiectele începeau să capete sens. Se reconstruiau pe o axă arhitecturală coerentă. Nu întâmplător, studenți din alte grupe veneau să asiste la corecturile lui.

Proiecta permanent - „și pe parbriz, în trafic”, cum spunea el. Arhitectura nu era o meserie pentru el. Era o respirație continuă, o trăire aparte.

Curajul de a gândi orașul mare

Când am ajuns la tema hotelului de 4 stele pe Diametrăla Buzești-Berzei, ne-a smuls efectiv din confortul „croșetării” la scară mică. Ne-a detonat imaginația. Îi invoca pe Haussmann și pe Ildefons Cerdà, care au remodelat Parisul și Barcelona. „Cum să lărgesci bulevardul la 40 de metri? Minimum 100!”

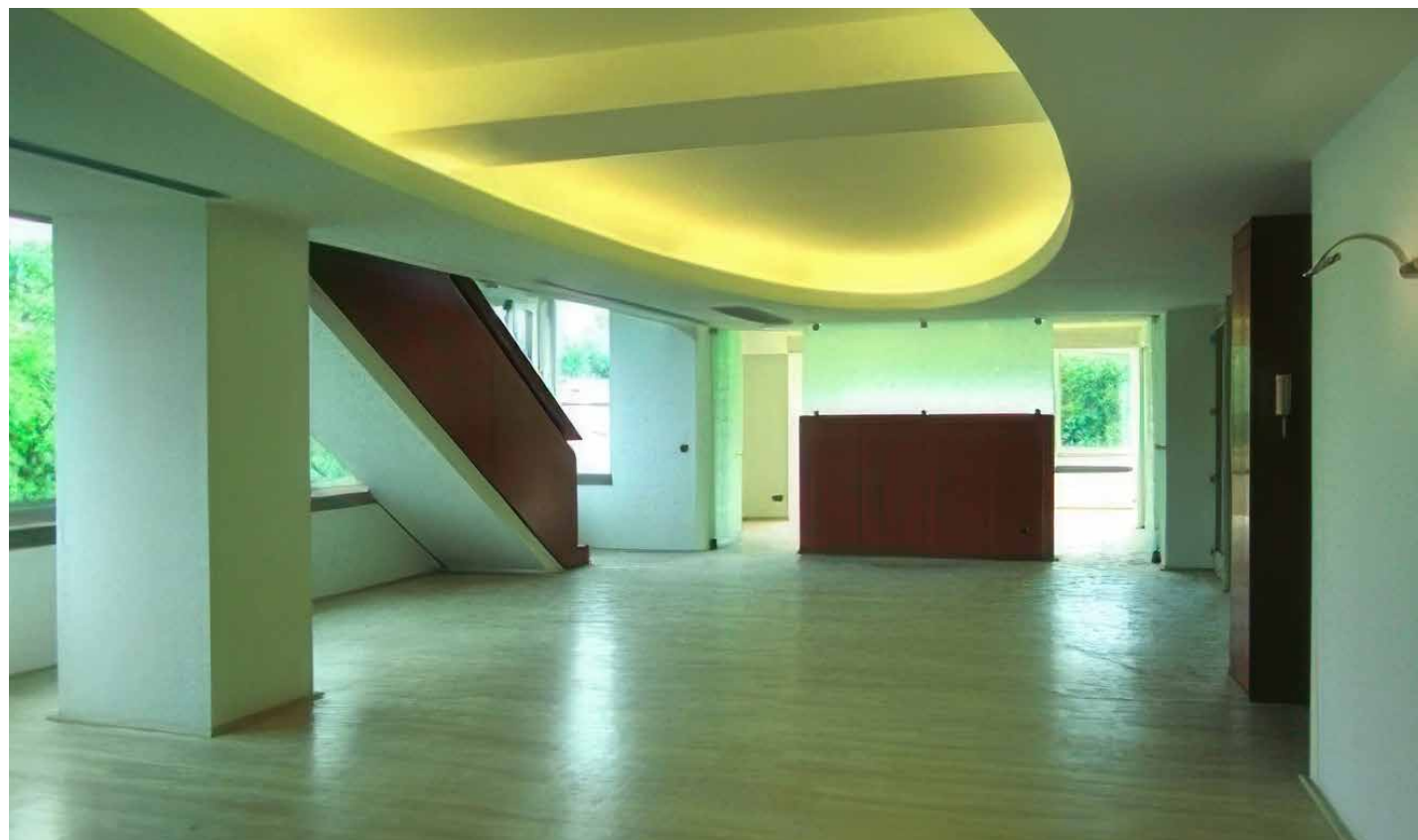
„Maximum 10 etaje? Niciodată. Pe Berzei? Minimum 20!”

La jurizarea finală, toate grupele aveau hoteluri „în temă”. Doar grupa noastră avea turnuri adevărate. 20–25 de etaje. Viziune metropolitană.

Ne amintea mereu de forța interbelicului, de îndrăzneala lui Duiliu Marcu, de clădiri care la vremea lor sfidau contextul și astăzi sunt monumente.

Proiectul echipei - lecția solidarității

Momentul culminant a fost proiectul „PREZENT - provocările arhitecturii”. Ideea lui: toată grupa - 30 de oameni - o singură echipă. Într-o lume dominată de individualism, ne-a pus să gândim împreună transformarea Bulevardului Magheru din București. Am învățat ce înseamnă un proiect unitar. Foaie urbane. Spații publice scufundate. Parcări subterane ample.

Imobil locuințe str. Barbu Delavrancea, București

Clădiri care ridică spiritul. Metropolă. Fiecare strălucea prin lumina celuilalt.

Un spirit combativ

Când apăreau nedreptăți administrative, nu rămânea spectator. Se ridica și mergea direct la sursă. Mic de statură, dar cu un pas hotărât, imposibil de oprit. Era team-player, dar și luptător. Patriot. Un militant pentru un spirit românesc orientat spre viitor, nu blocat în neputință. Un arhitect cu o retorică și un discurs care capacita săli și audiențe întregi, iar când simțea că trebuie să zică ceva ... o zicea răspicat, chiar dacă nimeni nu era de acord cu el.

A reușit să incendieze atitudinea sufocantă de „Nu se poate” din mediul academic. Și poate că, de fiecare dată când spunem astăzi „o să rupem” înainte de un proiect mare, o mare parte din acel foc vine de la el.

Viorel Hurduc a fost mai mult decât un profesor.

A fost un far.

Un profesionist imens. Un model.

Un constructor de profesioniști, de arhitecți.

Și pentru mulți dintre noi, benzina care ne-a pornit motorul la turație maximă exact când aveam cea mai mare nevoie.

Drum lin maestre!

2008 - jurizare finală proiect hotel - UAUI... da, era pe mese

ANTON STAICU (1949-2026)

Arhitectul Anton STAICU a fost un profesionist respectat, cu o bogată experiență, membru de-a lungul multor ani în Senatul OAR, coleg devotat și implicat în viața socială, culturală și profesională a breslei.

Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” promoția 1973, primii doi ani de activitate și i-a desfășurat în cadrul Institutului de Cercetare și Proiectare pentru Autoturisme de la Colibași, la secția prototipuri, unde a putut să-și manifeste pasiunea pentru automobilele de curse atât ca designer de automobile experimentale, cât și să le testeze și probeze. Această pasiune nu l-a părăsit niciodată. Apoi, a lucrat mai bine de 20 de ani la Pitești, în cadrul Institutului de Proiectare Județean Argeș (1975-1995) unde a întocmit numeroase documentații de sistematizare și urbanism și a fost responsabil al atelierului de machete. În perioada 1993-1995, a fost arhitectul-șef al Municipiului Pitești și a coordonat profesional strategia de dezvoltare urbanistică a municipiului, cu competență și devotament.

În anul 1990 a înființat primul studio de televiziune regional - STIP MONITOR - și în 1995 și-a deschis propriul birou de proiectare - ARCA PROIECT 2000 SRL - și a elaborat proiecte de urbanism și arhitectură, de diferite complexități și anverguri. Printre lucrările realizate se află și Gara Pitești Sud, inaugurată în anul 2016, o clădire emblematică pentru oraș, prezentată în cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură 2016.

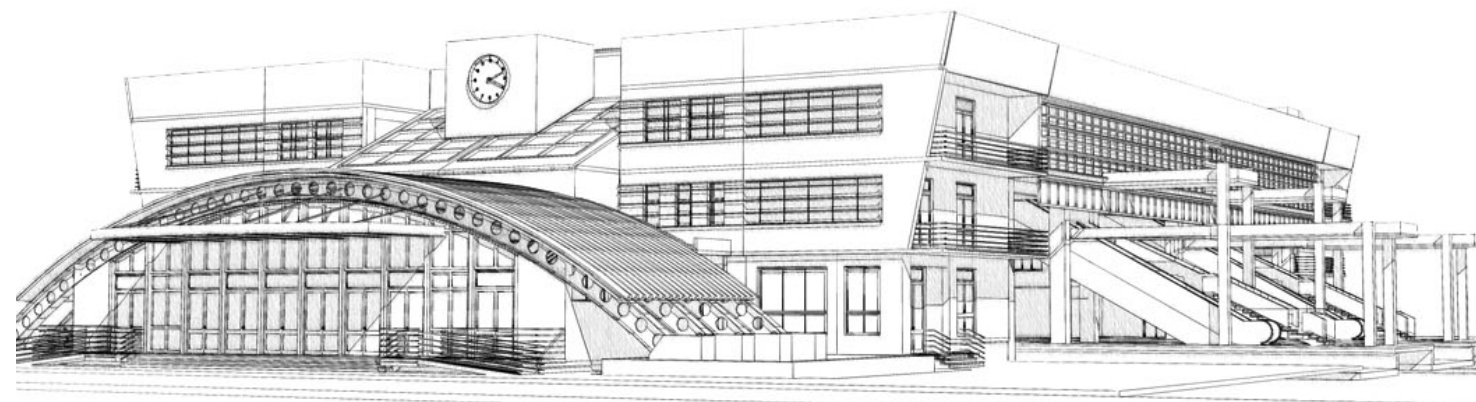
S-a implicat cu pasiune și competență în viața profesională a breslei, s-a înscris în UAR în anul 1975, a făcut parte din Consiliul Național al UAR în perioada 1990-2004, a fost fondator al Registrului Urbaniștilor din România și al Ordinului Arhitecților din România. A făcut parte din Senatul UAR în perioada 2004-2008 și 2016-2022 și a condus structurile teritoriale ale UAR și OAR de-a lungul multor ani, cu rol determinant, cu onestitate și implicare.

Sediu Bancă ING

Bloc de locuințe

Stația C.F. Pitești Sud – noua clădire a gării, realizată în 2016 pe amplasamentul fostei construcții

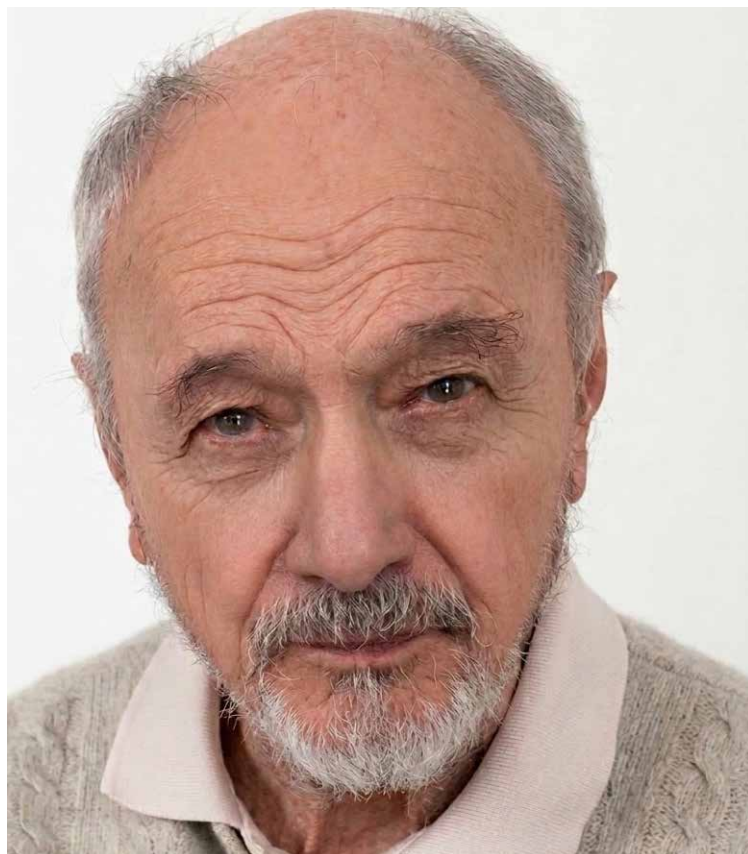

Clădire de birouri

Locuință unifamilială

ALEXANDRU ARISTIDE VESPASIAN MOISI (1936-2026)

Text și foto: Rodica și Alexandra
MOISI

Alexandru Moisi a fost o personalitate remarcabilă, un arhitect talentat, de o cultură impresionantă. A absolvit Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București, obținând diploma de arhitect în anul 1963. Și-a început cariera la Iași, în Institutul de Proiectări Iași, după care s-a transferat la Oradea, unde și-a desfășurat activitatea în cadrul Institutului de Proiectări Bihor, devenind unul dintre cei mai apreciați arhitecți ai instituției.

A avut o activitate prestigioasă în proiectare, cu realizări remarcabile în Oradea, Băile Felix și Băile 1 Mai. Printre lucrările sale se numără Catedrala Ortodoxă din Oradea, restaurantul și piscina Hotelului Dacia Oradea, Hotelul Nufărul (150 de locuri), Hotelul Lotus (400 de locuri) și Complexul Cultural din Băile Felix, Complexul Balnear U.N.C.A.P. din Băile 1 Mai (250 de locuri), Rectoratul și Biblioteca, Campusul Universitar Baptist Oradea, Școala din Sânmartin, precum și Renovarea Bisericii cu Lună și multe altele.

S-a implicat activ și în viața profesională a breslei. A fost președinte al OAR Bihor și membru al Consiliului Național, unde s-a remarcat prin contribuțiile sale la activitatea acestui for de conducere la nivel național. În cadrul Ordinului Arhitecților din România s-a evidențiat prin propuneri și opinii valoroase, contribuind la soluționarea problemelor profesiei și la fundamentarea unor decizii importante.

A fost un arhitect apreciat și respectat, de înaltă ținută profesională, iubit de toți cei care l-au cunoscut.

Strandul Apollo, Băile Felix

Hotelul Nufărul, Băile Felix

Casa de Cultură, Băile Felix

ACTIVITATEA COLEGIULUI DIRECTOR ȘI A SENATULUI

Text: Mirela MERCURIANU

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 28.04.2026

Principalele subiecte ale ședinței Colegiului Director, desfășurată în data de 28 aprilie 2026, au fost discutarea unor detalii referitoare la desfășurarea Conferinței Naționale de alegeri din 16 Mai 2026 și discutarea unor măsuri ca urmare a evoluției economiei pe plan național.

Pe ordinea de zi a fost aprobarea finanțării unui proiect cultural.

S-A EMIS URMĂTOAREA DECIZIE:

- Decizia nr. 7 din 28.04.2026 pentru aprobarea cuantumului indemnizațiilor forurilor de conducere ale Uniunii Arhitecților din România
- Decizia nr. 8 din 28.04.2026 pentru aprobarea unor măsuri privind personalul U.A.R.
- Decizia nr. 9 din 28.04.2026 pentru aprobarea finanțării pentru proiectul cultural „1891 S.A.R. 135”, 2026

ȘEDINȚA SENATULUI DIN DATA DE 29.04.2026

Punctele principale ale ordinii de zi au fost:

- Aprobarea situațiilor financiare aferente exercițiului financiar 2025, aprobarea repartizării rezultatului exercițiului financiar și a raportului administratorilor pentru anul 2025
- Validarea președinților/responsabililor structurilor UAR fără personalitate juridică
- Primirea de noi membri
- Soluționarea unei cereri privind taxa de înscriere

S-AU EMIS URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:

- Hotărârea nr. 7 din 29.04.2026 privind aprobarea situațiilor financiare încheiate la 31.12.2025, repartizarea rezultatului exercițiului financiar 2025 și aprobarea Raportului administratorilor
- Hotărârea nr. 8 din 29.04.2026 pentru validarea președinților structurilor teritoriale fără personalitate juridică ale Uniunii Arhitecților din România, organizate la nivelul județelor și al sectoarelor municipiului București, pentru mandatul 2026-2030

ȘEDINȚA SENATULUI DIN DATA DE 04.06.2026

Ordinea de zi a primei ședințe din mandatul 2026-2030 a cuprins următoarele puncte:

- Cuvânt de deschidere a primei ședințe a Senatului ales pentru mandatul 2026-2030
- Propunere, prezentare și vot secret pentru alegerea membrilor Colegiului Director
- Constituirea comisiilor permanente ale Senatului
- Primirea de noi membri
- Formulare și aprobare atribuții ale președinților structurilor teritoriale fără personalitate juridică

S-AU EMIS URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:

- Hotărârea nr. 9 din 04.06.2026 privind componența Colegiului Director al Uniunii Arhitecților din România pentru mandatul 2026-2030
- Hotărârea nr. 10 din 04.06.2026 pentru aprobarea constituirii comisiilor permanente ale Senatului Uniunii Arhitecților din România pentru mandatul 2026-2030
- Hotărârea nr. 11 din 04.06.2026 privind transmiterea unor documente către Colegiul Director al Uniunii Arhitecților din România de către filialele teritoriale
- Hotărârea nr. 12 din 04.06.2026 privind primirea de noi membri
- Hotărârea nr. 13 din 04.06.2026 privind aprobarea Sediului din Piața Mică nr. 24 Sibiu ca sediu secundar al Uniunii Arhitecților din România

A man wearing a white climbing helmet and a harness is rappelling down a rope. He is holding a clear plastic water bottle with a blue cap and drinking from it. The bottle has a label that reads "Perla Harghutei". The background is a clear blue sky and a green landscape.

*Perla
Harghutei®
iubește Natura*

**APĂ DE BINE
PENTRU OAMENI
CA TINE.**

CONDUCEREA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA MAN-
DAT 2026-2030

PREȘEDINTE

Arh. Ileana TUREANU

VICEPREȘEDINȚI

Arh. Ildiko MITRU

Arh. Cristina Olga GOCIMAN

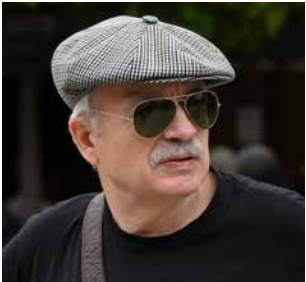

Arh. Mirela DIDA

Arh. Dan NIȚESCU

MEMBRI SENAT

Arh. Marian MOICEANU

Arh. Silvia PINTEA

Arh. Gabriela PETRESCU

Arh. Yvonne TOADER

Arh. Sorin CIOMÂRTAN

Arh. Casandra ROȘU

Arh. Ramona ISĂCESCU

Arh. Mircea ȚIBULEAC

Arh. Vlad GAIvoronschi

Arh. Alexandru RUGESCU

Arh. Miron Dragoș CIOLACU

Arh. Constantin GORCEA

ȘCOALA INTERNAȚIONALĂ DE VARĂ
ARHIPERA, EDIȚIA A XIV-A
PUNTE ÎNTRE ARHITECTURĂ ȘI
COMUNITATE